

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 8492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.186,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina snaga mesečno Din 25.—
Za inosestvom Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Viteški Zedinitelj

Prva trajna počast, ki jo je oza-
loščeni narod po svojih izvoljenih
zastopnikih izkazal vračajočemu se
mrtvemu kralju, je včerajšnji po-
menljivi sklep Narodnega predstavi-
ništva. Senat in Narodna skupščina
sta na skupni seji sprejela sklep, da
se Nj. Vel. kralj Aleksander odslej
službeno naziva Viteški kralj Alek-
sander I. Zedinitelj. Pod tem ime-
nom vstopa kralj-mučenik v zgodo-
vino svojega naroda.

Ob smrti njegovega stavnega
očeta kralja Petra je bil sprejet
sklep, naj se službeno naziva kralj
Peter I. Veliki — Osvoboditelj.
Včerajšnji sklep je v tako tesni zve-
zi s prvim, kakor je neločljivo po-
vezano življenjsko delo blagopokoj-
nega kralja Aleksandra z delom in
zaslugami njegovega velikega očeta
in predhodnika. Zgodovina nam nu-
di le malo primerov, v katerih bi se
kraljevsko poslanstvo očeta in sina
tako izpopolnjevalo in dovrševalo,
kakor v tem primeru. Minila bodo
stoletja. Današnja dejstva dobijo le-
gendaren značaj. Daljni rodovi za-
namcev se bodo s tako spoštljivostjo
spominjali dobe rojstva in mladi-
nosti Jugoslavije, kakor se spomi-
njajo danes vsi stari narodi začeti-
kov svoje novejšje zgodovine, svoje
končne narodne dovršitve. In v tej
daljni dobi, ko bo že zdavnaj zabri-
sana zadnja sled za mnogimi da-
našnjimi težkočami in predsodki, v
dobi, ko bo ves jugoslovanski nar-
od užival sadove svojega napred-
ka in svobodnega razmaha med
svobodnimi narodi, v tej dobi bosta
imeni kralja Osvoboditelja in kralja
Zedinitelja, imeni Očeta in Sina, si-
jali v naši zgodovini kakor Kastor
in Poluks na jasnem nebu.

Osvobojeenje in zedinjenje sta dve
nujni zgodovinski etapi v narodnem
oblikovanju Jugoslovenov. Življe-
njepis obeh kraljev pričuje o tesni
zvezi med obema stopnjama naše-
ga narodnega razvoja. Obema je
skupna mogočna epopeja balkanske
vojne, ki je maščevala Kosovo. Oba
velika kralja, Oče in Sin, sta doživ-
ljala z isto boleščjo in istim trplje-
njem tragedijo Srbije v svetovni
vojni. Oba sta videla domovino po-
nižano in pomandrano od tujih čet,
oba sta se s hrabro vojsko umikala
preko Albanije in jokala ob pogledu
na ta brezprimerni pohod v svetov-
ni vojni. Oba pa sta z nezlomljeno
in nezlomljivo vero proglašala
osvobojeenje in zedinjenje vseh Ju-
goslovenov za končni vojni smoter
Srbije, za najgloblji in najpravič-
nejši smisel njenega mučeništva. In
oba — od napa in starosti zlom-
ljeni Oče in mladi, življenja polni
Sin — sta videla vzhajati nad Kaj-
makčalanom svobodno solnce, ki je
obenem obsnilo daljne vrhove Trl-
glava, sinjo gladino Adrije in široko
Panonsko težino.

Skrhan telesno, a čist in radosten
v svoji duši je kralj Osvoboditelj za-
pustil življenje in vstopil v zgodo-
vino osvobojenega naroda, da zavza-
me slavno mesto poleg davnih na-
rodnih kraljev. Izročil je Sinu poleg
žezla tudi veliki testament: dovrši
naj zgradbo svobode, naj zedini na-
rod tudi notranje, mu pripomore do
enotne zavesti in volje in ga tako
vzposobi za naloge, ki čakajo Ju-
goslovene v tekmi svobodnih in na-
prednih narodov.

Kralj Aleksander je v polni meri
razumel svoje zgodovinsko poslan-
stvo. Ni se omejil na samo kralje-
vanje: postal je vladar v pravem
pomenu besede, ker je dobro čutil,
da s preteklostjo prehudo obreme-
njeni, od trenutnih težav zbegani
narod potrebuje močnega, od vseh
političnih in socialnih združb v dr-

V naši zgodovini bo živel kot Viteški kralj Zedinitelj

Zgodovinska skupna seja senata in Narodne skupščine — Posmrtni naziv sina Kralja Osvoboditelja — Prisega poslancev, senatorjev in regentov

Beograd, 11. oktobra p. Nepopisna ža-
lost, ki je zajela ob prebriski izgubi
modrega vladarja in voditelja Nj. Vel.
kralja Aleksandra brez izjeme vse ju-
goslovski narod, se je jasno izražala tu-
di na današnji seji Narodnega pred-
stavnštva, na kateri so narodni poslan-
ci in senatorji prisegli zvestobo mlade-
mu nasledniku velikega očeta in na ka-
teri je bilo zapriseženo kraljevsko na-
mestništvo. Mnogo je bilo že žalnih sej,
na katerih se je Narodno predstavništvo
poslavljalo od velikih sinov našega na-
roda, toda nikdar ni bila žalost tako glo-
boka, nikdar ni bila v dušah tako veli-
ka bol, kakor je bila danes, ko se je ju-
goslovsko Narodno predstavništvo v
imenu vsega jugoslovanskega naroda po-
klonilo manom velikega kralja in obno-
vilo zakletvo zvestobe kraljevskemu do-
mu ter v najglobljem spoštovanju do ve-
likega pokojnika sprejelo njegovo opo-
roko: Čuvajte mi Jugoslavijo!

Poslopije Narodne skupščine, koder se
je vršila seja Narodnega predstavnštva,
je že na zunaj razodevalo, da se bo vr-
šila danes zgodovinska seja. Pročelje
skupščine je bilo odeto v črno, prav ta-
ko pa tudi ves vestibul. Velika seja
dvorana je kazala docela izpremenjeno
lice. Drugače svetla in prijazna je bila
danes od stropa do tal v črni, črno so
bile prevlečene ministrske klopi, vsa v
črni govorniška tribuna, a prav tako
odete v črno poslanske klopi.

Na pročelju dvorane se je izvršila zgo-
dovinska izprememba. Tam, kjer je do-
slej visela slika Nj. Vel. kralja Aleksan-
dra I., je bila danes slika njegovega mla-
doletnega naslednika Nj. Vel. kralja Pe-
tra II. Levo in desno sta zrla nanj s
slik v naravnih velikostih njegova velika
prednika. Nj. Vel. kralj Aleksander I.
Zedinitelj in Nj. Vel. kralj Peter I. Osv-
oboditelj.

Dočim je vladalo pred sejo Narodne-
ga predstavnštva v skupščinskih pro-
storih navadno živahno vrvenje, je bilo
danes vse tiho, potrto. Poslanci in sena-
torji, vsi v črnih oblekah in z žalnimi
trakovi na rokavu, so prihajali potrtih
obrazov, globoko zamišljeni, ali le tiho
šepetajoč, kakor da bi šli v cerkev. Že
davno pred napovedano uro so zavzeli
svoja mesta ter molče čakali pričetka.
Vsem se je videlo, da jih je nepričako-
vana izguba velikega in modrega vodi-
telja države in naroda silno potrla. Ali
je mogoče? Ali je res? Saj ni mogoče!
so spraševali drug drugega, neverjetno
zmajevali z glavami in sivosalnim borem,
ki so preživeli vse viharje preteklih dni,
ki so šli skozi albansko Golgoto, ki jim
ni bilo prihranjeno nobeno trpljenje, ki
so spoznali vse tegobe človeškega živ-
ljenja, so solze zalile oči ob pogledu na
sliko onega, ki ga ne bodo nikdar več
videli in slišali v tej dvorani, v kateri
je proglasil narodno in državno edinstvo
za najvišjo svetinjo slehernega Jugoslo-
vana. Sklonjenih glav so sedeli in čakali.

Točno ob 11. so se odprla vrata mini-
strske sobe in v dvorano je vstopila ce-
lotna vlada z ministrskim predsednikom
g. Uzunovićem na čelu. G. Uzunović, ki
je prihajal vedno z mladeniško čistostjo,
je počasi, sklonjene glave stopal k svo-
jemu sedcu. Bil je nenavadno bled, oči
črno obrobene, in človek bi rekel, da se
je v teh par dneh postaral za deset let.
Nič ni bilo ovacij, nič vzklikov, le z ža-
lostnim pogledom, ki je povedal več ka-
kor najvišarnejše ovacije, so se pozdra-
vili predsednik vlade, ministri, narodni
poslanci in senatorji.

Ko je zavzela vlada svoje mesto, je
predsednik senata g. dr. Ljubomir To-
mašić otvoril sejo ter vidno ginjen in glo-
boko pretresen izgovoril:

Otvorjam današnji skupni sestanek se-
nata in Narodne skupščine, sklican na
osnovi člena 42. narodne ustave. Pro-
sim g. tajnika Kovača, da blagovoli pre-

čita akt kraljevske vlade senatu in Na-
rodni skupščini.

Tajnik g. Kovač čita:

»Kraljevina Jugoslavija, ministrsko
predsedništvo, kabinet številka 220. od
9. oktobra 1934. v Beogradu:

Gospod predsednik! Nj. Vel. kralj
Aleksander je mučeniško dokončal svoje
plemenito življenje 9. oktobra v Marsell-
lu.

tajnik Kovač med največjo tišino nado-
ljeval:

»V smislu člena 41. ustave se usta-
novi namestništvo. O imenovanju tega
vas obveščam s točnim prepisom lastno-
ročnega akta Nj. Vel. kralja Aleksandra
I., napisanega na osnovi člena 41. usta-
ve in s protokolom o otvoritvi tega akta.
Sklicuje se Narodno predstavništvo k
skupni seji za dne 11. oktobra 1934. za
11. uro dopoldne z naslednjim dnevnim

je vodil vojne za ideale svojega naroda, po-
sveti s svo veličino svojega uma delu mira.
Brezprimerno hraber v svoji borbi, hraber
brez osira na nevarnost, ki grozi, je izpol-
njeval dolžnosti mirovnega apostola. Pri
tem delu čiste plemenitosti ga je dohitela
mučeniška smrt. (Vzkliki: Slava Mu!)

Skušali bomo slediti velikemu kralju Ma-
čniku, ki je bil predstavnik vseh najlep-
ših vrlin našega naroda. Sledili mu bomo
s zahvalo, ki jo zasluži zaradi svojega dela.
S svoje smrtjo je zadovoljil tudi ostali civil-
izirani svet. Naj bo med nami večna hvala
blagopokojnemu kralju! (Soglasno in vi-
harno vzklikanje: Slava Mu!)

Naj mu bo večna slava in mir veliki nje-
govi duši! (Dolgotrajno in enodušno vski-
kanje: Slava Mu!)

Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.! (Dolge
in burno soglasno vzklikanje: Živel!)

Prisega poslancev in senatorjev

Sedaj vas, gospodje senatorji in narod-
ni poslanci, pozivam, da po čl. 53 ustave
in po predpisu § 11 zakona o poslovnem
redu v senatu in po § 11 zakona o poslo-
vnem redu v Narodni skupščini prisegate
zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. Izvolite
položiti prisego in ponoviti s menoj
vred tele besede:

»Jaz, ... (ime) ... prisegam, da bom
Nj. Vel. kralju Petru II. zvest, da bom nad
vse čuval edinstvo naroda, neodvisnost
države in državno celoto, da bom čuval
ustavo in da bom delal za dobrobit na-
roda.»

Val senatorji in narodni poslanci ponav-
ljajo prisego stoji.

Zdaj vas, gg. člani narodnega predstavi-
ništva, pozivam, da izvolite podpisati for-
mular pravkar položene prisige in ga iz-
ročiti tajniku današnje seje. V to svrhu
odrejam desetminutni odmor.

»Živel kralj Peter II.!« (Burno in navdu-
šeno vzklikanje: Živel!)

Prihod regentov

Medtem, ko so narodni poslanci in se-
natorji podpisovali prisego, je krenil z
dvora na Dedinju v spremstvu prvega
kraljevega adjutanta generala Ječmenića
Nj. Vla. knez Pavle z avtomobilom v Beo-
grad in je točno ob 11.30 prišel pred Na-
rodno skupščino. Ogromna množica ljud-
stva se je zbrala pred skupščinskimi po-
stopjem ter razoglavlja, sklonjenih glav mol-
če pozdravljala prvega kraljevskega na-
mestnika. Knez Pavle je bil v uniformi
konjeniškega podpolkovnika kraljevske
garde z lentjo Karadjordjeve zvezde in z
adjutantskim znakom na desni roki. Pred
vzходом v Narodno skupščino sta ga priča-
kovala ostala dva kraljevska namestnika
gg. dr. Radenko Stanković in dr. Ivan Pe-
rović ter val trije nadomestniki general
Tomislav in senatorja Jovo Banjanin in dr.
Zec. Tu je bilo zbrano tudi celotno pred-
sedništvo obeh zbornic z obema predsedni-
koma gg. dr. Tomašićem in dr. Kuman-
dijem na čelu.

Nj. Vla. knez Pavle se je najprvo po-
zdravil s kraljevskimi namestniki in nji-
hovimi nadomestniki ter nato tudi vsem
ostalim podal roko. V spremstvu predse-
dnštva obeh zbornic so se kraljevi namest-
niki podali v dvorano. Ob njihovem pri-
hodu so se val narodni poslanci in sena-
torji dvignili s svojih sedežev ter enoduš-
no vzklikali: »Slava kralju Aleksandru I. I.
Živel kralj Peter II. I. Živel knez Pavle Ka-
radjordjevi! Živeli kraljevi namestniki!«
Knez Pavle se je z ostalimi člani namest-
ništva globoko poklonil Narodnemu pred-
stavnstvu, nakar so kraljevi namestniki
in njihovi nadomestniki zavzeli svoje pro-
store na posebnem odru, desno pred pred-
sedniško mizo.

Ko se je poleglo vzklikanje, je predse-
dnik dr. Tomašić nagovoril kraljeve na-
mestnike:

in njihova prisega

Prosim vas, gospodje kraljevi namest-
niki, da pred prevzemom kraljeve obla-
sti prisegate v zmislu § 42 ustave kralje-
vine Jugoslavije Narodnemu predstavi-

Grobno tišino je prekinilo pritaženo
ihtenje. Val narodni poslanci in sena-
torji so ob omembi kralja Aleksandra
vstali ter klicali: »Slava mu!« Ni skoraj
bilo senatorja in poslanca, ki bi ga ob
spominu na viteškega kralja ne obliše
solza. Vse je plakalo.

Sele čez delj časa je tajnik Kovač na-
daljeval:

»Prestol je zasedel njegov prvorojeni
sin, Nj. Vel. kralj Peter II.«

Ob teh besedah so se obrzali za hip
razvedrili, oči zaiskrile in od vseh strani
je zadonelo burno in navdušeno vzklika-
nje: »Slava kralju! Živel kralj! Živel
kralj Peter II.!«

Ko so se ovacije nekoliko polegile, je

redom: 1. zaprisega narodnih poslancev
in senatorjev, 2. zaprisega kraljevskih
namestencev.

Izvolite sprejeti, gospod predsednik,
tudi pri tej priliki izraze posebnega spo-
štovanja. — Predsednik ministrskega
sveta: Nikola T. Uzunović.

Tajnik Kovač je nato prečital prepis
protokola in oporoke Nj. Vel. kralja o imeno-
vanju kraljevskih namestencev. Kadarkoli
je omenil ime Nj. Vel. kralja Aleksandra,
so zadoneli po dvorani turbeni vzkliki:
»Slava Mu!« pomešani s pritaženim ihte-
njem. Ko je tajnik Kovač končal čitanje, je
predsednik Tomašić globoko ginjen pono-
vil: »Slava kralju Aleksandru!«, za njim pa
vsa dvorana. Nato je predsednik dr. Toma-
šić nadaljeval:

Predsednik o življenju in smrti Nj. Vel. kralja

Gospodje narodni predstavniki! Jugoslo-
venski narod obkrojuje danes povsod, kjer
prebiva, smrt svojega ljubljene kralja,
kralja viteza, ki je najlepšo dobo svojega
življenja preživel na bojni poljani. Prežet s
narodnim sporščilom o osvoboditvi Kosova in
narodnega zedinjenja, ko druga sredstva
niso več pomagala, hiti od zmage do zma-
ge. Osvetila s slavo izvaja našo stoletno
pravo s bojnimi orožjem in proslavi naše
narodne ideale. To veliko dejanje dokonča
ne iz črte in proži svojo deonico nekda-
njim nasprotnikom.

Jugoslovanski narod obkrojuje svojega
kralja Zedinitelja, ki je vse svoje preostale
življenje posvetil notranji konsolidaciji svo-
je države in duševnemu uedinjenju svoje-

ga naroda. Z bistrovostjo, s katero nad-
kriljuje mnoge zgodovinske velikane, izbi-
ra v ta namen tisto pot, ki je po njegovem
intuitivnem čustvu narodni duši najbližja
in zaradi tega za uspeh najprikladnejša.

Ustvarivši in uredivši veliko Domovino,
nam zapušta kot sporočilo svoje sadnje
besede: »Čuvajte Jugoslavijo!« (Viharno
in soglasno vzklikanje: Slava Mu! S tem je
začrtal pot, po kateri nam je hoditi. Svojo
hvalečnost do kralja, junaka, državnika in
uedinitelja bomo pokazali s tem, če to nje-
govo sporočilo izpolnimo do kraja in iz vse-
ga srca. (Dolgotrajno, navdušeno in burno
vzklikanje: Hočemo!)

Veliki bojevnik se po končani dobi pri-
siljenega bojevanja z enako verno, s katero

žavi nezavisnega vodjo. Z bistro in-
teligenco je prodril do bistva nardo-
vega položaja in dogledal njego-
vo najvitalnejšo potrebo. Že danes
ni dvoma, da je s svojo koncepcijo
enotnega naroda jugoslovanskega
rešil pred zgodovino naš najvažnej-
ši problem.

Častno ime Zedinitelja, ki ga je
podelil narod svojemu nenadomest-
ljivemu kralju — voditelju, globoko
označuje smisel njegovega celotne-
ga dela za narod, jedro njegovih ne-
venljivih zaslug, bistvo njegovega
zgodovinskega poslanstva. Iz njega
izžareva kakor skrivnostni žarki

ista misel, ki jo je šepnil v navalu
predsmrtne slabosti umirajoči kralj,
mislječ samo še na eno zemeljsko
svetinjno, na domovino: Čuvajte Ju-
goslavijo! Klic, ki ga danes v nemi
bolesti ponavljajo milijoni — klic,
ki je program, prisega in posvetilo.

Prav posebno je kralj Zedinitelj s
svojo dragoceno, edinstveno osebnostjo
zaslužil častno ime viteštva. S to besedo
je bila posebej počaščena njegova
človeška osebnost. Bil je zares naš največji
vitez, naj-
čistejši predstavitelj naše rase, našega
plemena. V pojem viteštva so
narodi skozi vekove polagali vzor

izjemnega človeka, moža volje in
dejanja, nesebičnega bojevnika za
veliko stvar, najhrabrejšega vojaka.
Z viteštvom počaščen vstopa tu-
di kralj Aleksander med legendarne
heroje svojega naroda. On, ki je vo-
dil zmagovite armade že v balkan-
ski vojni, on, ki se je hrabro bojeval
na frontah svetovne vojne, vojak
med vojaki, junak med junaki, bo-
jevnik po značaju in po srcu, izbra-
ni vitez po svojih voditeljskih in
vladarskih vrlihah. Vse njegovo
osebno življenje je bilo zvesta in
požrtvovalna služba antičnemu ide-
alu viteštva in heroizma, in nepre-

računljiva usoda mu je namenila, da
je padel kot vitez in junak v službi
domovine — na veliko žalost nas
vseh, ki prav v teh časih bolj kakor
kdaj potrebujemo viteškega Vodjo.

Vitez svojega naroda, Zedinitelj
njegov — tak se vrača mrtvi suve-
ren v svojo domovino, vso zakrito
s florom neme žalosti. Toda srca
naroda, ki je dal iz svoje sredine
tako osebnost, ne morejo kloniti
pred voljo usode. Čakamo ga, da se
poklonimo njegovemu prahu in da
pojdemo potem s podvojeno odloč-
nostjo na delo za njegove ideje in
ideale.

štvu in da ponovite za menoj te besede (kraljevi namestniki položajo prisego):

»Jaz, ... (ime) ... prisegam, da bom vladajočemu kralju Petru II. zvest, da bom nad vse čuval edinstvo naroda, neodvisnost države in celoto državne oblasti in da bom vladal po ustavi in po državnih

zakonih in da bom vedno delal za dobrobit naroda.«

(Enodušno, burno vzklikanje po dvorani):

Živeli kraljevi namestniki! Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter!

Zahvala naroda kralju

Narodno predstavništvo proglašuje z navdušenjem pokojnega vladarja za Viteškega kralja Zedinitelja

»Gospodje senatorji in narodni poslanci! Neizmerna bol jugoslovenskega naroda v teh hudih trenutkih in brezmejna hvaležnost napram pokojnemu kralju, čigar viteška dela v vojni in blagoslovljene napore v miru poznajo vsi in povsod, kjer prebiva naš narod, in pravo razpoloženje vsega Narodnega predstavništva me silita k temu, da vam predlagam, da pristavimo blagopokojnemu kralju Aleksandru I. tale naziv:

»VITEŠKI KRALJ ALEKSANDER I. ZEDINITELJ.«

(Dvorana odmeva od enodušnega vzklikanja: Slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.)

Ali sprejme Narodno predstavništvo ta predlog? (Narodni poslanci in senatorji enodušno odgovarjajo: Sprejememo!) Ker je Narodno predstavništvo sprejelo predlog, objavljam, da se blagopokojni kralj Aleksander odslej imenuje:

»VITEŠKI KRALJ ALEKSANDER I. ZEDINITELJ.«

(Ponovno soglasno vzklikanje: Slava mu!)

Narodno predstavništvo obveščam, da odpošljem v njegovem imenu Nj. Vel. kralju Petru II. tole brzojavko:

»Narodno predstavništvo, pretresemo neizmerno boli in tuge, hiti, da Vam Veličanstvu, Nj. Vel. kraljici ma-

teri in kraljevskemu domu izrazi svoje najgloblje sožalje v neizmerni bolesti za Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. Narodno predstavništvo je na svoji današnji seji, sklicani zaradi smrti Vašega višjega voditelja sprejelo predlog, da se mu doda naziv: »VITEŠKI KRALJ ALEKSANDER I. ZEDINITELJ.« Narodno predstavništvo želi Vašemu Veličanstvu srečno pot in čim hitrejši povratak v domovino.

Ali sprejme Narodno predstavništvo ta predlog? (Soglasno: Sprejememo!)

»V znak žalosti zaradi smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja zaključujem današnje skupno sejo senata in Narodne skupščine. Prihodnja seja bo sklicana pismenim putem. Živel kralj Peter II.«

Vsi senatorji in narodni poslanci ponavljajo soglasno ta vzklík. Ob 11.45 je seja konec.

Ostavka in imenovanje vlade

Bograd, 11. oktobra. AA. Danes ob 12.45 po zapisnici kraljevih namestnikov in Narodnega predstavništva je g. predsednik ministrskega sveta stavil kraljevemu namestništvu na razpolago svoj položaj in položaj vsega kabineta.

Kraljevo namestništvo je sklenilo, naj kraljevska vlada ostane na svojem položaju.

Nj. Vis. knez Pavle

Z oporoko blagopokojnega kralja Aleksandra je določen za prvega kraljevskega namestnika Nj. Vis. knez Pavle. Ta zgodovinska odločitev pokojnega kralja je bila vsekakor dobro premišljena in storjena v prepričanju, da bo s tem najboljša služila interesom svoje mile in drage domovine, kraljevine Jugoslavije, vsemu tako ljubljenu jugoslovenskemu narodu in vzhvišenu kraljevskemu domu. Že sama osebnost Nj. Vis. kneza Pavla zasluži, da ga v njegovem novem svojstvu prvega kraljevskega namestnika spremlja polno zaupanje in vsa ljubezen jugoslovenskega naroda.

Na svoji današnji seji je Narodno predstavništvo tudi to polni meri manifestiralo. Knez Pavle predstavlja v obeh vseh našega naroda posebnost pravega dostojanstva in vseh svojstev princa kraljevske krvi in narodne tradicije. Kot potomec slavne naše dinastije je knez Pavle dovršil srednjo šolo v Beogradu skupno s svojimi sovrstniki. Izpopolnjeval se je v Oxfordu, kjer je dovršil visoke šole z najboljšim uspehom in je zapustil ta svetovno znani zavod kot maister of arts. Plemenit ne samo po krvi, nego tudi po vseh drugih svojstvih in odlikah, se odlikuje knez Pavle poleg najširšega znanja tudi s tem, da gre vsaki stvari do dna in je že od svoje zgodnje mladosti z najglobljo resnostjo stopal po svoji življenjski poti. Vse svoje sile je vselej posvečal razvoju duhovnih in kulturnih dobrin svoje domovine in svojega naroda. Vsak tak pokret je našel v njem ne samo visokega pokrovitelja, marveč tudi iskrenega in delavnega sodelavca. Knez Pavle si je na tem polju pridobil za ves naš narod ogromnih zaslug. Že po naravi dobrega srca in plemenite duše je tudi vsestranski podpiral vse najvažnejše humanitarne akcije v naši državi. Kako zelo je pokojni kralj Aleksander cenil te njegove lastnosti in kako zelo je računal na njegovo aktivno sodelovanje na tem polju, se najbolje vidi že iz tega, da ga je nedavno imenoval za predsednika društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Tudi v pogledu telesne vzgoje našega naroda je bil knez Pavle vedno največji pobornik in podpornik ter je vselej kazal polno razumevanje za interese našega naroda tudi v tem pogledu.

Na visoki položaj prvega kraljevskega namestnika pa prihaja Nj. Vis. knez Pavle poleg slavnega imena dinastije Karađorđević in vseh svojih osebnih odlik tudi svoj ogromni osebni ugled in prestiž v inozemstvu. Znano je, s kolikimi uspehi je knez Pavle v inozemstvu izvrševal vse delikatne misije, ki mu jih je pokojni kralj Aleksander mnogokrat poveril.

Je pa tudi še nekaj drugega, zaradi česar naš narod v tem trenutku globoko boli nad izgubo plemenitega in viteškega vladarja lahko mirno gleda v bodočnost. Prvi kraljevski namestnik Nj. Vis. knez Pavle je namreč ne samo ožji sorodnik pokojnega kralja Aleksandra, marveč je bil dolgo vrsto let tudi neposredna priča vseh naporov in prizadevanj pokojnega kralja Aleksandra v najvišji službi naroda in države. Uživaloč neomajno naklonjenost in popolno zaupanje svojega visokega sorodnika, je knez Pavle v podrobnejši posvečenosti v njegove ideje in v vse njegove vladarske podvige. Ne samo, da je popolnoma poučen, marveč je knez Pavle brez rezerve delil in tudi z vsemi močmi podpiral izvajanje

in ustvarjanje teh idej in podvigov največjega vladarja naše domovine, blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Prav tako moramo omeniti, da je bil Nj. Vis. knez Pavle v polnem pomenu besede gojenec pokojnega kralja Petra Velikega Osvoboditelja. Od svojega ranega detinstva pa vse do smrti pokojnega kralja Petra je rasel in se vzgajal ob strani tega velikega kralja ter se pri njem vzgajal v vseh vrlinah, ki so krasile Osvoboditelja in Ustvaritelja Jugoslavije. Vse to je brez dvoma upošteval pokojni kralj Aleksander, ko je določil Nj. Vis. kneza Pavla za prvega kraljevskega namestnika, globoko prepričan, da bo knez Pavle kot namestnik nadaljeval njegovo začrtano pot, pot resnične in poštenjvalne službe svojemu narodu in svoji državi. Posmrtno sporočilo Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« pač ne bi mogel ničče popolneje in verneje pojmiti in izvršiti kakor Nj. Vis. knez Pavle na večeršnji seji Narodnega predstavništva, ko je zapisal na ustavo, rekoč: »Prizadeval si bom, da zaslužim izkazano mi zaupanje in mislim, da se v meni ne boste varali.«

Ves naš narod je z največjim zadovoljstvom pozdravil modro odločitev blagopokojnega kralja Aleksandra in kliče s polnim zaupanjem v enako modro vodstvo naroda in države prvemu kraljevskemu namestniku Nj. Vis. knezu Pavlu:

»Naj živi kralj Peter II.!

Naj živi prvi kraljevi namestnik Nj. Vis. knez Pavle!

Naj živi in procvita naša mila Jugoslavija!»

Nj. Vel. kraljica Marija v Parizu

Pariz, 11. oktobra. w. Predsednik republike Lebrun, Nj. Vel. kraljica vdova Marija ter ministri Herriot in Tardieu so prispele davi v Pariz. Od lyonske postaje do predsedniške palače je bila odrejena izredno stroga varnostna služba. Nad železniško postajo je krožilo poljejsko letalo. Nj. Vel. kraljica Marija, ki je bila zelo blede, je na postaji sprejela sožalje izjave diplomatskih in političnih osebnosti, naker se je odpravila v avtomobilu v svoj hotel, kjer sta jo pričakovala mladi kralj Peter II. in rumunska kraljica vdova Marija. Hotela »Crillon« in »Ritz« sta bila močno zastražena.

Deset minut kasneje je prišel v Pariz poseben vlak s truplom pokojnega zunanega ministra Barthouja. Truplo so takoj odpravili v poslopje zunanjega ministristva.

Snoči sta se pripeljala v Pariz nadvojvoda Anton Habsburški in njegova soproga princesa Ilana Rumunska, ki se je danes sestala z Nj. Vel. kraljico Marijo.

Pariz, 11. oktobra. p. Nj. Vel. kralj Peter je s svojim spremstvom prispel v Pariz snoči ob 20.50. 20 km pred Parizom je izstopil iz vlaka ter nadaljeval pot v Pariz z avtomobilom. Nj. Vel. kralj s svojim spremstvom se je ustavil v hotelu Ritz in je danes nadaljeval skupno z Nj. Vel. kraljico pot v domovino.

Spomenik kralju v Marseillesu

Marseille, 11. oktobra. AA. Vsi marseilski listi priobčujejo poziv za zgradbo spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru. Spomenik bo priča grozote zločina in bo najlepši dokaz prijateljstva med obema narodoma.

PREKO ZAGREBA V BEOGRAD

Zemske ostanke Viteškega kralja Zedinitelja bodo iz Splita prepeljali v Zagreb, nato pa v Beograd — Pogreb bo v četrtek

Beograd, 11. oktobra. p. Vojna ladja »Dubrovnik«, ki vozi v domovino pokojnega jugoslovenskega vladarja, potuje v spremstvu treh francoskih križark. V splitsko luko bo prispela v nedeljo zjutraj. Pred splitsko luko bo izkazala poslednjo čast tudi angleška vojna mornarica, ki se mudi v naših vodah. V splitski luki bodo krsto izkrcali. Tu bodo sprejeli pokojnega kralja predstavniki vlade, Narodnega predstavništva, predsedništvo obeh zbornic, senatorji in poslanci primorske banovine, predstavniki vseh tamošnjih kulturnih, nacionalnih, verskih in patriotskih organizacij ter deputaciji prebivalstva vse primorske banovine. Opokdne bo krenil iz Splita poseben vlak, s katerim bodo prepeljali krsto s častnim spremstvom v Zagreb, kamor prispe zvečer. V zagrebu bo krsta položena v kraljevskem dvorcu na mrtvaški oder, tako da se bo lahko narod poklonil svojem zaslužnemu in priljubljenemu vladarju.

Naslednjega dne zjutraj bo poseben vlak krenil iz Zagreba v Beograd, kamor bo prispel istega dne popoldne. V Beogradu bodo sprejeli mrtvega kralja z vsemi najvišjimi častmi ter prenesli krsto v svečano dvorano starega dvora, kjer bo položena na mrtvaški oder. Dvorano so začeli že danes pripravljati v ta namen. Svečani pogreb bo v četrtek. Začel se bo zjutraj ob 8. z opelom v dvorni kapeli, nato pa bo svečan soredov na železniško postajo, odkoder bodo krsto s telesnimi ostanki s posebnim vlakom prepeljali v Mladonovac in od tam na Oplenac, kjer bo truplo kralja Aleksandra položeno v rodbinsko grobnico v zadružni kralja Petra Osvoboditelja. Na vseh postajah, koder bo vozil vlak pokojnega velikega kralja, mu bo narod izkazoval poslednjo čast. Po dosežanih pripravah se bodo pogreba v Beogradu udeležile ogromne množice iz vse države. Vsako društvo bo poslalo svojo posebno deputacijo, mnogi pogrebni gostje pa so nastavljeni tudi iz inozemstva.

Priprave v Splitu

Split, 11. oktobra. n. Jugoslovenski bojni brod »Dubrovnik« prpe brzokne v Split v soboto popoldne. Iz Splita bodo trunlo Nj. Vel. kralja Aleksandra prepeljali preko Zagreba v Beograd.

V Splitu se je že sestavil odbor za žalne svečanosti in je imel popoldne pod vodstvom

mesnega načelnika svojo prvo sejo, na kateri je sestavil program žalnega sprejema pokojnega našega vladarja v Splitu. Določeno je bilo, kje se bo zbiralo prebivalstvo za sprejem, ob obali pa bodo morala biti vsa okna prevečena s čim m. Ko bodo krsto s truplom Nj. Vel. kralja prenesli na obalo, bo prebivalstvo Splita in z vseh bližnjih otokov in ostale Dalmacije defiliralo mimo njega.

Zagreb, 11. oktobra. n. Truplo pokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja bodo prepeljali iz Splita v vlakom v Zagreb. Datum se ni točno določil, ker še ni znano, kdaj točno prpe »Dubrovnik« v Split. Posebni vlak bo prispel v Zagreb vsekakor okrog polnoči. Kraljevo truplo bodo položili na mrtvaški oder v dvorski čakalnici na glavni postaji, kjer bo ležalo do naslednjega dne ob 9. ko bo vlak nadaljeval pot proti Beogradu. Občinstvu bo dovoljen pristop k mrtvaškemu odru, da se poslednjič poslovijo od svojega kralja.

„Dubrovnik“ v viharju

Pariz, 11. oktobra. w. Jugoslovenski rušilec »Dubrovnik«, ki je na potu v Split, je v pretekli noči v bližini Bonifacia ob francoski sredozemski obali prisel v močan vihar. Krsto s truplom pokojnega kralja Aleksandra, ki je bila postavljena na zadnjem delu ladje, so morali zato prenesti v častni salon.

Poklonitev italijanske mornarice

Pariz, 11. oktobra. AA. Italijanski pomorski ataše se je davi informiral v francoskem zunanjem ministristvu, kdaj bo jugoslovenska vojna ladja »Dubrovnik« plula skozi Mesinsko ožino, ker se hoče italijansko vojno brodovje pokloniti posmrtnim ostankom blagopokojnega kralja Aleksandra in mu izkazati zadnje vojaške časti.

Rim, 11. oktobra. AA. V Mesinsko morje je odplula italijanska eskadra, obstoječa iz ene lahke križarke in oddelka rušilcev, ki bo počakala in pozdravila rušilec »Dubrovnik«, ki vozi domov posmrtno ostanke blagopokojnega kralja Aleksandra, in ga spremljala, dokler bo plul v italijanskih vodah.

Rim, 11. oktobra. ž. Nocoj ob 2. bo italijansko vojno brodovje pred Messino v morskimi tesni med Sicilijo in Kalabrijo sprejelo jugoslovenski bojni brod »Dubrovnik« in pozdravilo posmrtno ostanke velikega jugoslovenskega kralja z zastavami na pol droga in strelji iz topov.

Solunski borci v spomin kralju Zedinitelju

Dubrovnik, 11. oktobra. AA. Danes ob 4. popoldne so priredili na ladji »Kralj Aleksander I.« na morju spominsko svečanost blagopokojnemu kralju Aleksandru častniki dijaških čet iz Skoplja. Svečanosti so pri-

ostvovali s poveljnikom na čelu vsi častniki in mornarji ladje. Na vest o tragični smrti kralja Aleksandra so častniki dijaških čet iz Skoplja sklenili, da ne pojdejo na Krf, temveč so se odpeljali naravnost v Dubrovnik.

Inozemske delegacije pri pogrebu

Praga, 11. oktobra. g. Kakor javlja »Telegraph«, bo na pogreb pokojnega kralja Aleksandra odšla v Beograd močna češkoslovaška delegacija. Predsednika republike bo zastopal ministrski predsednik Malypetr, češkoslovaško vlado pa zunanji minister dr. Beneš in minister za narodno obrambo Bradac. Za pisarno predsednika bo odgovarjal v Beograd kancelar dr. Šamal, vojsko bosta zastopala generalni inšpektor Sirovy in šef generalnega štaba Krejčí. Nadalje bo odpravljal v Beograd oddelk 180 mož češkoslovaškega polka št. 43, ki nosi ime kralja Aleksandra.

Bukarešta, 11. oktobra. AA. Nj. Vel. kralj Karol in rumunska vlada sta določila, naj se pogreba blagopokojnega kralja Aleksandra udeležijo ta-le delegacije: knez Nikola v imenu Nj. Vel. kralja Karola in zunanji minister Titulescu v imenu rumunske vlade. Pridružila se jima bosta še general Angelescu za rumunsko vojsko in prometni minister Franasovici.

V Beograd odide tudi četa gardnega lovškega polka, ki mu je bil pokojni kralj Aleksander častni komandant, eskadra 9. konjeniškega polka Nj. Vel. kraljice Marije in letalska eskadrila.

Pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra se bodo udeležile množestevile deputacije iz vse Rumunije. Ena izmed njih bo tudi deputacija rumunskih kmetov, ki bodo položili na grob pokojnega kralja junaka žano, napolnjeno z rumunsko zemljo.

London, 11. oktobra. AA. Routerjev urad poroča, da bo Nj. Vel. kralja Jurija zastopal po vsej prički na pogrebu pokojnega kralja Aleksandra britanski poslanik v Beogradu.

Atene, 11. oktobra. AA. Grčijo bo na pogrebu pokojnega kralja Aleksandra zastopalo posebno odposlanstvo, ki mu bo načeloval zunanji minister Maksimos. V odposlanstvu bodo tudi general Teroulis, načelnik vojaške pisarne predsednika republike in general Papagos kot zastopniki vojske, neki admiral kot zastopnik mornarice in več višjih uradnikov zunanjega ministristva.

Ankara, 11. oktobra. AA. Na pogrebu pokojnega kralja Aleksandra bo predsednika turške republike Gazija Mustafa Kemal-pašo zastopalo posebno odposlanstvo z zunanjim ministrom dr. Tevfikom Ruzdibom na čelu.

Vse objokuje in proslavlja kralja-mučenika

Ves svet pod silnim dojmom velike tragedije, ki je oropala Jugoslavijo njenega največjega sina

Potrlost v mestu kraljevih otroških let

Zeneva, 11. oktobra. AA. V Zenevi, kjer se zmerom živi spomin na tamkajšnje bivanje blagopokojnega kralja Aleksandra v otroških letih, je novica o njegovi tragični smrti napravila najbolestnejši in najgloblji vtis tako v političnih krogih kakor v vseh drugih slojih prebivalstva. Listi posvečajo posebne izdaje tragičnemu dogodku v Marseillu in popisujejo z najgloblji spoštovanjem zgodovinsko vlogo blagopokojnega kralja, pri čemer naglašajo njegovo požrtvovalno delo za utrditve mira in svoje simpatije do jugoslovenskega naroda. Lsti slikajo vzhvišeno osebnost blagopokojnega kralja in njegove izredne državniške sposobnosti, ter naglašajo, da je bil veliki pokojnik ne samo dober in moder vladar, temveč v pravem pomenu besede voditelj jugoslovenskega naroda. Njegovo veliko delo, zgrajeno na čvrstem temelju, bo znal jugoslovenski narod dostojno nadaljevati in vztrajati na poti, ki mu jo je začrtal veliki kralj.

V knjigi za vpisovanje, odprti v prostori-ah naše delegacije, so razen vseh odličnih osebnosti vpisane tudi imena tistih Zenevčanov, ki so bili v mladih letih šolski tovariši pokojnega kralja, in imena prijateljev njegovega velikega očeta.

Žalna seja čl. vlade

Praga, 11. oktobra. AA. Na večeršnji seji ministrskega sveta je predsednik vlade Malypetr slavil spomin blagopokojnega kralja Aleksandra I. in francoskega zunanega ministra Louisa Barthouja. Med drugim je dejal:

Zločinska roka je uničila življenje, posvečeno lastnemu narodu in okrepitvi mednarodnega mira v trenutku, ko je francoski narod z navdušenjem pozdravljaj modrega in junakega vladarja Jugoslavije. Vlada češkoslovaškega naroda, ki deli globoko žalost jugoslovenske kraljevske rodbine in vsega jugoslovenskega naroda, ne bo nikoli pozabila viteškega jugoslovenskega kralja in njegovih zaslug za bratski češkoslovaški narod. Njegovo vzhvišeno sporočilo bo ostalo kot jamstvo večnega prijateljstva in bratstva med tremi državami, ki hočejo tudi v bodoče delovati za mir.

Ministrski svet je odredil tridnevno globoko žalost za vse državne uradnike. Globoka žalost bo tudi ne dan pogreba blagopokojnega kralja Aleksandra. Zalaganje češkoslovaške vojske bo trajalo do 10. novembra. Na dan pogreba blagopokojnega kralja Aleksandra bodo v praški in v vseh drugih garnizijah spomeniki govori. Prav tako bodo na ta dan spomenike predvajani v vseh češkoslovaških šolah, nato bo ta dan pouka prost. Vsa gledališča bodo zaprta do 12. t. m. Na državnih poslopih bodo razobešene

„Česko Slovo“: Najmočnejša osebnost Jugoslavije

Praga, 11. oktobra. AA. »Česko Slovo« pše o marseilleskem zločinu in o njegovi veliki žrtvi. Blagopokojni kralj Aleksander je bil več kot kralj. Kot globoko izobražen vladar je živel s svojim narodom in skrbel za njegovo bodočnost. Z vsemi svojimi sosedi je sklenil tesna prijateljstva. Izkazal se je kot vladar modre politike. Kot tak je ravnal tudi tedaj, ko je omeil svobodožne, ki so že prihajale v anarhijo. Bil je najmočnejša osebnost v Jugoslaviji ne samo zaradi njegove kraljevske moči, temveč tudi zaradi svoje avtoritete, zaradi svoje odgovornosti in svoje brezmejne ljubezni do vsega naroda. Bil je tako prevlečen državnik, da iz njegovih ust nikoli ni izšla beseda, ki bi bila naperjena proti sosedom in ki bi bila ogražala mir. Bil je na tem, da obišče Francijo in da izpopolni svoje znanje politično delo. Zločinska roka je prekrizala te načrte in zadel vladarja bratskega naroda v njegovih najboljših letih. Izgubo bo zdaj lahko popravila samo sloga in skupno delo v njegovem duhu.

Sofija: Delo obeh kraljev ne bo prekinjeno

Sofija, 11. oktobra. AA. Kakor drugi sofijski listi, tako piše tudi današnje Zveno: Izredno toplo o blagopokojnem kralju Aleksandru in izražajo prepričanje, da delo obeh kraljev ne bo prekinjeno, da bosta oba naroda delovala tudi v bodoče složno v duhu blagopokojnega kralja Aleksandra.

Spomin na pokojnega kralja bo živel v Turčiji večno

Ankara, 11. oktobra. AA. Vsi turški listi obojajo soglasno gnusni atentat in izražajo svoje ogorčenje in bolest turškega naroda, obenem pa poudarjajo, da so zveze med Turčijo in Jugoslavijo neposrlišljive. Tako piše »Džumhuriyet«: Spričo te tragedije se bo Jugoslavija pokazala složnejša kakor kdajkoli, v duhu velikega pokojnika. Vnovič ji zatrjujemo, da sme vedno računati z našim prijateljstvom. Od srca želim mnogo uspeha Jugoslaviji. Kralj Aleksander je mrtve, — živega Jugoslavija!

Varuh balkanske neodvisnosti

Atene, 11. oktobra. AA. Poročila o umoru Nj. Vel. kralja Aleksandra so nepravila na vsi grški javnost zelo globok vtis. Po ulicah se še vedno zbirajo skupine ljudi, ki obojajo krvavi dogodke. Listi priobčujejo članke o pokojnem kralju in o njegovih zaslugah za balkanski mir in za Grčijo. Vsi soglašajo v tem, da smrt blagopokojnega kralja Aleksandra I. ni le izguba za Jugoslavijo in za ves Balkan, temveč tudi za ves grški narod, ker je bil pokojni kralj varuh balkanske neodvisnosti, zavezanik med svetovno vojno in veliki varuh grških tradicij, ime kralja Aleksandra bo ostalo v svetlem spominu grškega naroda, ki ga bo slavil kot svojega lastnega junaka.

Predsednik grške vlade Tsakalris in član vlade, šefi opozicije in mnoge druge ugledne osebnosti so izrazile jugoslovenskemu poslaniku Hristiću svoje sožalje. V knjigo poslanstva se je vpisalo veliko števil uglednih meščanov, političnih in kulturnih delavcev, ves diplomatski zbor, ki je izrazil svoje sožalje tudi poslaniku Hristiću.

Meščani izražajo jugoslovenskim bojnikom, ki se pravkar mudijo na potovanju po Grčiji, kakor tudi članom jugoslovenske kolonije svoje sožalje.

Grška vlada je odredila enomesečno uradno žalost.

Madžarska javnost se pridružuje splošni obsodbi

Budimpešta, 11. oktobra. AA. Madžarski listi priobčujejo spominske članke o Nj. Vel. kralju Aleksandru in o pokojnem Barthouju in izrekajo posebno sožalje Nj. Vel. kraljici Mariji.

»Pester Lloyd« pravi v svojem uvodniku med drugim: Skoro neverjetna vest je pretresla ves svet. Madžari so poročila o tragičnem dogodku v Marseillu sprejeli z globokim ogorčenjem. Madžarski narod oboja ostudni zločin in zločince. Madžarska se čuti kot del civiliziranega sveta in oboja atentate.

»Budapesti Hirlap« pravi med drugim: Madžarska je z ogorčenjem sprejela vest o marseilleski tragediji. Njena bol je tem večja, ker se Madžarska nikoli ni posluževala nasilja za svojo politično borbo. Prav tako smo globoko presunjeni ob žalosti francoskega naroda. V osebi Barthouja ne vidimo nasprotnika, marveč velikega državnika in francoskega znanstvenika.

»Siget Mani« piše: Madžarska javnost se pridružuje obsodbi vsega civiliziranega sveta. Madžarska politika ni bila nikoli politika strelav.

Kralj Aleksander — simbol Jugoslavije

Kralj Aleksander kot deček

Prvi privid usode

Po smrti svoje matere je preživljal princ Aleksander svojo prvo mladost v Zenevi na obalah Lemanskega jezera. Že kot otrok je spoznaval ljudi in življenje. Igral se je z mestno dečo in tudi pozneje, ko se je šolal na liceju, se je mnogo družil s šolskimi tovariši. Tako je princ že zgodaj stopil v življenje, ki je mnogim vladarskim sinovom ostalo prikrto. Na ves svet je od rane mladosti gledal samostojno in to je dalo posebno črto njegovemu značaju.

Ko je bil v carskem paveljskem korpusu v Petrogradu, je njegov oče dobival iz Beograda vesti, ki so napovedovale revolucijo. Osem dni po smrti zadnjega Obrenovića pa je bil princ Aleksander deležen prvega privida svoje usode. Otroci kneza Petra so se tedaj podali na izlet v starodavni ruski samostan Sergijevski na obalah Finklundskega zaliva. Slavni samostan je vzburjal njihovo veliko radovednost. Menihi so knežji deči razkazali čudovito relikvijo in bogate ikone, okrašene z dragulji. Aleksander, njegov brat Gjorgje in sestra Jelena so ostali v samostanu do večera. Ko je princ ogledoval neko ikono, pa je s glavo zadrl ob oltarno svetiljko ter nenadoma upadel svojo sestro.

— Kaj mi neki teče po licu?
— Olje se je vliło nate iz kadile, — je dejala sestra. — Kako čudno znamenje!
Mlad princ se je zresnil, kakor da bi bil doumel migljaj usode, vrnivši se v Petrograd pa je zvedel, da je bil njegov oče proglašen za kralja Srbije.

Kralj Aleksander kot član kadetskega korpusa na ruskem dvoru

Na čelu vojske

L. 1903 je pobledela Srbija na prestol tretjega Karadjordjia, kralja Petra, da bi izvršil zgodovinsko misijo v osvobodilnih vojnah. Ko se je 27. marca 1909. kraljevič Djordje odrekel prestolonasledstvu, je postal prestolonaslednik princ Aleksander. Tedaj so bile diplomatske spletke na visoki Aleksandrijski krizi je bila dosegla svoj vrhunec in ves svet je mislil na spore med Srbijo in Avetrijo. Po posredovanju Rusije do sporov sicer ni prišlo in videti je bilo,

Kralj Aleksander kot prestolonaslednik, ko je po svojih velikih zmagah nad Turki pričakoval v Skoplju prihod kralja Petra

da bodo za mladega prestolonaslednika napočili mirnejši dnevi. Miru pa ni bilo. Od vseh strani so sovražniki zavidljivo motrili splošne napredke kraljevine Srbije pod vladjo tretjega Karadjordjia. Ta napredek jim ni dal miru, ker so tudi vedeli, da je Srbija pod vodstvom kralja Petra Piemont bodoče Jugoslavije. Baš zaradi tega, da bi se preprečilo osnovevanje jugoslovenske države, so sovražniki delali kar največ zaprek mladi srbski kraljevi. Prestolonaslednik Aleksander je bil prepričan, da se bližajo nevarni časi in zato se je ves posvetil vojaškim zadevam. Obiskoval je vojašnice, razgovarjal se je z vojniki, nadzoroval je ves vojni material in pri vsem tem je kazal toliko skrb, toliko sposobnosti in inicijative, da je zadel vse stare preizkušene vojaške poveljnike. Njegovi pozornosti se ni dalo ničesar skriti.

L. 1912 je prestolonaslednik stopil na čelo I. armije in vodil jo je v zmago. Njegova armija je na Kumanovem razbila turško vardarsko vojsko in kraljevič je kot zmagovalček došel v Skoplje. Ves čas je delil vse napore vojaškega življenja in kronisti so že tedaj upravičeno naglašali, da je to dragocena šola v življenju bodočega vladarja.

Izmučena od dveh vojn je Srbija l. 1914. mislila na vse drugo prej, kakor pa na vojno. Narodna skupščina je bila 10. junija razpuščena zaradi hudih nesoglasij med vladjo in opozicijo ter med strankami eploha, dan pozneje pa je kralj Peter objavil, da prepušča vladarsko oblast zaradi svoje bolezn prestolonasledniku Aleksandru. Kralj Peter je hudo trpel tedaj od revmatizma, ki ga je dobil še v francosko-neiški vojni.

Tudi osebni napor in skrb v vojnah leta 1912 in 1913. so tako vplivali na njegovo zdravstveno stanje, da je bil potreben daljšega odmora. Avstro-ogrski ultimatum je zahteval Srbijo popolnoma nepripravljen, vojna napoved 28. julija 1914. pa je bila zavraten napad v pravem pomenu besede. Že začetek svetovne vojne je bil prvo dejanje velike tragedije, najusodnejše pa je bilo leto 1916. Oktobra 1915. je bila fronta dolga že 1500 km. Izčrpana srbska vojska se je obupno borila in vse njene nade so se oklepale zavezniške pomoči, ki naj bi prišla preko Soluna. Pravčasne pomoči pa ni bilo in je tako preostal samo še umik vojske, civilnega prebivalstva in velikega števila beguncev iz pokrajini, ki so jih sovražniki bili že izpremenili v strašne razsevane.

Prestolonaslednik Aleksander, vrhovni poveljnik srbske vojske v svetovni vojni, nadzoruje l. 1916. reorganizirane čete na Kirfu pred odhodom na solunsko fronto

Junaško sree

Vojska je nastopila tragično pot, kakršno še ni videla zgodovina. Prestolonaslednik Aleksander je bil vedno med svojimi vojniki. Bodril je poveljnike in vojske ter utrjeval vespevno zaupanje in nado. V Lješju je zbolel. Ko je spet vstal, pa so se na obzoru pokazali prameni dima zavezniških ladij, kar je takoj razvedrilica lica izmučenih vojakov na obali. Ko so vkrcali arhive štabov in državnih ustanov, je bilo treba zapustiti tudi Lješ. Že prej je bilo določeno, da bo prestolonaslednik med prvimi odpotoval s ladjo v Drač, od tam pa na Krf. V spremstvu nekaj častnikov in višjih uradnikov je prišel prestolonaslednik do Sv. Ivana Meduanskega. Tam je našel svojega starega očeta, črnogorskega kralja Nikolo in njegove spremljevalce. Z njimi vred se je vkrcal, pred odhodom pa je zaradi neke temne slutnje že vprašal kapitana ladje:

— Ali je to res smer v Drač?

— Ne, morje je nemirno in dobil sem nalogo, da odplojem na Brindisi.

Prestolonaslednik je nekaj trenutkov ostal brez besede. V teh trenutkih so ga obdajale težke misli: Ali naj slučajna odredba, ki jo je dobil ladijski poveljnik, odloča o usodi? Ali naj po tem naključju zapusti vojske, s katerimi je delil zmago, slavo in tudi pot na Golgoti? — Ne! Rajši Lješ in tudi smrt, kakor pa Brindisi, da ne bi junaki borci mislili, da jih je zapustil poveljnik v poslednjem času.

— Ali je to res smer v Drač?

— Ne, morje je nemirno in dobil sem nalogo, da odplojem na Brindisi.

Prestolonaslednik je nekaj trenutkov ostal brez besede. V teh trenutkih so ga obdajale težke misli: Ali naj slučajna odredba, ki jo je dobil ladijski poveljnik, odloča o usodi? Ali naj po tem naključju zapusti vojske, s katerimi je delil zmago, slavo in tudi pot na Golgoti? — Ne! Rajši Lješ in tudi smrt, kakor pa Brindisi, da ne bi junaki borci mislili, da jih je zapustil poveljnik v poslednjem času.

Malo je na sveta vojskovodij, ki bi bili že v tako mladih letih izvršili takšne zmagovalne operacije kakor prestolonaslednik Aleksander. Ogromno je znal njegov ugled, ko je v balkanskih vojnah kot komandant I. armije strahovito porazil pri Kumanovem turško armado, da je v paničnem begu bežala daleč izza Skoplja. Med nami, ki smo ta-

Zaman so bila vsa prigovarjanja kralja Nikole in spremljevalcev, naj vendar ne zapusti ladje, ker bo pozneje gotovo še dovolj časa, da se pridruži svoji vojski.

Prestolonaslednik pa se je bil že v prvih trenutkih odločil in ostal je pri tem, da se spet izkrca. Častnikom, ki so ga spremljali, pa je dal na izbero, da se odpeljejo v Brindisi, ali pa da gredo z njim nazaj v Lješ. Da bi še bolj podkrepil ponudbo svobodne izbire, jih je odvezal prisega, ki so mu jo bili položili kot vrhovnemu poveljniku.

S to svojo odločnostjo je pokazal, da ne more njegove volje voditi nobeno naključje in da je najtrdnje zvezan s svojo vojsko in svojim narodom. Naslednje jutro je bil na kopni poti iz Lješja v Drač. Ko so prispeli do grebena Išmi ter prebrodili reko Mačo, je bil prestolonaslednik že tako izčrpan, da ni mogel več hoditi. V neki arnavtski koči so prenočili, po ostanku poti v Drač pa so ga nosili na nosilnicah.

— Jaz ostanem tu ter čakam na vkrcavanje vojske in beguncev. Ko bodo vkrcali zadnji vojniki in begunci, bo prišla vrsta tudi na mene. Prej ne grem nikamor. Hočem biti zadnji, ki zapuša domovino.

Ta odločna beseda je imela čudovite vrste. Mnogo življenj je iztrgala iz žrela smrti.

Na Golgoti

Zivljenje, polno napa in bolečin, je silno dvignilo ugled mladega regenta ne samo med vojaštvom, ki ga je vodil, temveč tudi pri zavezniških. In baš to trpljenje ter ugled, ki je bil z njimi pridobljen, je bilo največje važnosti za bodočo Srbijo kakor tudi za bodočnost vseh Jugoslovancev. Če regent ne bi bil pripravljen na vse žrtve, bi bila že davno razpadla solunska fronta, ki je naposled otvorila pot v zmago. Od lakote in fizičnih naporov izmučeno vojsko je obdajal obup. V zgodovini ni takih primerov. Pred izmučeno vojsko so bile sovrane zasede, za njimi pa podjarmljena domovina. Ves ta čas pa je prestolonaslednik mislil na jugoslovenske nacionalne ideje. Njegove misli in njegova energija so bile neusahljiv virec onega zmagovitega duha, ki je pozneje vodil borce pri preboju solunske fronte.

Odlični vojaški pisatelj armijski general Milan Nedić je v svojem delu »O srbski vojski in solunski ofenzivi« podprl, da je trajala vojno-politična borba za obstoj solunske fronte skoraj tri leta in da je v njej

zmagal in v največji nesreči izumrlo?

Ko je v Sv. Ivanu Meduanskem kape-tan italijanske ladje sporočil regentu Aleksandru nalog svoje vlade, da ga prepelje v Brindisi, je regent izgovoril:

— Nikakor se ne ločim od svoje vojske. Jaz pojdem z njimi, pa kakor se bo godilo njim, tako naj bo tudi z mano.

— Visočanstvo, — so mu rekli nekateri iz njegovega spremstva, — pot, kamor moramo iti, je neprebojna, strašna. Toda izmučeni kakor ste, je ne boste zmogli.

Nj. Vel. kralj in kraljica lani 7. oktobra na otoku Vidu: po poklonitvi tisočim pokojnim borcem zapuščata grobišče

— Če zmorejo moji vojniki, bom zmogel tudi jaz! — je odgovoril prestolonaslednik.

Ko je Nj. Vis. prestolonaslednik podrobno izvedel, v kakšnem strašnem stanju je njegova vojska, kako hira jo izčrpani na obali Jadranskega morja, kako jih kosi lakota, je takoj odločil, da se ves sladkor, čaj, biskvit in vse, kar je bilo shranjeno zanj kot rekonvalescenta, razdeli med bolnike do zadnje kocke sladkorja.

Na Krfu so pregnanci iz domovine umirali v trumah. Zakopavali so jih po petdeset, po sto in več v skupne grobove. Ko jih že zemlja ni mogla več sprejemati vase, so jih z barkami smrti vozili na morje in jih metali v sinjo grobnico. Kar pa se jih je ohranilo pri življenju, so si kmalu opomogli, da so zadivili vsa pričakovanja zavezniških vojskovodij. Že v juliju 1916 je obnovljena srbska vojska bila vržena na solunsko fronto. General Mondezir je tedaj sporočil predsedniku francoske republike, predsedniku francoske vlade, nadalje generalu Joffreu in generalu Castelnovu:

— Organizirana srbska vojska bo biser vzhodne armade. In sicer zato, ker je homogena, ker ima odlične oficirski zbor, ker so vojščaki preizkušeni v strahovitih naporih, katerim so odoleli samo najbolj junaki in najbolj vztrajni. In pa zato, ker je navdušena nad svojim mladim kraljeviškim poveljnikom, ker

veruje v svojo zvezdo in bo poznala pot samo naprej, da sebi vrne svojo domovino!

Ko je nekaj mesecev potem srbska vojska že v prvem naletu osvojila Bitolj, v katerega je vkorakal prestolonaslednik 19. novembra 1916. na čelu svojih divizij, je Aleksander na čestitko k zmago-slavju odgovoril generalu Mondeziru:

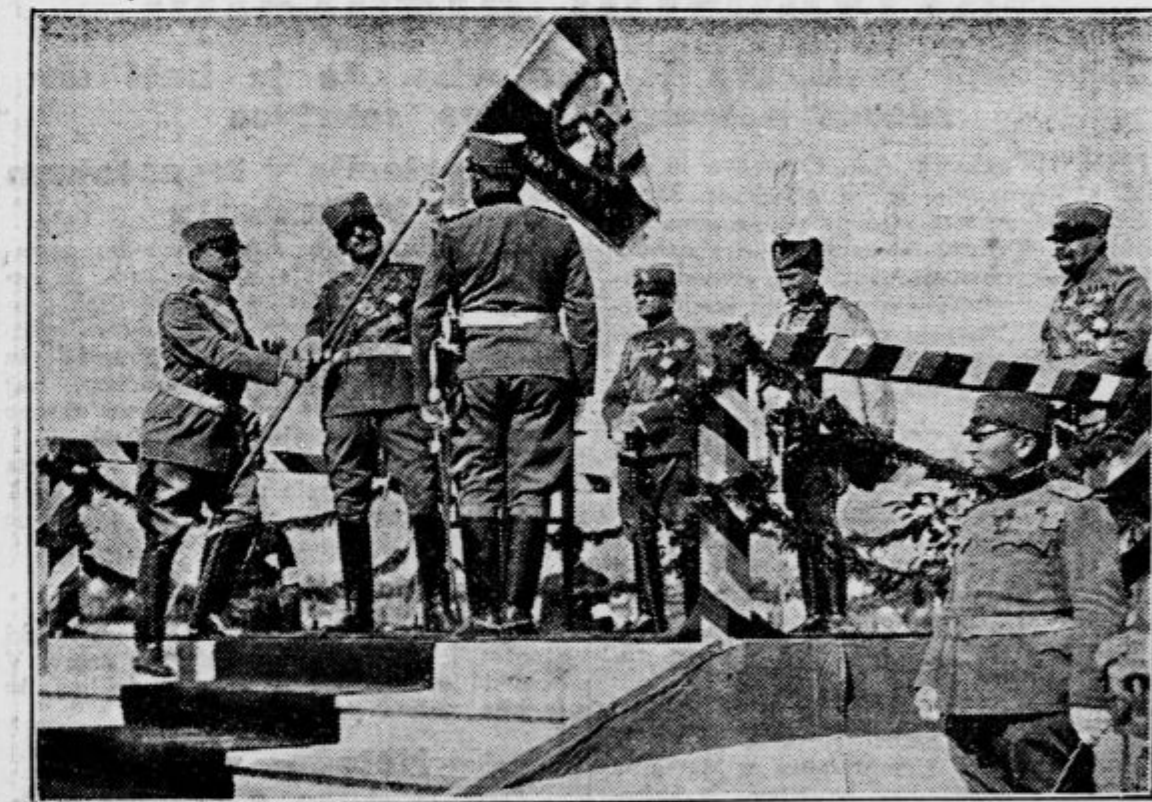
— Vedno se bom spominjal, da se tu-di v časih najstrašnejših dni umika čez Albanijo niste varali o stvarni vrednosti srbske vojske. Danes ste lahko ponosni, ker ste takrat sodili, da je moje divizije treba samo ponovno oborožiti in opremiti, pa bodo spet tisto, kar so vedno bile. Ta gotovost v oceni vam je v čast, meni pa bo vedno drago, da pomovim, kako smo vam za to hvaležni!

To, kar je srbska vojska z dobrovo-ljskimi odredi vred izvršila v dveh letih na solunski fronti, zlasti še v ofenzivi, ki jo je izvedel general Franchet d'Esperay in ki je dovela do preboja solunske fronte, — to je epopeja, ki je kratki stavki ne morejo opisati. Vrhovni poveljnik Nj. Vis. prestolonaslednik Aleksander je pred ofenzivo s svojimi najzvestejšimi generali sklenil povelje:

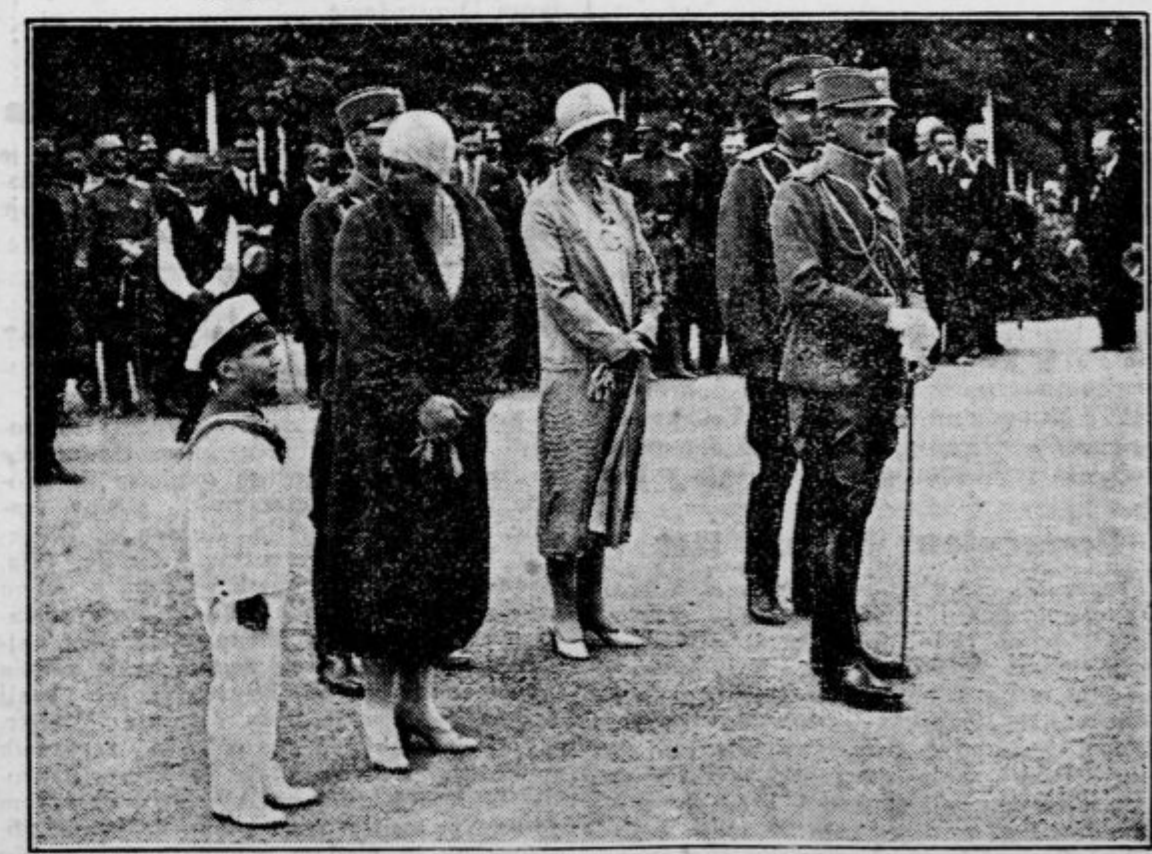
— V svobodo ali smrt!

In zgodilo se je čudež. I. in II. srbska armija sta v podvojnih etapah prešli čez zapreke na vrhovih Sokola in Vetrnika. Združili sta se s francosko ko-njenico in nezadržno prodirali proti severu. 12. oktobra 1918 je prva armija vkorakala v Niš, druga je krenila na levo, da osvobodi Bosno in Hercegovino. Že 1. novembra je I. armija prispela na Dunaj pri Beogradu: — v 45 dneh je premerila več kakor 600 km. Če 11. novembra ne bi bila Nemčija kapitulirala, bi bili srbski bajonetni blesteli na nezadržnem poletu proti Dunaju in morda še dalje.

Odkar se je to zgodilo, od tega legendarnega vstajenja, mineva letos šest-najst let. In Oml, čigar ime bo vse veke zlato blestelo med imeni velikih zmagovalcev v svetovni vojni, je zaradi krogel podlega zločince moral k svojim mrtvim bataljonom, med katerih je nanj ne-štetokrat prežala smrt.

Najsvetlejši praznik naše junške vojske je bil 6. september 1931, ko je vrhovni gospodar podelil vsem edincem jugoslovenske zastave

Nj. Vel. kralj Aleksander s kraljevsko rodbino pred cerkvijo na Oplenju: Nj. Vel. kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom, Nj. Vis. princ Pavle in princesa Olga ter knez Arzen, kraljev stric. Zbrani so bili pred mavzolejem blago-pokojnega kralja Petra Velikega Osvoboditelja, kamor so bile 6. septembra 1931. shranjene stare, v številnih borbah preizkušene polkovne zastave.

Francija ob smrti junaškega zaveznika

Silno razburjenje vse francoske javnosti — Vesti o izpremembah v vladi — Poostrežen nadzorstva nad tujci

Pariz, 11. oktobra. AA. Havas poroča: V neizmerni žalosti, ki jo čuti Francija, je splošni občutek, da bo najlepša počastitev obeh padlih velikih mož, če nadaljuje veliko delo za spravo med narodi in mir. »Petit Journal« pravi, da bo Barthoujevu nasledniku potrebna vsa avtoriteta in naglost v odločbah ter ugotavlja, da so vsi z velikim zadovoljstvom sprejeli namestništvo pokojnega kralja.

Vsi listi soglasno ugotavljajo, da je bila varnostna služba kljub zrednim varnostnim ukrepom vseno nezadostna, ter zahtevajo, naj poslanci o tem interpellirajo vlado. Francija je dežela političnega zavetja, toda poskrbeti bo treba, da bo nadzorstvo nad tujci mnogo večje kakor doslej. »Matin« pravi: Če se vlada zaveda svoje dolžnosti, bo takoj odstavila krivce. Tudi vsi listi ugotavljajo krivdo nezadostnih varnostnih ukrepov in ne izključujejo možnosti rekonstrukcije vlade, ki bi v prvi vrsti zadelo notranjega ministra Sarrauta. Obenem ostro napadajo tudi pravosodnega ministra Chérona zaradi atere Princea. »Petit Journal« misli, da bo vlada podala v ponedeljek kolektivno ostavko. Navajajo se že imena novih ministrov. Za zunanje zadeve bi prišli v poštev Herriot, Boncour, Tardieu, Plémin in de Jouvenel, za notranje zadeve pa Laval. Vendar pa še mnogo listov ne veruje v krizo vlade sprčo mednarodnega položaja in gospodarske krize, češ, da bi iz teh razlogov morala še dalje ostati na krmilu vlada strankarskega premirja.

Vodja znane organizacije ognjenih križev, polkovnik De la Roch, je pozval svo-

je žlane, naj se zberejo danes pred spomenikom Clemenceaua, da manifestirajo za junaško Jugoslavijo in njenega viteškega kralja.

Naše članstvo, pravi polkovnik De la Roch, je hotelo izročiti kralju Aleksandru kolajno v znak občudovanja in vdanosti, sedaj pa mora v naglo bližjo žalosti z vsemi poštenimi ljudmi na svetu žalovati s svojimi jugoslovenskimi tovariši za pokojnim kraljem. Članstvo organizacije ognjenih križev bo porabilo vsako priložnost, da dokazuje iskrenost teh svojih čustev.

Proglas pariškega župana

Pariz, 11. oktobra. AA. Predsednik pariške občine Contenu je danes objavil pariškemu prebivalstvu tale proglas:

Pariz je v žalnih zastavah. Kralj Aleksander I. bi bil moral biti danes gost francoske prestolnice, ki se je pripravljala, da v njem pozdravi borca iz svetovne vojne, prijatelja Francije in hrabrega vojskovodjo junaškega jugoslovenskega naroda, s katerim nas vežejo stari in dragi stiki.

Plemeniti vladar je padel kot žrtev ostudnega atentata. Pariz se klanja z največjim spoštovanjem pred posmrtnimi ostanki mučenškega kralja in pred posmrtnimi ostanki zunanega ministra Louisa Barthouja, ki je smrtno zadet padel ob kralju.

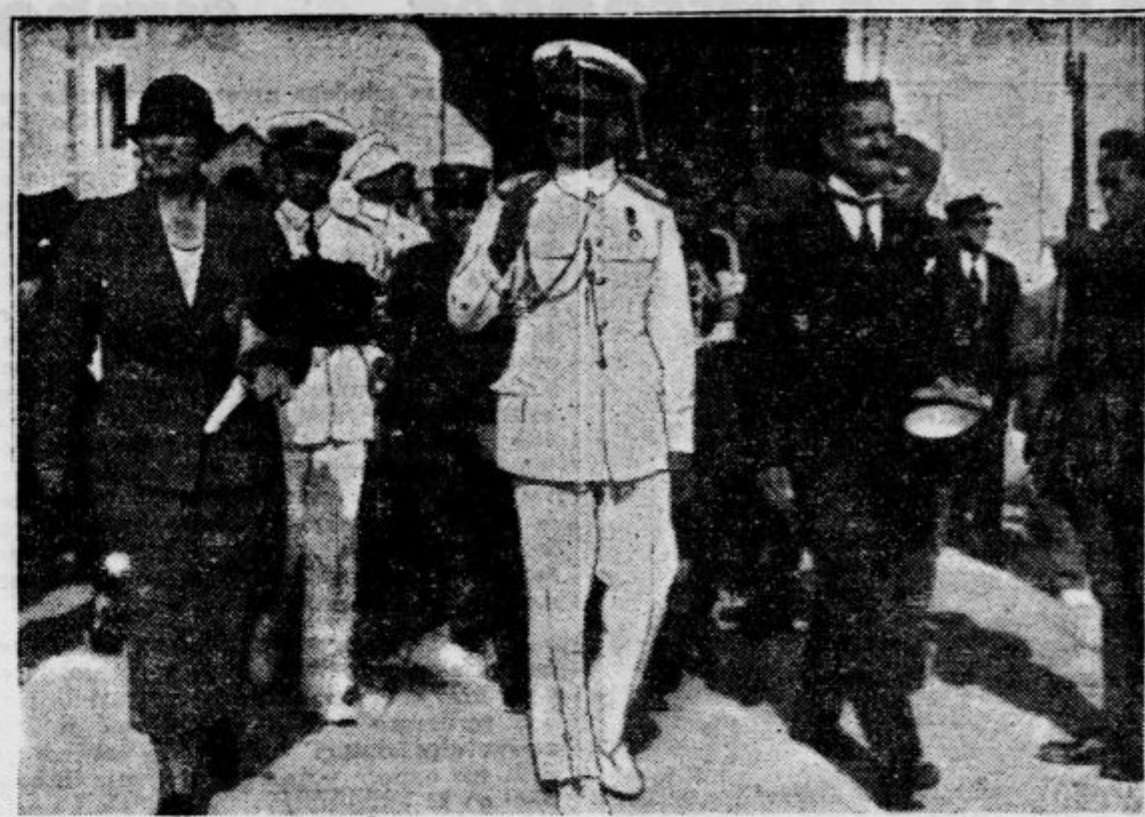
Veliko bol Nj. Vel. kraljice Marije, globoko žalost Beograda in jugoslovenskih krajev deli pariško prebivalstvo z vsem svojim bratskim srcem.

Barthoujev pogreb

Marseille, 11. oktobra. AA. Snoči ob 18. so posmrtni ostanke pokojnega zunanega ministra Barthouja prepeljali na kolodvor. Na vsej poti od prefektura do postaje so bile ogromne množice. Vojaške čete so izkazale velikemu francoskemu državljanu zadnje vojaške časti. Z istim vlakom sta se vrnila v Pariz ministra Tardieu in Herriot. Predsednik francoske republike se je vrnil v Pariz s Nj. Vel. kraljico Marijo.

Pogreb pokojnega zunanega ministra Louisa Barthouja bo v soboto ob 13. Krsto bodo položili v zunanem ministrstvu. Tu se bo v soboto od velikega zunanega ministra Francije poslovil predsednik francoske vlade Doumergue.

Barthou je v zapiskih o svoji poslednji volji izrazil željo, da bi bil njegov pogreb skromen. To je tudi še posebej naročil izvršitelju svoje oporoke Vitaistu, ki je bil ravnatelj njegovega kabineta. Kljub temu je ministrski predsednik Doumergue pri Vitaistu dosegel, da je glede na kredo ne okoliščine, v katerih je umrl pokojni zunanji minister, ko je vršil svoje funkcije, pristal na to, da bo Barthouju prirejen nacionalni pogreb. Posebni verski obredi bodo tudi v invalidskem domu. Pokopani bo v družinski grobnici na pokopališču Pere Lachaise.

Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija hani 7. oktobra po sprejemu na Krfu, kamor sta šla počastit hekatombe žrtv, umrlih po albanski Golgoti

Sožalne izjave iz inozemstva

Angleški kralj in kraljica

Beograd, 11. oktobra. AA. Angleški poslanik na našem dvoru je obvestil kraljevo vlado, da so Njuna Velikanstva angleški kralj Georges in kraljica Mary poslala svoje poslane izjave simpatije in bolesi Nj. Vel. kraljici, sporočajoč svoje sožalje Nj. Vel. in jugoslovenskemu narodu.

Predsednik Roosevelt

Washington, 11. oktobra. AA. Predsednik Roosevelt je sprejel jugoslovensko delegacijo na kongresu mednarodne letalske zveze in ji v francoskem jeziku izrazil svoje najgloblje sožalje nad marsejsko tragedijo.

Maršal Pilsudski

Varšava. — Maršal Pilsudski je poslal na jugoslovensko poslanstvo svojega šefa kabineta, polkovnika g. Sokolovskega, ki je v maršalovem imenu izrazil sožalje ob tragični smrti blagopokojnega kralja Aleksandra.

Sv. oče

Vatikan, 11. oktobra. AA. Čim je sv. oče zvedel za marsejsko katastrofo, je odposlal Nj. Vel. kraljici Mariji brzojavko o svojem globokem sožalju. Hkratu so za stopniški svete stolice v Jugoslaviji in Franciji dobili nalog, naj takoj izrazijo sožalje tamšnjim vladam. V imenu tajništva svete stolice sta preletela Ticcardo in Stavenici odšla v francosko in jugoslovensko poslanstvo pri Vatikanu in tamkaj izjavila sožalje svete stolice.

Francoski novinarji in bojvniki

Pariz. Konferenca francoskega in inozemskega tiska je globoko ogorčena in presunjena od nizkotnega atentata ter pošila vaši ekscelenci in jugoslovenskim tovarišem izjave svojega najiskrenejšega sožalja.

Pariz. — Poikus d'Orienta je vse Francije dele z vami vašo veliko bolelo. Objokujejo in globoko obžalujejo svojega zvestega zaveznika v težkih dneh, velikega prijatelja Francije in francoskih vojakov na sokinski fronti, regenta brez strahu, legendarno postavljeno v skupni zmagi nesmrtni epopeji, ki je kot mučenik svojega dela za pomiritev Balkana padel za svetovni mir.

Ameriški rojaki

Iele našo bolelo

Beograd, 11. oktobra. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je dobil tole brzojavko iz naše kolonije iz Magalhãesu v Chile:

Kot tolnač rodoljubnih čustev naše kolonije v Magalhãesu, prosim Vašo ekscelenco, da sporoči kraljevskemu domu, vladi in narodu, da delimo njegovo globoko bolelo nad nenadomestljivo izjubo našega velikega, ljubljenega kralja, z izjavo, da smo pripravljani dati, če bo treba, naše življenje za obrambo kraljevskega doma in narodnega edinstva. — Kusanović, Santiago.

Detroit, država Michigan, USA. Skupaj s vami občutimo največjo žalost za našim tako zelo priljubljenim kraljem Aleksandrom. — Globoko užaloščeni »Črnogorci prosvetni klub«.

Cleveland, Ohio, USA. Clevelandški Jugoslovani, zbrani na zborovanju, izražamo v silni tuzi ob tragediji našega naroda svojo neizmerno bolelo kraljevskemu domu in jugoslovenskemu narodu ter domovini, s katero smo solidarni. — Skupščina Jugoslovenov.

Tudi iz Afrike

Beograd, 11. oktobra. AA. Južnoafriška država je prošla angleškega odpravnika posebn, naj izrazi angleški vladi njene globoke simpatije in sožalje k nenadomestljivi izjubi, ki je zadelo kraljevino Jugoslavijo z umorom Nj. Vel. kralja Aleksandra.

in Japonske

Beograd, 11. oktobra. AA. Predsednik vlade je dobil iz Tokia tole brzojavko ožalnico od Seiji-Nomaseja, glavnega ravnatelja lista »Hoise«:

Ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra je uredništvo »Hoise« globoko presunjeno nad tragičnim dogodkom in pošila iskreno ožalnico in izjave sočutja velikemu jugoslovenskemu narodu.

Portugalska

Lizbona. — Z grozo in veliko presunjenostjo sem dobil vest o tragični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra. V imenu portugalske vlade in v svojem imenu vas prosim, sprejmite naše najgloblje in najiskrenejše sožalje. — Kerodamata, portugalski zunanji minister.

Urugvaj

Montevideo. — V žalosti, ki je zadelo Jugoslovij, naj sprejme vaša ekscelenca izjave mojega najglobljega sožalja. Felite Fereiro, zastopnik urugvajskega zunanji ministra.

Bolivija

La Paz. — V imenu bolivijske vlade izražam vaši ekscelenci globoko sožalje ob umoru Nj. Vel. kralja Aleksandra. — David Alvestegve, bolivijski zunanji minister.

Novinarska Mala antanta

Beograd, 11. oktobra. AA. Predsednik češkoslovaškega nacionalnega odbora tiskovne Male antante je poslal predsedniku našega odbora tiskovne Male antante Mihajlu Živančeviću tole brzojavko:

Bolešno presunjen zaradi smrti velikega kralja Aleksandra, ki pomeni ogromno izgubo ne samo za Jugoslavijo in Malo antanto, temveč tudi za bratsko Češkoslovaško, pošilja češkoslovaški odbor tiskovne Male antante jugoslovenskemu odboru izjave svoje žalosti in sočutja. Svichovski.

Prav tako je g. Živančević dobil sožalno brzojavko od predsednika rumunskega odbora tiskovne Male antante, ki se glasi:

V teh za vaš narod tragičnih urah se rumunski odbor pridružuje vam in vsemu jugoslovenskemu tisku z neizrekljivo boleljo. Nimamo besed, da bi izrazili našo žalost nad strešno smrtjo plemenitega heroja in modrega suverena Jugoslavije, ki ga je ves rumunski narod oboževal. Bolešno se sklanjamo pred njegovim slavim spominom in prosimo, sprejmite izjave našega najglobljega sočutja in naše solidarnosti. — Sendulesco.

Žalovanje

na Poljskem

Varšava, 11. oktobra. AA. Ko je predsednik republike Moscicki zvedel za marsejsko tragedijo, je takoj prekinil lov v Hodleszu in se vrnil v Varšavo. Z njim se je vrnil tudi zunanji minister Beck po prihodu v Varšavo je takoj odšel v jugoslovensko poslanstvo, kjer je izjavil jugoslovenskemu poslaniku Lazareviću sožalje poljske vlade. Odtod je zunanji minister Beck odšel v francosko poslanstvo.

Predsednik poljske vlade Kozlovski je izrazil jugoslovenskemu poslaniku Lazareviću toplo sožalje.

Jugoslovenskemu poslaniku Lazareviću so izrazili sožalje predsednik poljskega parlamenta Vitalski, bivši predsednik vije Slavice, odposlanstvo oficirjev, ki so vodili general! Wienlaw, Glogozelski in Zamojski, predsednik oljsko-jugoslovenske lige, predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve knez Lubomirski, predsednik novinarske zveze Stezinski in mnogi drugi prijatelji Jugoslavije.

Vsi listi pišejo podrobno o Larseileški katastrofi in o smrti blagopokojnega kralja Aleksandra. Iz člankov veje topla in bratska ljubezen do jugoslovenskega naroda. Vsi obžalujejo prerano smrt velikega kralja.

V Rumuniji

Bukarešta, 11. oktobra. AA. Vest o tragični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra je po vsej Rumuniji učinkovala porazno. Na dvoru sta se ob prvi vesti mudila predsednik vlade Tatarescu in zunanji minister Titulescu. Po poročilu zunanega ministra Titulescu je rumunski vladar takoj stopil v stike s poročevalsko agencijo Rador, ki mu je sproti dajala informacije o katastrofi.

Predsednik vlade Tatarescu je novinarjem podal izjavo, v kateri slavi blagopokojnega kralja Aleksandra kot vladarja in človeka.

V enakem smislu pišejo vsi rumunski listi. Vsi ugotavljajo, da je zadel rumunsko kraljevsko rodbino in jugoslovenski narod in njegovo dinastijo nepopravljiv udarec.

Vlada je izdala naredbo o narodni žalosti, ki bo trajala do pogreba pokojnega kralja Aleksandra. Na dan pogreba bodo v vseh cerkvah cerkvena opravila. »se šole bodo zaprte. Prepovedane so vse zabave. V šolah bodo predavali o življenju in delu Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Nj. Vel. kralj Karol je odredil dvorano žalost. Trajala bo 6 mesecev. Prvi trije meseci bodo meseci najgloblje žalosti.

Poosebljenje vrlin južnih Slovanov

London, 11. oktobra. AA. »Times« pri naša uvodnik, v katerem ponovno naglašajo, kako te dni vse svet sočustvuje Jugoslavijo in Francijo. Marseileška tragedija se je zgodila ob uri, ko so se ravno začeli kazati blagodejni sadovi državniškega delovanja kralja Aleksandra. Noben evropski narod nima tako junaških vojaških vrlin kakor južni Slovani. In kralj Aleksander je bil po svoji osebnosti hrabrosti, ki je kljubovala vsaki nevarnosti, posebljenje teh vrlin.

Članek na koncu z velikim zadovoljstvom beleži pohvalne in simpatične ne-krologe, ki so o blagopokojnem kralju izšli v italijanskih listih.

»Manchester Guardian« piše, da je po zaslugi kralja Aleksandra ideja o slogi in reančiji svobodi balkanskih narodov bolj dozorela kakor kdajkoli doslej in da bi bila silna politična nesreča, če bi se to delo tragično preminulega vladarja ne nadaljevalo.

»Daily Telegraph« pravi, da je smrt kralja Aleksandra ogrnila v črno vsa Evropa. In da so pogledi vsega sveta ponovno obrnjeni k njegovi vdovi Nj. Vel. kraljici Mariji in njegovemu sinu Nj. Vel. kralju Petru II. Njuno bolelo dele vsi listi, ki znajo ceniti vlogo blagopokojnega kralja Aleksandra.

Nemčija dvakrat občuti žalost

Berlin, 11. oktobra. AA. »Deutsches Nachrichtenbureau« objavlja: Vsa Nemčija je pod vtisom strahovitega in gusnega atentata, čigar žrtvi sta postala jugoslovenski kralj Aleksander in francoski zunanji minister Louis Barthou. Čim je prišla vest o strašni nesreči, so vsa ministrstva in poslaništva takoj razobesila zastave na pol droga.

Listi posvečajo marsejskemu zločinu obširne članke, v katerih se zgražajo nad odvratnim zločinom in slikajo pomen vzvišene osebnosti blagopokojnega kralja Aleksandra. Poluradna »Deutsche diplomatische Korrespondenz« pravi med drugim:

Vse kulturni svet deli žalost, ki je zadelo Jugoslavijo s smrtjo njenega izvršnega vladarja. Njegove osebnostne vrline, življenje polno samozatajevanja in njegova rodbinska čustva, ki smejo služiti za zgled, in naposled ljubezniv način obhajanja blagopokojnega kralja Aleksandra s vsakomur so bila splošno znana in cenjena. Razen tega, kar se bolj karakterizira njegov kraljevski položaj, je bil eden izmed tistih vladarjev, ki vidijo v svojem kraljevanju obveznost, da čim več store za svoj narod. Njegovo zadržanje v svetovni vojni, polno junaštva in samopremaganja mu je že kot prestolonasledniku podelilo sijaj legendarne osebnosti. V najkritičnejših trenutkih je bil sprejel odgovornost nase. Po zreli presoji si je odločno postavil za glavni cilj svoje politike ohranitev mira, v notranji politiki pa poravnane nesporazumov. Njegova izredna svojstva rojenega voditelja naroda so se že večkrat pokazala, posebno pa v zunanji politiki. Tu je v veliko potezo vzel iniciativno v svoje roke in izvedel zblizanje z Bolgarijo. Zadnja leta so se odnošaji med Jugoslavijo in Nemčijo razvijali ugodno v korist obeh držav. Zato Nemčija dvakrat tako občuti žalost jugoslovenskega naroda ob tej prehudi izgubi in sočustvuje z njim.

Sožalje Horthyja

Budimpešta, 11. okt. w. Vsa oficijelna Madžarska živo spremlja žalost jugoslovenskega naroda ob smrti kralja Aleksandra. Državni upravnik Horthy je poslal kraljici Mariji in predsedniku Lebrunu pri srčne sožalne brzojavke. Razen tega se je zgledil njegov šef kabineta v jugoslovenskem in francoskem poslanstvu ter sporočil sožalje državnega upravnika. Ministrski predsednik Gömbös je poslal v obo poslaništvo svojega državnega tajnika, v imenu zunanje ministrstva pa je izrazil sožalje namestnik zun. ministra Hory.

Kdo bo Barthoujev naslednik

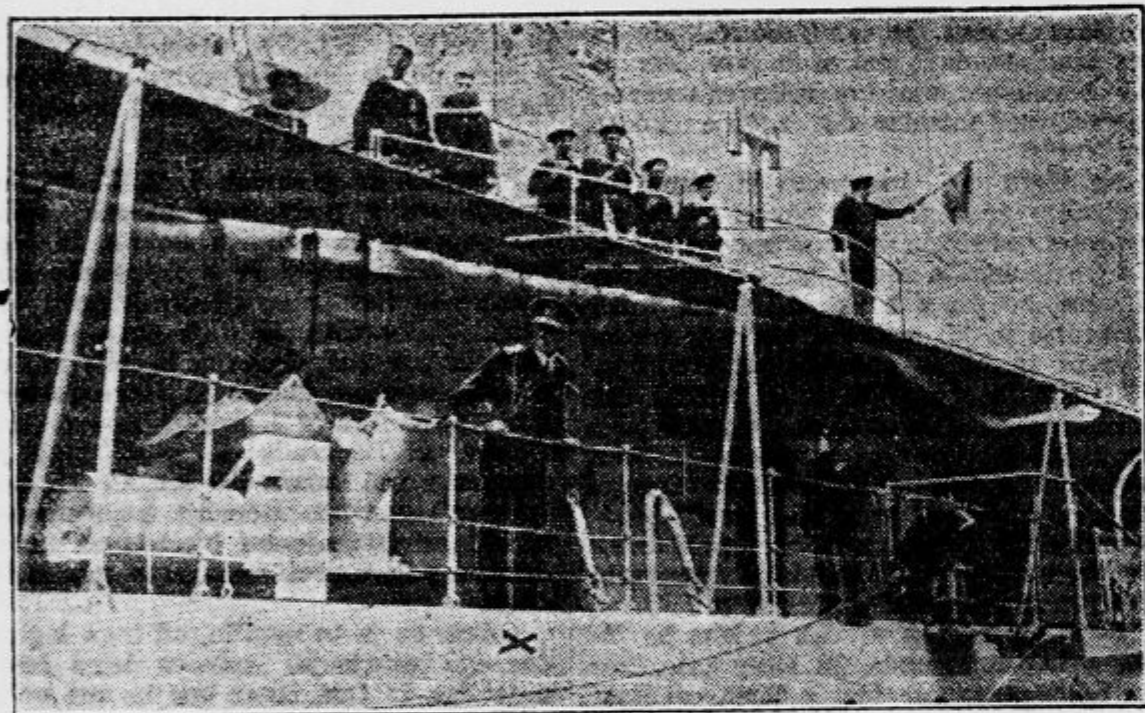
Pariz, 11. oktobra. w. Ministrski predsednik Doumergue je namesto umorjenega zunanega ministra Barthouja sam prevzel začasno vodstvo zunanjih zadev. Barthoujev naslednik bo določen šele po državnem pogrebu. V poučenih krogih so mnenja, da pride v primeru, če ministrski predsednik Doumergue ne bo sam prevzel vodstva tega resora, zanj v prvi vrsti v poštev Herriot.

Vremenska napoved

Splošni vremenski pregled 11. oktobra: Nad Italijo in južnovzhodnim delom Balkanskega polotoka depresija, nad zapadno, srednjo in vzhodno Evropo visok pritisk. Ciklonsko vremensko stanje nad severno Evropo, vedro, nad Alpami, v severozapadni, srednji in južnovzhodni Evropi prevladuje oblačno vreme, mestoma dež. — V Jugoslaviji prevladuje oblačno vreme, ponekod dežuje. Temperatura je padla za 3 stopinje, minimum v Kalinovku (4), maksimum v Moetaru (25 stopinj C).

Napoved za jutri: Nad severozapadnim in zapadnim delom države bo še bolj jasno, v ostalih krajih oblačno, ponekod tudi deževno.

Dunajska vremenska napoved za petek: V Alpah spremenljivo, ob časi do časa osončno, nekoliko topleje, v notranjih in južnih Alpah precej jasno, zjutraj hladno, opolne mlo.

Pokojni Viteški kralj Zedmitelj na krovu naše vojne ladje »Dubrovnik« na usodni poti v Marseille

Skrivnostni atentator

Dosedanja preiskava je ugotovila, da je imel dozdevni Kelemen še dva sokrivca

Pariz, 11. oktobra. AA. Preiskava je do zdaj ugotovila, da je bil atentator, ki se skriva pod krivim imenom Kelemen, v Parizu 3. oktobra. Nastanil se je v nekem hotelu pod imenom »Suke« ali »Suk«. Danes so temu hotelu pokazali atentatorjevo sliko. Takoj je spoznal v njej svojega gosta. Hotelar je izjavil, da se je atentator sestel z dvema osebama. Ugotovili so tudi trgovino, v kateri si je atentator kupil svojo novo obleko. Policija skuša slediti, kje se sedaj nahajata ta dva neznanca.

Vse kaže, da je bil marsejski atentator član teroristične organizacije. Francoska policija je izdala nalog, naj vsi njeni organi nadzirajo potnike.

Marseille, 11. oktobra. AA. Neki tukajšnji industrijec se je prijavil na policijo in je tamkaj izjavil, da je v dozdnevem Kelemen spoznal človeka, ki ga je zanesljivo videl 23. septembra v Marseillu v družbi z neznancem izrazitega levantinskega tipa. Z njima je bila tudi neka ženska. Zapolnil se jih je, ker so se med plavčevanjem računa med seboj sprli.

„Kramer“ in „Halmi“

Neka hotelirka v Aix les Province je davi izjavila na policiji v Marseillu, da je bil atentator prejšnjo nedeljo v njenem hotelu. Z njim sta bili še dve drugi osebi. Ena se je prijavila pod imenom Evgena Krameria. Star je bil kakih 24 let, drugi pa se je vpisal kot »Halmi« ali »Salmi«. Hotelirka je pripovedovala dalje, da je bil ta Halmi ali Salmi brat Kelemana. Tako ga je klical Kelemen sam. Na dan kraljevega prihoda je Kelemen odšel iz hotela ob 13. uri. Zanimal se je za liste in za podrobne vesti o prihodu in bivanju Nj. Vel. kralja Aleksandra. Njegova tovariša sta dan pred kraljevim prihodom odpotovala baje v Pariz.

Ponarejeni potni list

Praga, 11. oktobra. AA. V zvezi s preiskavo o atentatu v Marseillu in v zvezi s poročilom, da je bil potni list št. 479 izdan 30. maja od češkoslovaškega konzulata v Zagrebu in da je na tem potnem listu pod pisan konzul Prtnik s protokolno številko 185.744 je uradna preiskava dognala, da konzul Prtnik, ki je od 1. januarja v službi v zunanem ministrstvu v Pragi, ni mogel izdati tega potnega lista 30. maja v Zagrebu. Prav tako češkoslovaški generalni konzulat v Zagrebu ni nikoli zabeležil navedene protokolne številke. Potni list številka 479 je izdal češkoslovaški generalni konzulat v Zagrebu pravemu češkoslovaškemu državljanu, ki ga praška policija dobro pozna.

Interpelacija v francoskem parlamentu

Pariz, 11. oktobra. AA. Narodni poslanec Pierre Béranger je izjavil danes, da namerava interpellirati vlado o sankcijah proti tistim, ki so odgovorni za marseileško katastrofo. Interpelacijo bodo podpisali še drugi poslanci: in zahtevali obenem, naj vlada vendar enkrat izda primerne ukrepe proti zlorabam gostoljubnosti v Franciji.

Pariz, 11. oktobra. AA. Snoči je skupina dijakov manifestirala proti policiji. Padali so vzklili proti delu policije, ob 19. pa je zopet zavladal popoln mir.

Nova žrtev

Marseille, 11. oktobra. w. Marseileški atentat je zahteval novo smrtno žrtev. V bolnici je danes umrla 18letna deklica, ki je bila zadeta od krogle.

Netočne vesti

Pariz, 11. oktobra. w. Oficijelno se demantira vest, da sta bila pri atentatu v Marseillu usmrčena ali ranjena francoski admiral Berthelet in jugoslovenski maršal dvora Dimitrijevič.

Zdravstveno stanje

generala Georgesa

Pariz, 11. oktobra. AA. Smatrajo, da je zdravstveno stanje generala Georgesa zadovoljivo. Zdravniki bodo podali svoje končno mnenje v dveh ali treh dneh.

Sožalne izjave tujih poslaničnikov

Beograd, 11. oktobra. p. Včeraj so posetili ministrskega predsednika Uzunovića ter zastopnika zunanega ministra dr. Kojica poslaniki in odpravniki poslov Anglije, Albanije, Turčije, Rumunje, Bolgarije, Madžarske, Argentine, Grčije, Čila, Švice in Nemčije. Izrazili so jima v imenu svojih suverenov odnosno državnih poglavarjev, kakor tudi v imenu svojih vlad najgloblje sožalje zaradi izgube, ki je zadelo jugoslovenski narod, ko je Nj. Vel. kralj Aleksander postal žrtev atentata. Ministrski predsednik E. Uzunović in zastopnik zunanega ministra g. dr. Kojić sta naprosila šefe tujih diplomatskih misij na našem dvoru, da svojim suverenom državnim poglavarjem in vladam sporočijo najtoplejšo zahvalo naše vlade.

**Čitajte tedensko revijo
„ŽIVLJENJE IN SVET“**

Ob smrti kralja Aleksandra

**Oj črne žalosti na Belem dvoru.
Ves dan pojo zvonovi po državi.
Po mestu pa zastava pri zastavi.
Pousod Njegova slika v žalnem floru.**

**O kralju gre beseda v slednjem zboru,
usak o močatosti njegovi pravi
in usakdo klanja se njegovi slavi,
presunjen ob zavrnatem tem umoru.**

**Sam mrak je v meni, ko mi noga šeta
po tlaku — kdaj se je tako pomočil? —
in čudno jekel žar oči mi pali.**

**Ko mater so mi zlato pokopali,
poslednjikrat sem bil solzo potočil.
Zdaj čutim, da zagrebli smo očeta.**

A. Debeljak.

Prosvetitelj in bodritelj

V Kragujevcu so 5. novembra lani praznovali 100-letnico odtodnje gimnazije, ki je dala srbskemu narodu največ voditeljev in pravokov, borcov za svobodo in kulturo. Stoletno delo za kulturni dvig jugoslovenskega naroda je počastil vladar, ki je svoje priznanje in zahvalo izrekel takole:

»Ta svečanost je v bistvu izraz hvalečnosti šumadiji za vse, kar je neprestano delala za našo nacionalno idejo. Pred našimi očmi korakajo v tem trenutku spomini na njene sinove in na vsa njena pokolenja, ki so s svojo požrtvovalnostjo in s svojim junaštvom dokazala, kadarkoli je bilo treba, da naš narod zasluži svobodo in svojo lastno kulturo! Ti so prvi osvobodili narod pred zatiranci, ti so si izvojevali pravice do življenja in samostojnosti, ti so s svojimi svobodnimi ognjišči zramili vero med neosvobodjenimi brati in postavili zatočišče rodoljubom z vseh strani. Ti so prednjačili srbstvu in jugoslovenstvu v vseh borbah za osvobodjenje in zedinjenje.«

Sabac, jugoslovenski Verdun, je bil letos 3. junija kraljevske počaščen. Odkrit je bil spomenik žrtvam za svobodo in domovino, otvorjena je bila železniška zveza Sabca preko novega mosta z ostalo Jugoslavijo, posvečen je bil novi šolski dom. Veliko patriotsko svečanost je poveljal Nj. Vel. kralj Aleksander, ki je hkrati Sabčanom izrekel zahvalo v prekrasnem govoru. Dejal je med drugim:

»Usoda, ki je doletela Sabac in ves ta kraj, je bila strašno krvava in najbolj surova. Sledovce vojne vltre vidimo še danes. Obnavljanje se vrši počasi in je težavno. Vendar napreduje, čeprav s hudim naporom. Vi niste sedaj tisti Sabaci, ki ste bili v prvih letih, ko je bil kraj, ki je bil tako lahko po vsem tistem, kar je tod divjalo in rušilo. Toda vi ste junaki, ki boste tudi te ovire premagali. Vaša želja narodna država, za katero so njeni in vaši junaki živeli in umrli, je sedaj stvarnost, je sila, o kateri govorijo s spoštovanjem prijatelji in nasprotniki. Svoje poslanstvo opravlja v svobodi in miru, skromno in postopno dozoreva na vseh straneh s svojimi naprednimi napori.«

Banovinska ženska zveza članicam

Zenel Materel
Danes, ko je ugodin ves zavedni in zvesti jugoslovenski narod v najgloblji tugi, ne more molčati slovensko žensstvo. Naš ljubljenski kralj Aleksander, junak, ki je zadijal ves svet s svojimi brezpričnimi čini v balkanski in svetovni vojni, ki nam je ust-

varil svobodno državo in uresničil hrepence zaželeni ideal uedinjene in močne domovine vseh Jugoslovanov, ta heroj meča in duha je bil vsem zavednim Slovenkam-Jugoslovenkam inkarnacija ljubezni do miru, poštenosti in značajnosti. Me žene pa smo gledale v njem tudi vzornega sina,

Prestolnica v žalovanju

Beograd, 10. oktobra.
Popoldne je. Kolporterji raznašajo popoldansko »Pravdo« in vpijejo: »Kralj stiga u Maršelj!« Beograjčani se ustavljajo, kupujejo, berejo, debatirajo. Po hod Nj. Vel. kralja se jim zdi najpomembnejši politični akt velikega vladarja. Pogovori se enice samo o tem. Veselijo se, da je francoski narod pripravil našemu kralju Zmagovalcu tako svečan sprejem, kakor dosedaj še nobenemu tujemu suverenu. Srca tisočih spremljajo v duhu sleherni korak ljubljene kralja. Vsi mu žele kar največjega uspeha.

Zvečer... Kdo še pozna te, še pred dobro uro nasmejane obraze naših Beograjčanov? Po ulicah nervozno tekanje, zaskrbljeni obrazi, kratka srečanja, kratki odgovori in potem še bolj resni obrazi. Kaj se je zgodilo? Nič! Nobenih posebnih izjav listov ni. In vendar so ulice kakor mravljišče, ki ga je razkopala zločinska roka. Novica, strašna, črna, po svoji vsebini najstrašnejša, kar smo jih čuli v naši mladi državi, se širi od ust do ust, spravlja v obup slehernega: Atentat! Kralj ubit! Usta izgovarjajo, srce ne razume. Ne more, noče. On, Prvi

v državi, v katerega so bile prav vse te dni uprte oči vseh državljanov, vse Evrope, takorekoč vsega sveta: ubit! Mrtev?

Okrog palače predsedništva vlade, notranjega ministrstva, generalštaba in tam pred parlamentom se zbira groče ljudi. Med njimi novinarji. V predsedstvu vlade so vsa okna razsvetljena, pred palačo stojijo linuzine ministrov. Vladna seja. Tu in tam zdrči po Miloša Velikega ulici avto, tramvaj. Ljudstva se polasača obup. Vest, ki so jo čuli in ki se jim je zdelala neverjetna, nemogoča, se potrjuje.

»Kralj je mrtev, Barthou je mrtev!« In zdi se ti, kakor da je ta strašna novica utišnjena povsod: na blelih obrazih žandarjev, na mrkih licih oficirjev, da je utišnjena v steno in zid. Nihče se ne pogovarja glasno. Vseh se je polastila mrličnost, ki ji je mati globoka bol, ki stiska srce slehernega.

Pozna je že ura. Enajst, polnoč. V predsedstvu vlade je še vse svetlo. Vlada dela in razglablja vso noč. Ob treh zjutraj je zaplapolala s palače predsedništva vlade in notranjega ministrstva črna zastava. Saj ni prvič! Ali še nikdar

vzgodnega moza in očeta, ki mu ni enakega — genija vseh rodbinskih vrlin, ki so vir in jamstvo sile in nepremagljivosti naše države.

Milijoni ženskih oči pretakajo te dni solze tuge, milijonom žensk se danes trgajo srca v nepopisni potlosti. Da, slovensko žensstvo, staro in mlado, imovito in preprosto danes plaka za kraljem Aleksandrom, kakor ni še nikoli plakalo za nobenim vladarjem, odkar živi na zemlji naš rod.

Dravska banovinska ženska zveza pozivlje svoje izvenljubljanske včlanjene edince — ljubljanske ženske društva so že storila svojo dolžnost ljubezni in udanosti — naj prirede povsod na deželi žalne seje in predavanj o našem blagopokojnem nena-domestljivem kralju mirovniku, idealnem sinu, možu in očetu, da vzplapola iz vse naše domovine obenem k nebu zibelj ljubezni in spoštovanja do Njega, ki ga ni več!

In prisrzite neomajno zvestobo Jugoslaviji, ki jo ljubimo posej se srčneje kot Njegovo dedščino, — pa Njegovemu sinu, kralju Petru II., naši nadil!

Minka Govekarjeva, t. č. predsednica

Sožalne brzojavke gg. bana in podbana

Gospod ban dr. Marušić je poslal g. Milanu Antiću, ministru dvora Nj. Vel. kralja v Beograd naslednjo brzojavko: »Prosim, da tolažite Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji in vsemu visokemu kraljevskemu domu neizrekljivo bol, ki jo občuti vse prebivalstvo dravske banovine ob smrti svojega velikega vladarja in očeta. V teh težkih dneh preizkušnje se oklepamo bolj ko kdaj prej v neomajni zvestobi, vdanosti in ljubezni svojega vzvišenega vladarskega doma. Jugoslavija bo pogumno in dostojanstveno prenesla ta težki udarec v zaupanju na svojo veliko bodočnost, ki jo je blagopokojni veliki vladar in državnik tako uspešno pripravil.«

Nadalje je poslal g. ban brzojavko g. Nikoli Uzunoviću, predsedniku ministrskega sveta: »Globoko potr nad težkim udarcem, ki je zadel našo drago domovino, vas prosim, da sprejmete s kraljevsko vlado izraze najgloblje sožalja vsega prebivalstva dravske banovine, kakor tudi izraze mojega osebnega sočustvovanja. Mučniška smrt velikega kralja in nepozabnega vladarja, bo še tesneje združila srca vseh Jugoslova-

nov v neomajni ljubezni in zvestobi do skupne domovine in svetlega kraljevskega doma ter jim vtilva nezlomljivo voljo in nepremagljivo moč, da tudi v najtežji preizkušnji izpolnijo poslednje kraljevske besede velikega pokojnika.«

Gospod podban dr. Pirikmajer je brzojavil g. ministru dvora: »Prosim vas, da tolažite Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vel. kraljici-materi Mariji ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. izraze najgloblje sožalja in iskreno zagotovilo, da se narod v svoji neutešljivi boleti in grozni nesreči oklepa z vso vernostjo in globoko vdanostjo presvetlega kraljevskega doma.«

Predsedniku vlade pa je brzojavil g. podban: »Do dna duše užaloščen in pretresen, ker nam je zločinska roka za vedno ugrabila naše najdražje, narodnega kralja Aleksandra I., izražam najgloblje sožalje in živo vero, da bo najvžaje, sreči domovine na oltar položena žrtev vedno oplajala jugoslovensko zemljo in usodo jugoslovenskega naroda.«

Kmetska mladina!

Zveza kmetskih fantov in deklet objavlja:

Onemle so naše kmetsko-mladinske vrste in v neizmerni boli šepočejo narodilo umirajočega vladarja: »Čuvajmo Jugoslavijo!«, ki nam je v tem prebricnem trenutku tolažba in neizčrpen vir optimizma za svetlo bodočnost naše narodne države.

Njega, ki nam je tolikokrat dejal: »Vas je vas in brez nje ni ničesar!«, ni več med nami; podla in zavistna sila, ki ji je tm v oči in jo plaši razcvit in napredak naše domovine, je zločinsko ugasnila zemsko pot našega viteškega vladarja, prvega vseh borcov za svobodo jugoslovenskega naroda in jugoslovenske zemlje. »Zemlja je božja in tistega, ki jo obdeluje!« je tista nezrušljiva vez in spojitelj našega modrega vladarja s kmetskimi človekom v sintezo narodnega in gospodarskega bivanja.

Ni ga v zgodovini vseh dob vladarja, ki bi ga mogli s tolikim ponosom in ljubeznijo imenovati narodnega kmetskega vladarja, kakor smo to dan za dan mislili, čutili in rekali našemu viteškemu vladarju, ki je bil po svojem duhu, delu in življenju nenehoma spojen s kmetskimi jugoslovenskimi narodom.

Sveta žrtev našega vladarja za njegov narod in državo bo kot luč žarila v srcih kmetske mladine in na praporih kmetsko-mladinskega gibanja, ki ne bo zatajilo po-

Lani 15. februarja se v Orašju otvorili novo šolo za spomin Voždu Karadjordju Petroviću, ki je pred 130 leti ravno v tem kraju dvignil svoj rod k vstaji in s tem započel gigantsko borbo za osvoboditev Jugoslovenov izpod tujeja jarma. Velike slavnosti, ki je bila praznik vse šumadije, so jo udeležili Nj. Vel. kralj Aleksander in v nagovoru na zbrano množico rekel med drugim:

»Naša borba, sklenjena in pričeta na tem svetem mestu na Sretenje 1804, ki se je vodila za srbsko osvobodjenje in zedinjenje, je bila pretvorjena l. 1914. iz ožje srbske borbe v širšo jugoslovensko, ki se je s širino svojega zamaha in silo svojega poleta zila v teku svetovne vojne in skupne napore vseh jugoslovenskih rodoljubov. Ti napor so bili na kraju kronani s uspehom: z ustvarjenjem zedinjene velike in močne nam kraljevine Jugoslavije. Če je le nekaj resnice na našem pregovoru, da je lažje pridobiti nego ohraniti, potem boste — o tem sem trdno prepričan — pri čuvanju jugoslovenskih pridobitev zopet prednjačili vi, ki ste vedno prednjačili pri njihovem pridobivanju in boste odbili vse one udarce, ki bi bili zavestno ali nezavestno naperjeni proti njim. Ta vaš spomenik naj bo opozorilo in opomin, skozi koliko krvavih bojev je bilo treba iti od leta 1804 pa do končne ustvaritve jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva. Ta šola pa naj bo tudi stalen in najboljši dokaz za to, s koliko enotnostjo in odločnostjo moramo čuvati naše edinstvo proti vsakomur, pa naj bo to kdorkoli!«

ni pretresla črna zastava tako kakor to pot. V teku noči se vlada, vojska in mornarica priseglo novemu kralju — mlademu, ljubljencu Petru II.

Vstalo je novo, težko in žalostno jutro nad prestolnico. Z neba prši rahel dež. Kakor da pomaga nebo jokati z narodom, ki je izgubil očeta...

Ob sedmih se Beograd razžiavlja. Tisoči in tisoči se vspilejo na ulice, hiteč na svoje redno delo. Ob črnih zastavah, ki so zavirale v eni sami uri s sleherne hiše, se ustavljajo. Mnogi še ne vedo, zlasti ne oni s periferije. Tudi tem se zdi vest na prvo besedo neverjetna. Od Tezarij so se zagnali kolporterji: »Varnostno izdajanje... Ljudje se drenjajo okrog njih in kupujejo. In potem stoji sredi ulice s časnikom v roki in čitajo. Izpod neba se vspile gost dež. Toda nihče se za to ne zmeni. Čitajo in jokajo. Narod joka.

Srečam znanca, Črnogorca. Velik, močan, kakor gora. V eni roki drži dežnik, v drugi časniki. Oči so mu polne solz. Ni treba pozdrava, ne običajnega: Kako si? Samo vzdih: »Bože, bože moj, kako je to došlo!«

Po tržiščih, na Jovanovi pijaci in Ovetnem trgu, kjer sicer mrgoli življenje v ranli jutranjih urah, je vse tiho, pobito,

porazeno. Gospodinja prihaja, se ustavlja ob prodajalcih in jokajo. Ali je sploh mogla zadeti naš narod hujša nesreča?...

Beograd je zavrt v črno. Po dve, tri in še več zastav visi s sleherne hiše. Z javnih zgradb vihrajo dolge črne zastave. Pred izložbo knjižarne Pelikan, ravno nasproti dvora, se ustavljajo ljudje in gledajo v izložbi veliko, krásno sliko svojega kralja, ovito v črni flor. In pod njo sliko, kjer kralj Aleksander, takrat še regent, sprejma na dan 1. decembra l. 1918. deputacijo Narodnega veča in proglašja zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tudi tu ne slišiš besede. Vse kraljevski Beograd je kakor grobnica.

Na poslopju starega dvora visi na pol droga spuščena državna zastava ovita v črno. Na poslaništvih se izobešene zastave tujih držav na pol droga in ovite s črno tenčico. Po kavarnah, kjer so nameščeni radioaparati, se gneteje ljudje in poslušajo napovedovalce, ki vsake pol ure čita proklamacije vlade in potrebne vesti o gnušnem zločinu.

Po ministrstvih prisega uradništvo novemu kralju.

Umor velikega kralja Aleksandra je izzval po vsej Srbiji silno zaprepačenje in srčno bol. Srbski narod je ljubil svo-

slodnjega naročila: »Čuvajmo Jugoslavijo, temveč bo do zadnje kaplje krvi čuvalo to sveto oporoko.

Slava kralju — mučeniku!

Zivel kralj Peter II!

Na svoji žalni seji za blagopokojnim kraljem-mučenikom je Zveza kmetskih fantov in deklet z naslednjo brzojavko izrazil sožalje: »Ministru dvora, Beograd. Svečana žalna seja organizirane slovenske kmetske mladine z globoko žalostjo obkokuje smrt svojega pokrovitelja in zaščitnika vasi viteškega kralja zedinitelja Aleksandra I. — Prav tako pa naroča vsem društvom kmetskih fantov in deklet popolno globoko žalovanje.

Nadomestniki članov regentskega sveta

Armijški general Vojislav Tomić

Senator Jovo Banjanin

Senator dr. Zec

Slovenski lovci ob izgubi pokrovitelja

Slovensko lovsko društvo je poslalo Nj. kr. Via. knezu Pavlu v Beograd naslednjo brzojavko: »Ob smrti Njegovega Velikanstva kralja Aleksandra I., našega Najvišjega pokrovitelja in zaščitnika, plakamo lovci dravske banovine neutolažljive solze. Zamirajoči vrhovi očaka Triglava in Kamniških planin so zaviti v žalno kopreno za Njim, ki jih je tolikanj ljubil. Neutešljiva žalost pretresa srce slehernega lovca, obenem pa utrja neomajno zvestobo do Najvišjega kraljevskega doma in jača jekleno voljo braniti domovino in prestol Karadjordjevičev v večno slavo in hvalečnost kralju Aleksandru I. Svoje najgloblje sožalje izrekamo Njenemu Velikanstvu naši pokrovitelji ljubljenski kraljici Mariji, Njegovemu Velikanstvu kralju Petru II., Vašemu Visočanstvu in vsemu kraljevskemu domu. — Za SLD dr. Lovrenčič, predsednik.«

jega kralja z vsem svojim srcem. V njem je videl Heroja, ki je izvedel narod čez Golgotu v Odrašenje in ki je do zadnjega svojega diha skrbel za blagor in srečo Jugoslavije. Ko se je v teku današnjega dopoldneva razširila vest o kraljevi smrti v sleherni seki, je zavladala vseplošna narodna žalost. Seljaki oplakujejo svojega ljubljene in povsod se že pripravljajo deputacije, ki se bodo udeležile pogreba tako strašno tragično padlega kralja. Posebno žalost je vzbudila vest o kraljevi smrti v šumadiji, ki je zibelka dinastije Karadjordjevičev.

Vseposlošno žalovanje je še povečala vest, da je s kraljem umrl, zadet od zločinske roke tudi francoski zunanji minister Barthou, ki si je v teku nekaj dni svojega bivanja v naši prestolnici letos v juniju pridobil res izredno tople simpatije in ljubezen. Častitljivi starec, veliki prijatelj našega naroda, z vedno nasmejanim obrazom, pozdravljajoč in odzdravljajoč množicam, ki so ga navdušene prisrčno pozdravljale, je še vsem Beograjčanom v svežem spominu. Kakor se vsa prestolnica klanja v nemi žalosti manom svojega velikega vladarja, tako se klanja tudi manom velikega Francoza in prijatelja naše države. In želi: naj bi vsaj tudi ti dve dragoceni žrtvi ne bili zaman na oltarju miru.

B. V.

Domače vesti

Cenjene naročnike, ki še nimajo naročnine do konca oktobra plačane, naproša uprava »Jutra«, da jo blagovolijo poravnati zanesljivo do srede meseca zaradi olajšanja v blagajniškem poslovanju uprave.

Upravišтво »Jutra«.

* Na evropski železniški konferenci v Dubrovniku sodelujejo od srede tudi delegati Estonije, Litve in Sovjetske Rusije. Raska delegata sta načelnik potniškega oddelka prometnega komisariata Mihail Jegorov in gospa Zinaida Kiškina, ki opravljata službo ekonomista pri istem komisariatu. Sovjetski in estonski delegati so prispeli v Dubrovnik preko Dunaja. Izjavili so, da jih posebno zanima ureditev prometa med Rusijo in zapadom. Rusija je že uredila vsa prometna vprašanja s Poljsko, Litvo in Estonijo, ima pa še nekaj drugih predlogov, ki zanimajo tudi mnoge evropske države. Konferenca v Dubrovniku bo razpravljala tudi o novem voznem redu, ki so ga v načrtu izdelali Rusi.

* Odhod našega odrskega umetnika v Nemčijo. Znan naš operni in operetni pevec g. Ado Darian, ki si je pridobil na nemških odrih v Königsbergu, Besslu, Hamburgu in drugod velik sloves, je prejel tle dni od direktorja Syguda iz Hamburga povabilo za večmesečno gostovanje v novi veliki opereti »Clivia«, ki ima izredno obsežno tenorsko partijo. Premiera bo v začetku novembra. Izredno ugodne pogoje je naš mladi umetnik sprejel. Pri svojem odpočivanju pa bo na povabilo g. direktorja Polica še gostoval v ljubljanski operi.

Aromatin

specijalna dišavna mešanica za klobase, vseh vrst pečen in omak, za obare, zrezke in divjačino. En sam poskus Vas pritegne k stalnim odjemalcem. 245

* Vojaške vesti. Med drugimi so bili imenovani: Za komandirja 61. eskadrile zrakoplovni kapetan II. razreda Brezovšek Drago, za vršilca dolžnosti komandirja 432. eskadrile zrakoplovni poročnik Jerab Fran, za komandirja dijaške zrakoplovne čete zrakoplovni kapetan II. razreda Šinkov, za komandirja I. čete zrakoplovne podčastniške šole zrakoplovni kapetan II. razreda Kos Ljudevit, za komandirja I. čete 7. zrakoplovne polke zrakoplovni kapetan II. razreda Strehar Heribert, za vršilca dolžnosti komandirja brezčisto-telegrafске šole pri poveljstvu zrakoplovnih šol zrakoplovni poročnik Stanič Ivan, v štab zrakoplovne strelske šole zrakoplovni kapetan II. razreda Peče Ciril, za vodnika pri pešpolku kraljeve garde pehotni podporočnik Kezele Andrej, kraljina Ferdo in Osoinik Edvard. V čin rezervnega inženjerskega podporočnika pa je bil preveden dosedanj rezervni nižji vojni-tehnični uradnik 4. razreda Radej Hinko.

* Manifestacijski zbor vojnih žrtv, ki je bil napovedan za nedeljo 14. t. m. v Ljubljani, se odgodi za nedolgo čas.

* Orjunašem. Centralni akcijski odbor Organizacije Jugoslovenske Nacionalne Omladine odreja: 1. do nadaljnjega naredbe se v vseh pripravljanih odborih ukljejo vse prireditve; 2. v počastitev spomina viteškega kralja Aleksandra I. mora vsak pripravljali odbor ORJUNAOP prirediti za svoje članstvo žalc komemoracijo, na kateri naj bo predavanje o njegovem življenju in njegovih borbah za naše nacionalno osvobodjenje in zedinjenje; 3. pri vseh prireditvah naj bo udeležba z znakovno; 4. žalne trakove se nos. 6 tedrov, začeti 9. t. m. do 21. novembra. Organizacija poziva članstvo, da se udeleži žalnega zbora za blagopokojnim Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. v soboto 13. t. m. ob 20. v salonu »Pri Mraku« na Rimski cesti. — Odbor.

* Proslava 25 letnice mature letnika 1909. I. drž. gimnazije v Ljubljani je zaradi tragične smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra preložena na poznejši čas.

* Občni zbor dravske oblasti Ferljalne-ga saveza, najavljen za nedeljo 14. t. m. je preložen na poznejši čas.

* Arheološke najdbe pri Bitolju. Odkar je bil v Bitolju ustanovljen mestni muzej, ki ga vodi profesor gimnazije dr. Anton Zegulj, raziskujejo z veliko vneemo vso okolico, ki je bogata raznovrstnih starin. Ob Bitolju je vodila najznamenitejša prometna žila starega veka, slavnja via Ege-nia, ki je vezala zapad z vzhodom. Ob njej se nahajajo še dobro ohranjeni ostanki starorimskega stavbinstva, gotovo pa je, da je tam tudi obilo ostankov iz predrim-skih dob. Bitoljski muzej se je sedaj lo-tit odkopavanja starega makedonskega mesta, ki ga je ustanovil Filip Makedonski. To mesto je bilo pomembno pod imenom He- raklea Pelagonia sedež pelagonskih nad- škofov. Odkopavanja starodavne Herakle- je vodi prof. dr. Zegulj in so doslej od- kopali že ostanki petih velikih stavb. V eni stavbi so našli krasen mozaik v petih barvah, v drugi pa umetniško izklesan steber s kapitelom in krilom. Delo se bo še nadaljevalo in bi bitoljski muzej pridobil še mnoge starodavne zanimivosti.

* Nevarnosti poplav v okolici Kosovske Mitrovice. Na Kosovem je nekaj dni mo- no dežuje in je okolica Kosovske Mitrovice v precejšnji nevarnosti poplavl, ker je re- ka Ibar močno narasla. V spodnjem so- lem toku je porušila še nekaj poslopij. Reka je postala nevarna tudi zaradi tega, ker se je iz rudnika Trepeče v njeno stru- ko pri izpiranju izlilo veliko peska in ka- menja, da se je na nekaterih mestih vo- da zajela in skrenila v drugo smer.

* Nevarno življenje v največjem beo- grajskem okolišču. Stari in siromašni Jata- gan-Mali, ki bo itak kmalu izgubil s povr- šja modernega Beograda ima svojo ne- navadno senzacijo. Ugotovili so namreč, da se bo ogromen starinski zid pod ortope- dičnim zavodom vsak čas podrli ter podsi- pod seboj kakih 10 malih siromašnih hiš. Na zidu so nevarne razpoke in strokov- njaki so predlagali, naj bi čimprej mestna občina odstranila veliko nevarnost, ki jo predstavlja starinsko razpokano zidovje. Odprava velikega starega zidu pa se ne da naglo izvesti in je moral sedaj potiskati kvart odrediti nekaj orožnikov, ki so moč in dan na straži blizu nevarnega zidu, da se ne bi kdo naselil v ogroženih hišah.

* Bedno življenje obrtniških vajen- k. Zagrebški zdravnik dr. Cepulic, ki opravlja tudi službo mestnega zdravstvenega nad- zornika, je napisal daljšo razpravo o raz- morah, v katerih žive v Zagrebu obrtniške vajenke. Ta razprava znanega zdravnika, ki se vneto posvečuje problemu socialne medicine in zdravstvenim razmeram v naših mestih, kaže porazno sliko prenapol- njenih nezdruhljivih stanovanj, v katerih pre- biva in dela obrtniška mladina ob neza- dostni slabi hrani. Pisatek je razdelil va- jenke in vajence po strokah ter tako ugo- tovil, da živijo v najslabših razmerah one vajenke, ki stanujejo pri svojih poslodaj- cih. Najbolj so izkoriščane vajenke švi- vilj in frizerke, ki morajo delati na dan najmanj po 9 in 10 ur. Naštel je 480 va- jenk, ki ne dobijo za težko delo prav no- bene nagrade. Brošuro zaključuje poziv, naj bi oblastva posvetila večjo pozornost higijenskim in socialnim razmeram obr- tniškega naraščaja.

* Tragedija dalmatinske izseljenske dru- žine. V Split je prispela šestčlanska dru- žina, ki je ves čas živela v Smirni. Ti re- večji so potomci izseljenca Miše Vlaho- viča, ki se je že pred več kot štirideset leti izselil v Turčijo. Njegov sin Edvard Vla- hović, ki je sedaj z ženo in štirimi otroki prišel v domovino svojega očeta, se je bil rodil v Smirni in niti prav ne ve, ali je bil njegov oče rodom s Hvara ali pa s Korčule. Edvardova mati je bila Grkinja, Grkinja je tudi njegova žena in zaradi tega govori vsa družina samo grški in turški. V zadnjem

Če imate preveč želodčne kisline,

ali Vas celo peče v požiralniku in grlu, ali bolehate na želod- nem kataru, se nagibate k či- rom. Zato morate piti

Radensko,

ki v največji meri nevtralizira in veže ki- siline ter normalizira izločanje prebavnih sokov. Zaradi velike raznosilnosti (23!!) in množine zdravih sestavin deluje tudi na vse notranje žleze.

Času se turške oblasti krčevito branijo tu- cev in izganjajo vse, ki si še niso pridobili turškega državljanstva. Edvard Vlahović je živel vsa dolga leta v prepričanju, da ima vse pravice tam, kjer se je rodil ter si ustanovil svoj dom in svojo družino, obla- sti pa so ugotovile, da njegov oče ni bil turški državljan, in tako so tudi Vlahoviča z ženo in otroci odpremili z drugimi tujci vred iz Smirne. Ker ni imel denarja za pot, ga je naš konzulat v Carigradu odpremil v Split. Nesrečna rodbina ima samo nekaj skromne priloge in ne ve, kaj bo počela v naših krajih, ki so ji popolnoma tuji. Za revese se je zavzela splitska mestna občina.

KAVA HAG

užitek brez nevarnosti

* Predrzi vliom v zagrebški okolišču. Po zagrebški okolišču se v zadnjih nočeh vs- tijo predrzi vliom, ki jih, sodeč po na- činu, izvršujejo preizkušeni vliomci. Naj- predrznejši je bil vliom v občinski urad v Vrapču, kjer so vliomci z modernim orodjem odprli železno blagajno ter od- nesli iz nje manjšo vsoto denarja. Iste no- či je bil izvršen vliom tudi v Stenjevcih v prostore neke gostilne. Ves plen vliomcev je znašal okrog 26.000 Din. Zagrebška po- licija je prepričana, da so se kotili dela v okolišču stari zagrebški vliomci, ki jih že dolgo zasledujejo.

* Ne pozabite! Vosssov roman »Dva žo- vek« v salonski opremi stane samo 50 d- narjev. Naroča se pri uredništvu »Domo- vine«, Ljubljana, Knafljeva 5/1. Ta roman je najlepše darilo, ki ga morete komu da- ti! Nemški original je izšel dostaj v 700 tisoč izvodih.

VSAKA PAMETNA IN ODLIČNA DAMA uporablja za vsakodnevno intimno in za- nesljivo nego čistosti v solniku kopalske Ischi pridobivano blagodišečo sol za izpi- ranje Isla - izplakovalno sol. (Isla Spil- salz). Dobiva se v vseh lekarnah, droge- rijah in parfumerijah. — Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d., Zagreb 3.

* Vse dobre lastnosti, ki jih zahtevajo razvijane gospodinjice od dobrega mila, ima v največji meri naše domače Zlatorogovo milo. Vleoka čistlna moč, obilna mehka pena in velika izdatnost odlikujejo Zla- togovo milo in ga ločijo od drugih manj vrednih izdelkov. Če hočete dobro in po- ceni prati, zahtevajte pri svojem trgovcu vedno in izrecno le Zlatorogovo milo!

* Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju tre- buha, kongestijah, bolečinah kolčnih živ- cev, bolečinah v boku, zasopjenosti, bu- dem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobotosti povzročil na- ravna »Franz Josefova« grenčica izlatno izpraznjenje črevesja in osvoboditev od občutkov tesnobe.

* Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobijeno perilo v najlepšo izdelavo.

Dober zaslužek

Kdor mi posodi proti prvovrstni garan- ciji Din 20.000 do 20. oktobra, mu vrnem do 1. decembra t. l. sigurno nazaj 24.000 Din. Ponudbe pod »Daj dam« na oglasni oddelku »Jutra«. 8687

Iz Ljubljane

* Zaprige uradništva. V sredo in včeraj se je vršila po vseh uradih, kakor smo že poročali, zaprige uradništva. Na- čelniki uradov so imeli na uradništvo in nameščence primerne nagovore. Včeraj je bila zaprige končana. Vrhovni šefi bodo položali zaprigo pri merodajnih mi- nistrstvih in pri merodajnih inštancah. V sobi št. 79 so bili v sredo ob 17.30 zaprizeženi sodniki okrožnega sodišča in sodnijski uradniki. Predsednik okrožnega sodišča g. Peter Keržič je imel v srce segajoč na- govor.

* Ljubljanska sekcija Jugoslovenskega profesorstva društva je sklicala več- raj žalno odborovo sejo, na kateri je dru- štven predsednik profesor Fraa Grafen- auer slavil spomin blagopokojnega kralja Aleksandra I. Maršalatu dvora pa je bila odposlana ta-le sožalna brzojavka: Lju- bljanska sekcija Jugoslovenskega profes-orskega društva, zbrana na žalni seji, se glo- boko potrta klanja manom svojega veli-kega kralja-junaka Aleksandra I. in za- go-tavlja, da bo z vestnim izpolnjevanjem nje- gove oporoke izkazala svojo globoko vda- nost in zvestobo njegovemu nasledniku kralju Petru II.

* Sreski odbor JNS za mesto Ljublja- no sklicuje za danes dne 12. t. m. ob 18. žalno sejo v prostorih tajništva. Kazina I. nadstr. Udeležba obvezna za vse člane sreskega odbora. Sreski odbor.

* Članstvu JNAK »Edinstvo«. V so- boto 13. t. m. ob 20. se bo vršila v klubo- vem lokalu žalna svečanost za blagopokoj- nim Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. Po- zivamo vse izvršne in redne člane, da se te žalne svečanosti vsi udeležijo. — Uprava.

* Vse člane uprave in nadzornega od- bora Zdrženja gostilniških podjetij v Ljubljani vabim, da se udeležijo žalne seje zaradi smrti našega ljubljanskega in velike- ga vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. danes točno ob 10. dop. v sejni dvorani v Gostilničarskem domu na Privozu št. 11. Vabljeni so tudi članstvo, da prisotvuje žalni seji. Danes ob 10. do 11. ure, med žalno sejo, pozivamo vse člane Zdrženja, da imajo svoje obrate zaprte. — Ciril Maj- oem, predsednik.

* Žalna seja Pomočniškega zbora zdu- ženja trgovcev bo danes ob pol 13. v dru- štveni sobi (tajništvo NSZ, Delavska zbor- nica). Prosim vse tovariše odbornike, da se te seje sigurno in točno udeležijo. — Načelnik.

* Pododbor društva Rdečega križa ima danes ob 18. uri žalno sejo v sejni dvorani mestnega magistrata.

* Tovariši lovci! Za časa narodnega ža- lovanja do 9. aprila 1936 nosite društveni znak pokrit s črno prozorno kopreno. — Predsedstvo SLD.

* Društvo »Soča« vabi vse člane glavn- ega odbora in odsekov kakor tudi član- stvo k žalni seji v počastitev spomina Nj. Vel. kralja Aleksandra I., ki bo danes pri »Lovu« ob 20. uri.

* V kapeli slov. starokatoliške cerkve na Gosposvetski cesti št. 9 ne bo v se- deljo 14. t. m. službe božje, ker bo služba božja ob 9. v Narodnem domu v Mariboru. Drugo nedeljo, 21. t. m. pa bo ob 9. uri v Ljubljani sv. maša in mrtniške molitve za našega narodnega kralja Aleksandra I.

* Dvojna poroka. Včeraj popoldne sta se poročila v franciškanski cerkvi v Lju- bljani dva odlična jugoslovenska oficirja, gospoda Gasperin Janko, poročnik fregate pri mornariškem odredu v Vodicah pri Ši- beniku, doma iz Rožne doline pri Ljubljani z gospodinjico Zinko Zalaznikovo, hčerko obče znane hišne posestnice in gostilni- čarke pri šestici v Ljubljani, ter Dogan Krnoslav, artiljerijski poročnik iz Boke Kotorske z gospodinjico Mileno Gasperinovo iz Rožne doline pri Ljubljani. Poročili je oba para g. župnik dr. Tominec Angelik. Prišli sta bili g. dr. Fellacher Julij, državni tožilec iz Ljubljane in član Drame g. Janes Cesar. Obema paroma želimo obilo sreče!

* Izredni občni zbor Zveze akademsko- izobraženih žen se bo vršil jutri v soboto 13. t. m. ob pol 9. zvečer v damski sobi kavarnе Emone. Na dnevnem redu je 1. vprašanje društvenega obstoja, 2. izpre- memba pravil, 3. reorganizacija društvene- ga dela. Vabljeni tudi nečlanice!

* Zdrženje čevljarjev naznanja cenj. članstvu, da se bodo ob priliki obrtniškega tedna od 1. do 8. decembra letos vršile tu- di razstave. Zaradi tega pozivamo vse one, ki žele razstaviti svoje izdelke, da se zgledajo pri združenju najkasneje do 18. t. m.

* Zapiranje javnih lokolov. Po nalogu policijske direkcije se imajo vsi javni lo- kali, restavracije, gostilne, kavarne itj. zapirati do nadaljnjega vsak večer ob 10.

„Aromatis“?

Ze samo ime »AROMATIS« znači dobro aromo kave »AROMATIS« brez kofeina, izborna okusa in vonja. Zahtevajte jo od vsakega trgovca. Ako »AROMATIS« se ne dobi v vašem kraju, vam pošljem za po- skušnjo po pošti poštne prosto pošni pa- ket 1 kg za Din 25.—. Sprejemamo zastop- nike.

COMMERCE d. d., LJUBLJANA 157-J

Vsaka godba pa je v znak žalovanja pre- povedana tako čez dan kakor zvečer. Prav tako, ki sme predvajati edino se poročila. — Združenje gostilniških podjetij v Ljub- lani.

* Sodne takse. Septembra so razne- stranke plačale na sodnih taksah v kole- ktih 131.231 Din. Zanimivo je, da so stran- ke za razne tožbe plačale le 196 dočim za razne nesporne zadeve, tako za pora- nave in odpovedi kar 32.638 Din. Gre v prvi vrsti za take poravnave, kjer se stranke zavezujejo, da ima poravnava iz- vršilni naslov. Pri takih poravnava gre dostikrat za prav vsake svote in je na ta način skrajšan postopek civilne tožbe. Oba izvršilna oddelka sta septembra ime- la obilo posla. Plačano je bilo v kolikvni taksah kar 29.383 Din. Zlasti mnogo po- sla je imel izvršilni oddelak Va. Zemlji- ška knjiga zaznamuje na kolektih 24.549 Din.

* Dražba. V soboto 13. t. m. od 9. do- polne dalje vrši davčna uprava za mesto prodajo različnih zarubljenih predmetov (pisalni stroji, gramofoni, parfumerija itd.) iz proste roke, v prostorih mestnega na- čelstva na Jegličevi cesti 10 (baraka).

* Zastrupljenje z gobami. Na trgu je sedaj mnogo gob, v prvi vrsti jurčkov, li- stič in sliv. Neka družina, stanujoča na Sv. Petra cesti, je včeraj za kosilo zavila- la gobe, kupljene na trgu. Bile so lisčice in slivke. Družini je po koslu postalo sla- bo. K sreči so člani družine zavili takoj družilna sredstva in ni bila potrebna zdravniška pomoč. Pri nakupu je treba zlasti paziti na čistost in svežost gob. Zgodí se pa tudi, da so med zdravimi go- bami pomešani kakšni odpadki ali druge go- be. Kontrolo gob je treba na trgu po- ostriti.

Iz Celja

* Celje v žalosti. Globoka žalost, ki je zavladala v Celju in okolici v torak zve- čer, ko se je raznesla strašna vest o tra- gični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra, se odraža na vsak korak. Ljudem se bere z obzornost težka bolest nad izgubo velikega vladarja. Mnoge izložbe trgovin so zelo lepo žalno okrašene, med črmo in zele- njem pa so postavljene slike ali kipi bla- gopokojnega kralja. Vse mesto je odeto v črmo, prav tako tudi velik del celjske okolice. Izjemo tvorijo nekateri hišni po- sestniki v Gaberju in na hribu sv. Jožica. Pričakujemo, da bodo ti še danes izobesili žalne zastave in s tem počastili spomn velikega vladarja.

* Javno komemoracijo za blagopokoj- nega kralja Aleksandra I. bo priredilo so- koleško društvo v Celju danes ob 18.30 v veliki dvorani Narodnega doma. Članstvo se poziva, da se komemoracije udeleži v kroljih z žalnim trakom na levi roki, onl, ki nimajo kroljev, pa naj pridejo s sokol- skim znakom, ovitim v flor. Tudi ostalo občinstvo je vabljeno, da se v tim večjem številu udeleži komemoracije in počasti spomin pokojnega velikega vladarja. Član-

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. tempe- ratura, 4. relativna vlažnost v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. — Temperatura: prve številke pomenjo naj- višjo, druge najnižjo temperaturo.

11. oktobra.
Ljubljana 7, 770,4, 9,0, 73, SESE, 3, 6,1;
Ljubljana 13, 769,2, 13,6, 67, SW, 0, —;
Maribor 7, 769,8, 8,0, 80, 0, 5, —;
Bogreb 7, 770,6, 10,0, 80, NW, 10, —;
Beo- grad 7, 766,6, 11,0, 90, WNW, 10, —;
Sarajevo 7, 769,0, 8,0, 80, N, 10, 5,0, dež;
Skopje 7, 763,4, 15,0, 70, NW, 3, —;
Split 7, 762,2, 15,0, 40, NE, 6, —;
Kum- bor 7, 763,3, 21,0, 40, NNW, 5, —;
Temperatura: Ljubljana — 8,6; Ljublja- na 14,6, —; Maribor 12,6, 8,0; Zagreb 13,0, 10,0; Beograd 15,0, 10,0; Sarajevo 17,0, 8,0; Skopje 22,0, 14,0; Split 24,0, 14,0; Kumbor — 14,0.

Kulturni pregled

Blagopokojni kralj in naš umetnik

Priznani slovenski slikar Božidar Ja- kca, je letošnje poletje slikal kraljev- sko rodbino v njeni poletni rezidenci Su- voboru na Bledu. Narisal je z rdečo kre- do portrete Nj. Vel. kraljice, tedanjega prestolonaslednika in današnjega kralja Jugoslavije Petra II. in princev Tomisla- va in Andreja. Blagopokojni kralj in Nj. Vel. kraljica sta bila z njegovim de- lom izredno zadovoljna in kralj je iz- javil, da je portret kraljice njena najlep- ša in najvernejša podoba.

V žalosnih dneh, ko po Ljubljani go- re sveče pred slikami velikega kralja, je naš urednik obiskal umetnika B. Jakca v njegovem ateljeju v Pražakovih ulici. G. Jakca je tem bolj potrla črna vest iz Marseille, ker je nameraval takoj po povratku iz Francije portretirati tudi Nj. Vel. kralja Aleksandra. V umetniko- vem ateljeju so razstavljene risbe iz Su- vobora, med njimi pa tudi nekateri ku- rioziteti, na pr. risba Nj. Vel. kraljice, ki se sama bavi s slikarstvom. Ob teh umetninah je g. Jakac obujal svoje še sveže spomine na poletne dni v Suvobo- ru.

— Ne morem verjeti pretresljivi vesti, da je kralj mrtev, — je dejal odlični slo- venski umetnik. Še ga vidim, kakor bi se bil šele včeraj poslovil od njega. Ožalo- ščen hodim po ljubljanskih ulicah, ko- der valove množice ljudstva, vsak z ne-

navadnim izrazom na obličju. Zbirajo se gruča — tu grupa, tam grupa, — pa raz- gibana mladina, — starci s kritičnimi pogledi, — žene, dekleta, — vse je vzne- mirjeno, vsi čakajo novih vesti, vse je nekam zastalo, kakor bi se v grozotni noči, polni negotovosti, vzbujale temne sile. In v tej mračni razpoloženi mi kar ne gre izpred oči podoba: Dež pada v parku Suvobora. Iz dvorske čakalnice vidim skozi zamrežena okna kralja, ka- ko se sprehaja ves zamišljen, v dežnem plašču, s civilno čepico na glavi: samo- tem, vase pogreznjen koraka po mehkm pesku, glava mu je sklonjena in nekaj bolestnega je v njem, težke so mu misli — čutim, da leži žalost na njem in v vsej okolici. Med šumenjem dežja se si- šijo kraljevi trdni koraki po škripajo- čem pesku. Kraljev adjutant mi šepne: »To on voli: šetati po kiši sam!« Zdelo se mi je, da sem razumel velikega vla- darja: morda je hotel s sprehodom po dežju obujati davne dni trpljenja v veli- ki vojni, ko je prav tako hodil po dežju in blatu, vojak med vojaki, in mislil na usodo domovine. Nemara se je tudi ut- jeval in se tako branil pred pomehkve- njem. Niso še minuli trije tedni od me- lanholičnega sprehoda v tišini blejskega dvorca in že je mrtev. In prav danes, ko smo se predramili s težko novico v duši, pada dež kakor takrat...

G. Jakac je nato iz svojih spominov na suvoborske dni opisal še nekatere značilne prizore:

— Vidim kralja v drugačni podobi: Ves ožarjen od solnce se pripelje na ele- gantnem avtu v dvorec. Vse oživi. Kma-

lu nato se s kraljico pod pazduho spre- haja po parku, skrbno vprašujoč o tem in onem v kratkih, skoraj vojaških stav-

kih. Počas, a ljubezljivo hodita pod sen- co košatih lip pred dvorom. — In zopet: Poletno jutro sije skozi zelenilo drevja na drobno trato, ki je razprostrta voljno kakor žamet. Tam iz parka prihaja vzklizanje otrok, vmes pa na pol voja- ški, na pol očetovski ngehki vzklizi. V solnčnih pramenih, ki padajo med koša- to drevje, se kralj igra s princji, ki so — kakor vsi otroci — željni igre ter se love s kraljem. Kralj je v vojaški uniformi in jih vodi z jahalno palčko, ves vesel in nasmehljan. Mečejo si jabolka, kakor bi se kepali — in zopet vesel smeh, za tre- nutek čisto po človeško sproščen smeh, le neke v ozadju je moreča skrb. — In še to: Grem kralju nasproti. Pravkar pri- hajata s kraljico po stopnicah nasproti. Dogotovil sem sliko generala Kostića in jo hočem pokazati. Kraljica me pred- stavi, vladar mi s smejočim se obrazom krepko stisne roko in čestita na uspelem portretu.

»Ostajate li još na Bledu?« vpraša. Ko odgovorim, da sem Nj. Velicanstvu na razpolago, pravi mehko:

»Pa i ja hoću da poziram sat i po!« Ves vzradočen izraža svoje posebno zadovoljstvo s portretom kaljice.

— In zdaj zadnje srečanje: Pišem pis- mo v čakalnici dvorca, pod tisto veliko sliko Bleda. Cisto sem se zatopil v pisa- nje, ko me vzdrami glas: »Pa šta crta- te, šta radite?« Pred menoj stoji kralj. Nenavaden obisk! »Pošem pismo majci.« Tako, tako. A gde imate crteže? Molim Vas, pokažite mi, što imate novoga.« Prinesem mu risbe in kralj dolgo ogle- duje risbo za risbo. Vidi se, da je navdu- šen. Gleda fotografije, moje knjige. »Pa

mnogo ste radili. Izvršno.« Doktor Ra- donić mi sekundira in mi pravi, da naj bi se onemogočilo prodajanje neka- terih od sile neokusnih kraljevih slik, ki so v prometu.

»Pa vidite,« mi pravi kralj, »sed mo- ram da idem, ali vi treba da dodjete u Beograd.«

Vesel sem bil tega povabila, a obenem mi je postalo nekam težko pri srcu. Se- gel mi je v roko in se z »na svidenje« poslovil od mene. Ko sem pol ure pozne- je slučajno zopet stopil v čakalnico, da bi bil vzel pismo, sem na svoje presene- čenje opazil kralja pod tisto veliko pod-obo. Oprostil sem se, kralj pa mi je lju- beznivo pomignil, naj kar vstopim. Nje- gov pogled je bil zdaj nekam vase za- prt, bolesten, da, žalosten. To je bilo moje zadnje srečanje s kraljem.

Tako je g. Jakac zaključil svoje spo- mine na blagopokojnega vladarja.

Prijetni spomini vežejo našega slo- venskega umetnika s tedanjim prestolo- naslednikom, današnjim kraljem Petrom II., katerega je g. Jakac takisto slikal. (Njegov portret priobčujemo kot ilu- stracijo pričujočega članka).

Z njim sva bila najboljša, — je pravil. — Je zelo eleganten in izredno simpati- čen ter se neverjetno zanima za vsako stvar, posebno pa za tehniko, fotografs- ke aparate, turbine, aeroplane. Večkrat sem mu moral delati papirnata letala. Ko sem ga portretiral, naj kar vstopim. Nje- gov pogled je bil zdaj nekam vase za- prt, bolesten, da, žalosten. To je bilo moje zadnje srečanje s kraljem.

stvo in ostalo občinstvo naj se zbere ob 18. v mestni telovadnici, odkoder bo skupni odhod skozi mesto v Narodni dom.

— Zalne seje. Celjski pododbor Udruženja rezervnih oficijerjev je imel v sredo zvečer v sejni dvorani na mestnem poglavarstvu žalno sejo. Po nagovoru predsednika g. dr. Vorkiča je bila poslana maršala dvora sožalja, novemu kralju Nj. Vel. kralju Petru II. pa vdanostna brzojavka. Zdrženje trgovcev za mesto Celje je imelo včeraj ob 16. žalno sejo, na kateri je imel predsednik g. Rudolf Stermečki lep nagovor. V znak žalosti so bile celjske trgovine včeraj od 16. do 17. zaprte. Celjsko pevsko društvo bo imelo žalno sejo danes ob 20. v pevski sobi v Narodnem domu.

Vljudo naznanjam, da z jutrišnjim dnevom prevzamem mesarijo in prekajevalnico

g. I. Krautbergerja, na Kralja Petra cesti

ter upam, da bom s polnim zadovoljstvom postregel cenj. odjemalce!

FERDO DEČMAN, CELJE
mesar in prekajevalec 8688

— Žalni dan invalidov. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju bo priredil v soboto 20. t. m. žalni dan v spomin padlih in umrlih borcev, invalidov in njihovih dobrotnikov. Ta dan bo ob 8. žalna masa v župni cerkvi. Občinstvo je vabljeno, da se udeležijo žalne mase.

— Umrli je v sredo na Bregu 13 pri Celju 81letna občinska reva Marija Dobošková.

— Dve tatvine. V ponedeljek ob 4. zjutraj je delavcu Antonu Turmuški iz Ostrožnega, ko se je peljal s kolesom na delo, na stopni na Dečkovski cesti za trenutek s kolesa, neznan storilec ukradel 800 Din vredno, črno pleskano moško kolo znamke »Puche« brez tovarniške številke. Kolo je imelo evidenčno številko 2-87.623-5. V soboto je nekdo ukradel šivilji Fani Vrboskovski v Prešernovi ulici 25 iz njene stanovanjske 200 Din vredni rjav ženski plašč. Policija je storilcu na sledu.

Iz Maribora

— Vsem mariborskim organizacijam. Uprava sokolske župe Maribor obvešča vse mariborske nacionalne organizacije, kakor tudi vse ostalo nacionalno javnost, da bo zaradi mučenške smrti našega kralja Aleksandra I. skupna žalna seja mariborskih sokolskih edinic in župne uprave v nedeljo 14. t. m. ob 11. dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma.

— Mariborsko trgovstvo žaluje. Zdrženje trgovcev v Mariboru je imelo v sredo zvečer zaradi tragične smrti vladarja naše države žalno sejo. Seje se je udeležil ves upravni odbor in častno število članov združenja. Predsednik g. Ferdo Pinter je dal izraziti veliki tugi. V zaključku: »Slava mučeniku-junaku« je potem zaključil žalno manifestacijo.

— Bolgarskima najlažji slovanski jezik. Drevi ob 19. bo v priložnosti mariborske klasične gimnazije otvorjen kurz bolgarsčine, ki jo bo poučeval prof. Sedivy. Kurz je samo za odrasle in si bodo obiskovalci kurza pozneje ob priliki lahko ogledali za male stroške kraje v Bolgariji.

Radio

Petek, 12. oktobra.
LJUBLJANA, ZAGREB in BEOGRAD oddajajo program po napovedi.

Sobota, 13. oktobra.
LJUBLJANA, ZAGREB in BEOGRAD oddajajo program po napovedi.

PRAGA 19.10: Vojaška godba. — 20.30: Preno iz Brna. — 21.15: Orkester. — 22.15: Plošče. — BRNO 19.10: Lahka glasba. — 20.30: Orkester. — 21.15: Preno iz Praga. — VARŠAVA 19: Narodna glasba. — 20: Orkester. — 23.05: Slušna igra. — 23.35: Lahka glasba. — DUNAJ 12: Dunajski simfoniki. — 16.10: Orkester mandolin. — 17.25: Koncertna ura. — 19: Preno Verdieve opere »Aida«. — 22: Lahka glasba. — 24: Plošče. — BERLIN 20.10: Praznik žetve. — KÖNIGSBERG 20.30: Mešan glasbeni program. — STUTTGART 20.15: Mešan književni in glasbeni program. — 24: Kompozicijska ura. — 0.10: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17: Orkester. — 18.40: Harfe. — 19.45: Simfonični koncert. — 21.35: Plošče. — 22.40: Ciganska kapela. — RIM 17.10: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45: Drameški večer.

svoje matere — kraljice dobil za god lep fotografski aparat. Tega dne se je z ostalimi princji vrgel v indijski obleko in so se šli igrati v park. Življenje mu poteka med igrami in učenjem, med deškim veseljem in pripravo za resne naloge, ki ga čakajo. Kdo bi bil takrat — pred nekaj tedni — mislil, da bo mladega prestolonaslednika usoda tako kmalu posadila na prestol!

Tako je pripovedoval g. Jakac. Njegovi odlični portreti kraljeve rodine izdejo v obliki razglednic. Portret mladega kralja se je pravkar pojavil na trgu. Po sporazumu med Nj. Vel. kraljico in umetnikom gre polovica čistega dobička za podporo revnih umetnikov.

Due premieri v Zagrebu

Zagreb, 8. oktobra.
Domača premiera »A. G. M.« (Antun Gustav Matoš), delo zagrebskega avtorja Gena R. Senčiča, je bila sprejeta z deljenim mnenjem občinstva in kritike. Avtor gotovo ni hotel dati nikake filozofske studije o tem našem popularnem književniku in bohemu, marveč je samo prikazal »dve momentalniki iz življenja pesnika najmlajšega mesta«, kakor je označeno na gledališkem lepaku. Doživljano Matoševu vrnitev v Zagreb, kamor prihaja kot vojaški begunec, njegov sestanek s prijatelji (Ogrizović, Zyr Keapula in dr.) in srečanje z ljubljeno Lucijo Desades. In komaj se je bil vrnil, že mu je za petami policija in Matoš ne preostaja drugega nego beg iz ljubljene domačega mesta. In da bi ne ubežal sam, gre z njim preostavljeno Lucija To je prva elika, ki se odigrava v gostilni Matejina v »gornjem gradu«. Druga elika prikazuje potesta v Veliki Gorici, Matoš je na begu in

Gospodarstvo

Žalna seja Zbornice za TOI

V predsedstveni dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani se je včeraj popoldne vršila žalna seja predsedstva, ki ji je za banko upravo prisostvoval tudi višji svetnik g. Borštinar. Slika Nj. Vel. kralja Aleksandra je bila črna odeta in v dvorani so bile prižgane vse luči, zagrnjene v črno. Žalno sejo je otvoril predsednik zbornice Ivan Jelacčin, ki je z zastrtim glasom dejal, da ga je doletela žalostna dolžnost povabiti člane zbornice predsedstva k žalni seji. Usoda je hotela, da je padel od zločinke roke zadet naš hrabri in veliki kralj Aleksander. Ves kulturni svet obsoja ta strašni dogodek in tudi nas je v globine duše pretresla ta žalostna vest. Predsednik g. Jelacčin je v svojih nadaljnjih izjavah poudaril, da je naš pokojni veliki kralj Aleksander od svoje mladosti stremel za vzvišenim ciljem zedinjenja južnih Slovanov. Ko je s pokojnim očetom Velikim kraljem Petrom dosegel ta svoj in naš idealni cilj, tedaj je v nadležno vsemu posvetil svoje življenje samo rešenju in plemenitemu delu za konsolidacijo naše domovine. V zgodovini narodov bo s svetlimi črkami zapisano ime velikega pokojnega kralja, v naših srcih pa mu bomo ohranili trajen in hvalen spomin z zaobljubo, da hočemo tudi predstavniki slovenskega gospodarstva s se povečano vnuem slediti svetlemu zgledu velikega pokojnika pri delu za konsolidacijo kraljevine Jugoslavije. Nato je predsednik v počastitev spomina blagopokojnega vladarja odredil minutni molk. Nakar so vsi navzoči trikrat zaklicali »Slava« pokojnemu kralju Aleksandru in trikrat »živio« novemu kralju, ob zaključku je s poudarkom ponovil poslednje besede našega kralja: »Čuvajmo Jugoslavijo!« Prečitil je še sožalno brzojavko, ki jo je zbornica poslala ministrskemu predsedniku Uzunoviću, nakar so se člani predsedstva tiho razšli.

Naše državne finance

V mesecu avgustu so dohodki po proračunu državne administracije na račun tekočega proračunskega leta dosegli znatno vsoto. Zboljanje pri dohodkih je v tem času sezonski pojav. Dočim so v juliju znašali dohodki 552.6 milijona Din (lani v juliju 450.8) so se v avgustu povzpeli na 673.7 milijona Din (lani v avgustu 603.4 milijona Din). Izdatki po proračunu državne administracije pa so v juliju znašali 487.3 milijona Din (lani 534.5). Kakor smo že včeraj poročali so bili do konca avgusta deloma iz dohodkov letošnjega proračuna izplačani še številni računi iz prejšnjega proračunskega leta.

Prav občutno so se v avgustu povečali dohodki od neposrednih davkov, ki so znašali 273.6 milijona Din (t. j. za 31.8 milijona Din več nego lani v avgustu); nadalje so znašali dohodki od trošarin 63.0 milijona Din (plus 12.0 milijona Din), dohodki od taks 81.3 milijona Din (plus 10.1), dohodki od carin 58.1 milijona Din (plus 5.8) in dohodki od viske monopolov 135.5 milijona Din (minus 4.7). V prvih petih mesecih novega proračunskega leta (april—avgust) pa so znašali državni davčni dohodki v milijonih Din:

	1933	1934	razlika
neposredni davki	754.2	846.9	+92.7
trošarine	231.8	330.4	+98.5
takse	294.6	332.4	+37.8
carine	246.2	272.0	+25.8
monopoli	646.4	638.9	-7.5

Skupaj so v prvih petih mesecih tekočega proračunskega leta znašali državni davčni dohodki 2420.6 milijona Din nasproti 2173.2 milijona Din v istem razdobju lanskega leta, t. j. 247.4 milijona Din več. To povečanje dohodkov je predvsem pripisati novim davkom, ki so bili uvedeni v februarju. Ob koncu avgusta je ostalo po tekočem proračunu likvidnih, a neizplačanih računov za 107.7 milijona Din.

Državna podjetja

Dohodki državnih podjetij so v avgustu znašali 283.5 milijona Din (lani v avgustu 266.0 milijona Din). Pri tem se znašali dohodki državnih železnic 169.6 milijona Din (lani 161.5), dohodki pošte, telegrafa in telefona 34.0 milijona dinarjev (lani 32.5), dohodki državnih rudnikov pa 18.2 milijona Din (lani 16.4).

V prvih petih mesecih tekočega proračunskega leta (april—avgust), pa so znašali dohodki državnih podjetij 1363.4 milijona Din nasproti 1274.7 milijona Din v istem razdobju lanskega leta. Dohodki državnih železnic so znašali v tem razdobju 810.8 milijona Din (lani 734.2), dohodki pošte, telegrafa in telefona 179.8 milijona Din (lani 178.1), dohodki rudnikov 84.2 milijona Din (lani 81.3), dohodki gozdov pa 36.9 milijona Din (lani 28.3).

Vračanje občinske trošarine v Zagrebu

V vseh jugoslovenskih mestih, kjer so uvedli občinske trošarine odnosno uvoznine, se pritožujejo trgovci, da so njihovi interesi oškodovani, ker občinska uvoznina obremenjuje tudi blago, ki ga ti trgovci uvažajo v mesto in ga potem prodajajo poželeskim konsumentom in konsumentom izven mesta, kar ima za posledico, da se zmanjšuje njihova konkurenčna zmogljivost nasproti trgovcem izven trošarinkega okolja. Tudi v zagrebaški občini so mnogo razmišljali o tem, kako bi trgovcem povrnil trošarino za ono blago, ki se uvažuje v mesto in se potem prodaja izven mesta. Sistem povračila trošarine v vsakem konkretnem primeru v mnogih primerih ni izvedljiv.

Kakor poročajo iz Zagreba so sedaj našli rešitev tega problema vsaj za voletrgovine. Ker je trošarinna odnosno uvozninska kontrola v mnogih primerih nemogoča ali zelo težavna, so uvedli pavšaliranje povračila. Vsem voletrgovinam, ki se bavijo izključno s prodajo na debelo in poslujejo v mestu najmanj leto dni, bo mestno poglavarstvo povrnilo del vplačane uvoznine. Take trditve morajo predložiti prošnjo vsako leto najkasneje do konca januarja in morajo dokazati z izpričevalom trgovsko-industrijske zbornice, da blago izvajajo. Povračilo vplačane uvoznine pa znaša 10 odst. kadar znaša na leto vplačana uvoznina 20.000 do 30.000 Din, 15 odst. kadar znaša na leto vplačana uvoznina 30.000 do 40.000 Din, 20 odst. kadar znaša na leto vplačana uvoznina 40.000 do 50.000 Din, 25 odst. kadar znaša na leto vplačana uvoznina 50.000 do 60.000 Din in 30 odst. kadar znaša na leto vplačana uvoznina preko 60.000 Din.

Gospodarske vesti

— Odmev marsejskega atentata na svetovnih borzih. Na velikih svetovnih borzih je atentat v Marseillu izvalil neko rezerviranost in o pančinih posledicah ne more biti govora. Prvi dan po atentatu so tečaj na raznih evropskih tržiščih nekoliko popustili; ta mlačna tendenca pa ni vladala dolgo in so se mnogi tečaji včeraj zopet popravili. V Parizu so državne rente le za malenkost popustile. V Londonu pa so se papirji po malenkostnem prvotnem popuščanju takoj v sredo zopet popravili. Tudi na deviznem trgu ni bilo opaziti nikakih bistvenih izpremenb.

— Žalna seja ljubljanske borze. V sredo zvečer se je vršila žalna seja borzne uprave ljubljanske borze za blago in vrednote, pri kateri je imel predsednik dr. Stokar spominski nagovor, v katerem je poudaril, kako se je tudi na gospodarskem polju poznal blagodejni vpliv vrhovnega voditelja države Nj. Vel. kralja Aleksandra. Zato mu dolgujemo večno hvaležnost. Na koncu svojega nagovora je predsednik v imenu vseh oblihlj pripravljenost največjih žrtv za dosego idealov, za katere je naš nepozabni veliki pokojni kralj živel in umrl.

— Pošta hranilnica v septembra. V letu meseca septembra so se davčne vloge pri Poštni hranilnici ponovno povečale in so znašale ob koncu meseca 1063.9 milijona Din (lani v septembru 1019.6) nasproti 1025.7 milijona Din ob koncu avgusta in 908 milij. Din ob koncu julija. Povečanje davčnih vlog v drugi polovici leta je običajni sezonski pojav, kajti tudi lani so se od avgusta naprej držale davčne vloge stalno na višini preko 1 milijarde Din. Čekovni promet je znašal v septembru 552.4 milijonov (lani 5.625). — Hranilne vloge so se v teku avgusta povečale za 12.7 milijona Din (v avgustu je znašalo povečanje 14.6 milijona Din), tako da je bilo stanje hranilnih vlog ob koncu septembra 703.5 milijona Din. Od začetka letošnjega leta so hranilne vloge narasle za 130 milijonov Din, od začetka lanskega leta pa za 248 milijonov Din.

— Sanacija sofijskih bank. V zvezi s kreditno krizo so se morale tudi banke v Sofiji boriti s težkotami, kar je dalo bolgarski vladi povod, da je naročila bolgarski Narodni banki, naj izvede sanacijsko in koncentracijsko akcijo. Bolgarska Narodna banka je to naročilo sedaj že izvršila. Ustanovila je novo kreditno banko z delničarji glavno 132 milijonov levov, od katerih je sama prispevala 50 milijonov levov. Ostalih 82 milijonov levov pa je prispevalo 8 sofijskih bank, ki bodo odedle združene v tej novi veliki banki.

— Gibanje zlatih zakladov velikih novčančnih bank. Zlati zaklad francoske banke, ki se je od konca leta 1929, do konca 1932, povzpela od 41.7 na preko 83 milijard frankov, je kakor znano, prišel proti koncu leta nazadovati. V začetku lanskega oktobra je znašal še preko 82 milijard frankov, do srede letošnjega februarja pa je potem Francoska banka izgubila za preko 8 milijard frankov zlata, tako da je zlati zaklad v februarju padel celo izpod 74 milijard, v marcu pa se je situacija zopet obrnila in od tedaj se zlati zaklad Francoske banke skoro stalno dviga. Vseh 8 milijard zlata, ki ga je Francija izgubila od lanske jeseni do konca letošnjega februarja, je prišlo v zadnjih mesecih nazaj v trezorje francoske novčančne banke, ki je v začetku tekočega meseca zaznamovala zopet za 82.281 milijonov frankov zlata, torej je več nego lani pred pričetkom padanja zlatega zaklada. — Podobno gibanje zlata beleži tudi Švicarska Narodna banka. Ta je imela ob koncu leta 1932, za 2470 milijonov švicarskih frankov zlata, lani pa je morala eno tretjino svojih zlatih rezerv oddati in je njej zlati zaklad letos do konca aprila zdrknil nazaj na 1634 milijonov frankov. Zadnje mesece pa beleži tudi Švica zopet pritek zlata in se je zlati zaklad švicarske Narodne banke sedaj zopet povzpela na 821 milijonov švicarskih frankov. — Pri italijanski novčančni banki, kjer se je v nasprotju s Švico in Francijo zlati zaklad lani dobro držal in se je celo polagoma dvigal, pa opažamo zadnje mesece občutnejši obtok zlata. Zlati zaklad Italijanske banke je letos ob koncu februarja dosegel 7105 milijonov lir; od tedaj pa se stalno popušča. Tudi v zadnjih desetih dneh septembra je nadalje nazadovalo za 55 milijonov lir in znaša sedaj 6213 milijonov lir, tako da je Italijanska banka od konca februarja izgubila vsega za 890 milijonov lir zlata. — Odток zlata iz Francije in Švice, ki smo ga opazili lani v jeseni in letos spomladi, je bil v precejšnji meri posledica stabilizacije ameriškega dolarja, ki je izzvala znaten pritek zlata iz Evrope v Ameriko. V zadnjem času pa se je smer gibanja zlata med Evropo in Ameriko obrnila in so morale Zedinjene države v septembru v svrhu ohranitve nove zlate paritete izvoziti že za 21 milijonov zlata, predvsem v Evropo. Navzile temu za znaša povečanje monetarnih zlatih rezerv Zedinjenih držav v prvih 3 četrtletjih ogromno vsoto 948 milijonov dolarjev.

— Poravnalni postopanje je uvedeno o imovini Ivanke Urbančičeve, trgovke z modnim in galanterijskim blagom v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20 (poravnalni upravitelj dr. Miha Krek, odvetnik v Ljubljani; poravnalni narok 23. novembra ob 11., prijavni rok do 17. novembra, kvota 40%).

— Dobave. Pri vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu se bodo vršile naslednje oterne licitacije: 30. t. m. glede dobave 50.000 m ovojev od jute, 100 m platna ameriškega, 200 m jute, 300 kg afrika, 65 vreten sukanca in 100 m silona. 2. novembra glede dobave 21.000 kg vrvica in 250 kg aluminija, 7. novembra glede dobave 9500 kg pločevine, 1250 kg železa ter glede dobave ka 14.000 kg raznih strojnih olj, 2600 kg vazelina, 1500 kg to-otne masti lo 150 kg loja, 12. novembra pa glede dobave 1000 m suknja. Dne 12. novembra se bo vršila pri komandi ornarice, ekonomski oddelek v Zemunu, licitacija glede dobave 4000 m² aeroplanskega platna in 20.000 m traku. Dne 17. novembra se bo vršila pri upravi policije v Zagrebu oterna licitacija glede dobave 617 kom. suknjenih buz.

Borze

11. oktobra.

Na ljubljanski borzi so oficijelni tečaji deviz ostali v glavnem nespremenjeni. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi 8.10 do 8.20 (v Zagrebu promet po 8.15) in angleški funti po 224.20 do 225.80 (v Zagrebu promet po 224.08). V zagrebskem privatnem kliringu so se grški boni trgovali po 27.75, španske pezete so bile za ključene po 5.85, madžarski pengi pa so se nudili po 9.95.

Na zagrebskem efektivnem tržišču je Vojaška škoda v začetku prometa nekoliko popustila in je bila zaključena po 348, pozneje pa se je trgovala po 350 (v Beogradu je bil promet po 350), za december pa so bili najprej zaključki po 350, pozneje pa po 354. Nadalje je bil promet v investicijskem segmentu po 71 (v Beogradu po 71), v 4% agrarnih obveznicah po 41.50 (v Beogradu po 42) in v 6% begluških obveznicah po 60 (v Beogradu po 60). Promet je bil še v Sečera Osijski po 140.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2302.63 — 2313.99, Berlin 1364.03 — 1374.83, Curih 1108.35 do 1118.85, London 165.42 — 167.02, Newyork

3355.50 — 3383.76, Pariz 224 — 225.12, Praga 141.79 — 142.65, Trst 290.68 — 298.06 (vse s premijo 28.5%). Privatni kliring: avstrijski šilingi 8.10 — 8.20, angleški funti 224.20 — 225.80.

Curih. Pariz 2021125, London 14.93, Newyork 305.125, Bruselj 71.60, Milan 26.2725, Madrid 41.85, Amsterdam 207.80, Berth 123.30, Dunaj 57.20, Stockholm 77.05, Oslo 75.05, Kopenhavn 66.70, Praga 12.7950, Varšava 57.9250, Atene 2.92, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 12.26, London 26.24, Milano 46.10, Newyork 535.40, Pariz 35.56, Praga 21.84, Curih 175.59, 100 S v zlatu 128 S pap.

Elekti.

Ljubljana. Vojaška škoda 348 — 352, 7% investicijsko 71 — 72, 8% Blair 66 — 68, 7% Blair 56 — 58, 4% agrarne 41 zaklj., 6% begluške 60 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojaška škoda 350 — 352, za december 350 — 354, 7% investicijsko 71 — 72, 4% agrarne 41—41.50, 7% Blair 58 bl., 8% Blair 68 bl., 6% begluške 60 — 61.50; delnice: Priv. agrarna banka 217 — 220, Sečera Osijski 135 — 145, Trboveljska 90 — 105, Ljvovska Osijski 135 bl.

Beograd. Vojaška škoda 350 — 351 (350), za december 350 — 352 (352, 350), 7% investicijsko 71 — 71.50 (71), 4% agrarne 40.50 — 41.75 (42), 6% begluške 60—60.15 (60), 7% Blair 56 — 57, 7% Drž. hipotekarna banka 67 bl., Narodna banka 4125 den. (4120).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 11.05, Trboveljska 11.90, Alpine-Montan. 9.40, Sečera 13.75.

Blagovna tržišča

21.10.

+ Ljubljanska borza (11. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Nudi se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlevski tarifi): baška 7980 kg po 160—162.50; baška, 80 kg po 162.50—165; koruza (po navadni tarifi): stara suha za oktober po 147.50 — 150; nova umetno sušena s kvalitetno garancijo po 117.50 do 120; moka: baška 20c po 260 — 265; banatska 20c po 265 — 270.

+ Novosadska blagovna borza (11. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet srednji. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednje baška in gornjebaška 112.50 — 115; okolica Sombor, sremska, južnobanatska 110 do 112.50; baška ladja 122 — 124; ladja Bezej 121 — 123; slavonska 112 — 114; gornjebanatska 115.50 — 117.50; južnobanatska 110 — 112.50; baška, banatska, ladja 120 — 122. — Oves: baški, sremski, slavonski 65 — 67.50; banatski 62.50 — 65. — Riž: baška 107.50 — 110. — Jčmen: baški, sremski 65/66 kg 104 — 106; jari, 67/68 kg 120 — 122.50. — Kuruza: baška in baška okolica Sombor 83—85; banatska 80 — 82; sremska pariteta Indija 83 — 85; baška nova, sušena 66 — 68; za december — januar 58 — 60; banatska, nova, sušena 63 do 65; sremska, nova, sušena 66 — 68. — Moka: baška, banatska (v oklepajih sremska, slavonska) 20c in 20c2 190 — 210 (187.50 — 197.50); 2c 170 — 190 (167.50 od 177.50); 3c 150—170 (147.50 — 157.50); 3c 125 — 145 (122.50 — 132.50); 3c 110 do 115 (107.50 — 112.50); 3c 105 — 110 (105 — 110). — Otrubi: baški in sremski 80 — 82; banatski 77 — 79; baški ladja 83 — 85. — Fižol: baški beli 132.50 — 135.

+ Chicago, 11. oktobra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 100.25, za maj 100.50; koruza: za december 76.75.

+ Winnipeg, 11. oktobra. Začetni tečaji: Pšenica: za oktober 81, za december 82, za maj 86.1250.

+ Budimpeštanska terminska borza (11. t. m.) Pšenica: za oktober 16.76 — 16.77; koruza: za maj 10.67 — 10.69.

BOMBAZ.

+ Liverpool, 10. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za oktober 6.50 (6.58), za december 6.47 (6.54).

+ Newyork, 10. oktobra. Tendence žrsta. Zaključni tečaji: loko 12.53 (12.37), za december 12.23 (12.07).

Iz življenja na deželi

GORENJI LOGATEC. V svoji oporoki je volil med drugim blagopokojni br. živinozdravnik Rihar Josip tukajšnjemu sokolskemu društvu znesek 10.000 Din. Slava njegovemu spominu! — Pri dobro obiskani sokolski tomboli dne 7. t. m. je zadel prvo tombolo hotenski šolski upravitelj g. Jelincič, in sicer lepega prašiča. Vsem darovalcem raznih dobikov se sokolsko društvo tem potom najiskrenejše zahvaljuje. Sokolsko društvo bo s 1. novembrom brez hišnika. Upamo, da se bo do tega časa našel kak primeren oskrbnik. — Na obmojni okraj je pod vtisom groznega atentata na našega kralja Aleksandra ves odet v žalosti.

drame. Repertoar ge. Podgorske je prav oberežen in po umetniški vrednosti zlit. Nadarjena umetnica ni pozabila slovenskega. V Zagrebu je nastopila s slovensko vlogo v Cankarjevem »Poluhajnu«, v Ljubljani pa smo jo ob jubileju našega dramskega poslopja obdovovali v Finzarjevem »Divjem lovcu«.

Češka akademija s enakovrednosti evropskih plemen. V času, ko nemški rasizem naglašuje superiornost nordijske rase in manjvrednost evropskih plemen, ki ne pripadajo tej rasi, je izdala Češka akademija znanosti in umetnosti v redakciji prof. dr. Karla Weiznerja zbornik »Enakovrednost evropskih plemen in pota k njih polahitnosti«. Avtorji znanstvenih razprav v tej knjigi ne polemizirajo z nikomur, marveč samo ugotovljajo hladno in nepristransko današnje znanstvene izsledke. Kakor piše v svojem poročilu o tej knjigi Karel Čapek, ugotavlja Zbornik češke akademije to-le: a) noben evropski narod ni rasno čist, marveč kaže vsak vidne znake plemenskega mešanja; b) po izkušnjah in statističnih merilih so vse evropske rase telesno in duševno enakovredne; c) evropske rase se v današnjem stanju rasne mešanosti ne dajo gojiti plemensko; d) enosmerne rase izbiro ni leleti niti z biološkega vidika; e) želeži je, da bi se rase polahitnjevala tako, da se izločajo dedno škodljivi činitelji (evgenika), pa s socialno medicino in se telesno vzrojo. Karel Čapek izvaja iz teh ugotovitev, da smo rasno vsi bolj Evropeci, kakor pa Germani, Slovani ali Kelti, nordijski, dinarici ali alpinci. Evropske je torej prirodno dano dejstvo.

Marsejska tragedija

Podrobnosti o atentatu, ki nam je ugrabil vladarja Aleksandra I.

Marseille, 10. oktobra. Marseille in vsa Francija stojita pod nezbrisnim vtisom strašnega zločina, ki je tako tragično presekalo življenjsko pot kralja Aleksandra I. Ogorčenje in žalost zaradi tega dogodka sta tako velika, da je pomen smrti francoskega zunanjega ministra Barthouja sprva smrti jugoslovenskega kralja naravnost potisnjen v ozadje.

Francosko notranje ministrstvo je izdalo o marsejskem atentatu komunikate, ki pravi med drugim:

»Ob prihodu kralja v Marseille je bilo zbranih v pristanišču le par sto ljudi. Varnostna služba je bila zelo obsežna. Notranje ministrstvo v Parizu je v skladu z marsejsko policijo že prejšnji teden podve-

streljal. S temi krogli je ranil dva policista in neko žensko. Policija je v trenutku, ko je bilo že vse končano, spoznala nevaren položaj. Nastopili so stražniki na konjih in potisnili množico nazaj. Morilca so dvignili in ga odnesli v kiosk na Borz-nem trgu, kjer ga je množica naskočila in se znesla nad njim, da je pozneje izdihnil.

Ko je zločinec opravil svoje ogabno delo ter je videl, da je ranjen s sabljo na čelu, si je vtaknil v usta cev samokresa, da bi se usmrtil. Toda revolver so mu izbili iz rok, nakar so ga šele, linčane do neopoznanja, izročili v roke varnostnih organov.

se je glasil na pol leta. Potni list vsebuje naslednje zabeležebe: 26. septembra 1934 prekoračenje jugoslovenske državne meje pri Mariboru, isti dan vstop na avstrijska tla v Spilju. 28. septembra je potni list videla švicarska obmejna policija v Buchsu, isti dan tudi francoska obmejna kontrola v Vallorbeu. V potnem listu je bila nalepljena prava atentatorjeva slika. Na levi roki je imel morilec tetovirano mrtvaško glavo z geslom »VMRO«, organizacije macedonskih strahovalcev »Svoboda ali smrt«.

Pariški »Journal« poroča iz Bruslja, da je policija v belgijski prestolnici ugotovila, da se je tajinstveni Petrus Kelemen mimogrede mudil v Liègeu v beznici, katere lastnik je bil neki Sakota. Ta beznica leži v ulici Vieille Voie de Touquet, 217. Tam se zbirajo večkrat sumljivi tipi. Lastnik beznice Sakota je letos 1. julija izginil, ne da bi povedal, kam je odpotoval. Z njim je odpotoval tudi neki Kaminski, dočim išče policija še tretjo osebo iz te družbe, nekega Stykomijs, ki je mednarodno nevaren tip ter je snoval zarote slednjega je belgijskega policija pred kakšnimi šestimi meseci odrinila čez mejo. Revolver, s katerim je Peter Kelemen umoril kralja in Barthouja, je repetirna pištola najmodernejšega sistema, nemški patent »Parabellum«, ki lahko odda zaporedoma 20 strelcev. Bomba, ki so jo našli pri Kelemenu, ni francoskega izvora.

Krog okolu Hauptmanna se oži

Čeprav bi se bila morala že začeti obnavljati proti Hauptmannu kot roparju Lindberghovega otroka, se še vedno kupijo dokazi, ki ga vedno težje obremenjujejo. V Jessupu (Maryland) so prijeli te dni artistu Fritz Krausa iz Nemčije. Kraus je bil zaradi raznih goljufij obsojen na 15 mesecev ječe. Mož je sodbo sprejel, po razglasitvi obsodbe pa je prosil, naj ga pošlje domov v Nemčijo. Ta prošnja se je zdela sodišču tako sumljiva, da je velelo preiskati Krausovo prtljago. In glej! Prišli so na dan čudne reči. V Krausovi prtljagi so našli vsakovrstne otroške igrače in beležnico z različnimi opazkami. V beležnici so bila zapisana razna imena, med drugimi ime Izidorja Fischla, nekega Uhlja in Hauptmanna. Tudi ključ za tajno pisavo je v beležnici, ki jo je zaplenila policija ter jo zdaj skrbno preiskuje.

Zdravnik dr. Mayer iz New Yorka pravi, da je od 3. do 17. januarja 1933 imel Hauptmanna v zdravniški negi. Hauptmann je dobil vnetje žil. Kakor izjavlja zdravnik, si je to bolezen mogoče nakopal pri padcu iz lestve, po kateri je plezal v Lindberghovo vilo.

Les lestve, po kateri je Hauptmann splezal v Lindberghovo vilo v Hopewellu, je, kakor so dognali izvedenci, z žage in skladišča Great-National v Brouxu. Interesantno je, da je Hauptmann od 7. marca 1932 bil zaposlen v Brouxu pri istem podjetju.

Mož, ki je rešil položaj

Španski general Batet, ki je s svojo odločnostjo obvladal revolucijo v Barceloni in preprečil odcep Katalonije od španske države

Mrzla sezija se bliža

Njena znanilka, svetovna prvakinja v drsalnem sportu Sonja Henie ji je prišla z letalom naproti v Pariz

PRAVKAR IZISLA ŠTEVILKA ILUSTRIRANE TEDENSKE REVILJE

„ŽIVLJENJE IN SVET“

PROBUJE NASLEDNJE ZANIMIVOSTI

Slika na ovitku: OBLEKA ZA VZLET V STRATOSFERO (Foto)
Naslovna slika: JESENSKO SONCE (Foto)

Miroslav Adlešič: POT K OBLIKOSLOVJU KULTUR — Dr. Fred Cro-bath: IZ KRANJA V CHICAGO (6) — SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA — CE BI BIL PTICICA... (A. K.-o-č) — Margita Matches: DIVJI PARADIZ (38) — TEHNIČNI OBZORNIK (Steklena stikala, Led iz plina) — KJE JE ZRAK NAJBOLJ SUH? — CLOVEK IN DOM (Nekaj o garniturah) — ŠAH — ZA MISLECE GLAVE Na platnicah: HUMOR (Adamson) — Krizaljka z obratnicami — Anekdote

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, ter stane na leto (dve knjigi) 80 Din, za pol leta (ena knjiga) 40 Din, za četrt leta 20 Din, Posamezni zvezki se dobivajo po 2 Din.
TELEFON št.: 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Slepe mravlje

Nepretrgane vrste, dolge šestnajst dni in noči

Neki raziskovalec Afrike poroča o zelo zanimivi vrsti mravelj, ki živijo v ozemlju Konga in Senegala.

Ta žuželka se hrani izključno od mesa, ki si ga išče s potovanjem iz kraja v kraj. Pri svojih potovanjih koraka milijoni teh živali v kolonah, ki so kakšnih 5 cm široke. V kolonah so rdečkaste »delavke«, ob straneh jih spremljajo veliki, temni »vojaki«, ki so oboroženi z dolgimi, žagam podobnimi čeljustmi. S temi čeljustmi se živali zagrizejo globlje nego čeljusti vseh drugih žuželk. Z vsakim ugrizom si trgajo kore mesa iz živih žrtev. Žrtev pa jim postane vse, kar srečajo na svoji poti, čeprav bi bil to bolan slon, ki se jih ne more odrižati. Trije dnevi zadostujejo, da ga obglodajo do belih kosti. To nam postane razumljivo, če zvemo, da so opazovali že armade teh mravelj, ki so se pomikale v nepretrgani koloni do šestnajst dni in noči skozi kakšen kraj.

Zanimivo je pri tem, da so te živalice popolnoma slepe. Tudi človek ni pred njimi varen in če se zgodi, da napadejo kakšno človeško bivališče, tedaj se spuste do-

mačini v beg in se ne vrnejo v vas, dokler se niso prepričali, da je šla nevarnost mimo. To se pa zgodi šele tedaj, ko je mravljinčja armada požrla vse živo in mrtvo, kar je izsledila v človeškem naselju. Da je napravila s tem veliko škodo, je jasno, a tudi brez koristi ni takšen obisk nikoli, saj so mravlje pospravile tudi ves mrčes in vso golazen, kar se je drži človeških naselij.

Direktne sončne svetlobe požrešna slepa delavka ne prenese, afriško sonce jo umori v nekoliko minutah. Kjer mora na svojem pohodu po sončnih krajih, se zavaruje pred sončnimi žarki na ta način, da stvori »vojake« s svojimi telesi trino, zaprti cev, skozi katero koraka vsa armada do najbližjega senčnega goščavja. Voda pa mravljam ne škoduje. Za poskus so jih držali tudi po šest ur pod vodo, ne da bi se zadušile. Kadar doseže armada kakšen potok ali reko, se vojaki združijo v žive, kakor oja gnezda velike »čolne«. V te čolne korakajo delavke in z njimi dosežejo obrežja na drugi strani.

Najlepši angleški otroci

V Londonu so imeli otroško olimpijado. Na sliki vidimo trojico, ki so jih prireditelji spoznali za najlepše otroke na Angleškem

Živ magnet

Smrt človeškega fenomena v Londonu

V Londonu je umrl neki James Morton, človek, ki so ga imenovali »živi magnet«. Po poklicu je bil bančni uradnik, a njegove smrti ne obžalujejo samo neštevilni prijatelji, temveč tudi mnogi raziskovalci, ki jim je Morton pomenil svojevrstno uganko narave. Mož je imel lastnosti, ki so ga delale v očeh biologov in fizikov v dobesednem pomenu »privlačnega«.

Pokojsnik je bil obdaren namreč s privlačno silo, kakršna je dana drugače samo magnetom. Učenjaki, ki so z njim izvršili najrazličnejše poskuse, so potrdili, da tiči v njegovih rokah sila, ki je sorodna sili železnih magnetov, a v svojem bistvu popolnoma neumljiva.

Že v otroških letih je mogel Morton samo s tem, da je magnetni igli približal desno roko, iglo odkloniti v poljubno smer. Majhni delci kovine in železni opilki so se lepili nanjo, kakor da drži močan magnet. Ne fiziki ne zdravniki niso mogli pojasniti tega pojava, sleparja pa je bila izključena, ker so ga pred vsakim poskusom natančno preiskali.

Sicer pa Mortonov primer ni edinstven v zgodovini magnetizma. Danski medij Peter Johannsen je bil še bolj magnetičen nego Morton. Če je nasel železnih opilkov na stekleno ploščo in jim približal roko, so začeli plesati in so se končno razvrstili v tistih harmoničnih vrstah, ki jih povzroča tlače samo močan jekleni magnet. V Johannsenovi družini sta bila dva brata, ki sta bila obdarjena z isto lastnostjo. Čudno

je bilo tudi to, da je njegovo telo v temnem prostoru izžarevalo modrikasto svetlobo, ki je obdajala v podobni trikotniku, kroga ali elipse zlasti njegovo čelo, oba roki in prsi.

Po Mortonovi smrti ni na zemlji nobene človeške tako čudni magnetični lastnosti. Njegovi prijatelji so sklenili, da bodo na njegov grob postavili kamen, ki bo v svoji obliki spominjal na magnet. Ta kamen naj vzbuja spomin na Mortona, »magnetnega človeka« ali »živega magnet«.

ANEKDOTA

Ravnatelj Robert je imel s svojimi gledališkimi člani tako dolge skušnje, da se je Adela Sandročkova nekoč zaradi njih neskončnosti razhudila in mu dejala v brk: »Danes moram biti ob dveh popoldne doma. Sestra mi je zagrozila, da me v nasprotnem primeru ne pusti več v gledališče.«

VSAK DAN ENA

I V E R I

Pozabljamo dvakrat toliko, kolikor odkrijemo.

Resnično je, kar verjamemo, in verjamemo, kar nam je drago.

Ljubezen je samo trenutek, a ta trenutek je pogled v večnost.

Če hoče duh rasti, mora imeti sovražnika. Tako delo je zmaga.

Mnogi se dokopljejo do slave samo zato, ker se potijo in si drugi o njih predstavljajo, da delajo.

V človeku lahko utoneš, če ne izrineš v njem toliko, kolikor sam tehtaš.

Postani in ostani člar
„Vednikove družbe“

»Kakaj pa vedno zvoniš z budilko?«
»Veš, prepričala bi rada naše sosedice, da imamo telefon.«

Naši kraji žalujejo

Neštete tihe manifestacije se vršijo te dni v mestu in na deželi. Stehni občinski svet, stehna korporacija in organizacija čuti dožnost, da v žalnem zboru svojih članov tolači globoko žalost, ki se je vnela v naše kraje. Prejemamo poročila iz vseh krajev in objavljamo jih sproti, kolikor nam je dnevno to le mogoče.

Samo sirote točijo tako grenke solze...

Prijatelj »Jutra« nam piše:

Vse popoldne sem presedel pri svojem kolu in nestrpno pričakoval poročila o potovanju blagopokojnega kralja po Franciji. Od nikoder nisem izvedel niti besedice, od kod samo vesel, glasbeni komadi, predavanja lažje ali brezpomembne vsebine. Zaprli sem svojo knjigo, v nadi, da bom že kmalu kaj izvedel o sprejemu in svečanostih. Po večerji sem se odpravil v notranje mesto in komaj sem bil na cesti, že me je obdal neki čuden občutek, da se gibljem v zlobojstvi. Nikakih glasov na ulici, redki pešci hite zaskrbljeni in razne strani in na njih različno visi nekaj težkega, česar si ne morem razložiti.

Prvi znak o našem strahovitem mi vzbudi na vid razna dama, ki z negotovim korakom vrti proti domu. Čujem samo globoko vzdih, vidim blede lica, preko katerega se četa brez prestanka dva potoka solza, da si jih sirote sproti ne more otreči. Vem, da ima troje otrok in moža v nevarni službi pri strojih in srec se mi stisne v grozni slutnji. Par korakov nato doidem starejšo ženo in možkega, oba sta po zunanosti pripadnika skromnejših slojev, ki si polglasno pripovedujeta nekaj strašnega. Vsi znaki govore, da sta globoko pretresena. Grodno njamam besede: »... in tako dobro srce! Saj veste, da je bil za bo. tra otrokom vsakega delavca ali kmeta, ki ga je naprosil za botrinjo. Vsakogar je tudi bogato obdaroval. Prej kaj podobnega se nisem slišal nikoli, pa sem star in na svetu je vendar mnogo kraljev.« Da, da, zlate srce je imel. Nikoli več ne bo takega, če sar si ne morem razložiti.

Pohitel sem mimo, še vedno ne sluteč, o čem razpravljata starca, dasi se mi je nekoliko posvetilo, da imata v mislih našega kralja. Se par korakov. Zopet isti prizor. To pot so štirje mlajši delavci in eden izmed njih pripoveduje ostalim razburjen in s tresočim glasom: »Ko sem šel, šel me je tako pretreslo, kakor da mi je umrl oče. Vendar pa mislim, da bi me ob očetovi smrti le ne prevzela tako silna groza. Kje se le najde taka sver?«

Pridužim se: »I, kaj pa se je zgodilo? Povsod čujem samo žalostne besede, pa ne vem, kaj naj pomenijo.«

»Za božjo voljo, kaj se ne veste? Našega kralja so umorili!«

»Kaj? Kralja? Kaj se vam blede?«

»Saj to je tista žalost: umorili so ga, ustrelili.«

Precej časa je trajalo, da sem si sploh mogel pojmiti možnost take strahovite rešice. Potem pa se mi je zamegilo. Nisem jokal, odkar sem izgubil očeta. Včeraj se mi je po dolgih letih spet odprl vir solza. Samo sirote točijo tako grenke solze.

Žalna seja v Mostah

Moste, 11. oktobra

Moščanski občinski odbor je imel v sredo ob 19. v selski telovadnici žalno sejo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Na vabilo predsednika občine G. Pavliča Pavla so se udeležili zastopniki vseh moščanskih društev: občinska organizacija JNS, Sokol, Narodna odbrana, Rdeči križ, gasilno društvo, pevski društva »Mostec«, »Hugo lin Štutner« in »Zvezda«, Zveza bojevnikov, Kolo jugoslovenskih sester, obrtniško društvo Moste, učiteljski zbor, športni klub »Mostec«, »Slovane« in »Mladika«. Solska telovadnica je bila zelo okusno, žalno dekorirana.

Predsednik je nagovoril vse navzoče občinske odborne in delegate društev ter podal kratko poročilo o tragični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Navzoči, vsi črno opravljeni, so otočno poslušali govor gospoda predsednika, ki je bil resnično pretresljiv do dna duše. Ob koncu govora so zaklicali pokojnemu kralju trikrat: »Slava!«

Nato je gospod predsednik poročal, da je na prestol kraljevine Jugoslavije stopil prvorojeni sin Nj. Vel. kralja Peter II. Naj živi kralj Peter II. Navdušeni so se vsi navzoči odzvali s trikratnim vzklikom: »Živijo!« Potem je gospod predsednik zaprisegel sebe in vse občinske odborne kralju Petru II.

Na predlog g. podpredsednika občine Brčila Franca je bila poslana gospodu predsedniku vlade Nikoli Uzunoviću brzojavka: »Občinski odbor v Mostah je globoko pretresen zaradi vesti o groznem atentatu na

Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in se v najgloblji žalosti klanja spominu našega velikega narodnega vodnika.« — Maršalatu dvor na: »Vašemu kraljevemu Veličanstvu Petru II. Občinski odbor Moste čuti kot prvo in najvišjo dolžnost sporočiti Vašemu Veličanstvu izraze svoje brezmejnne ljubezni in vdanosti. Svoje posle bomo v smislu položene prispele vedno vršili na čast in zadovoljstvo Vašega Veličanstva, na korist in prosperiteto svojih občanov in v ljubezni do svoje jugoslovenske države. Naj živi naše narodno in državno edinstvo, naj živi Jugoslavija!«

Ko so vsi občinski odborne podpisali zapisnik o položeni prispeji, je predsednik občine gospod Pavlič zaključil žalno sejo, nakar so se vsi navzoči mirno razšli.

Jesenice žalujejo za velikim kraljem

Jesenice, 11. oktobra

V torek zvečer med 19 in 20. uro se je tudi po Jesenicah bliskovito raznesla strašna vest, da je bil Nj. Vel. kralj Aleksander žrtve atentata v Marseillu. Sprva nihče ni mogel verjeti in šele, ko so tuje radijske postaje podrobno poročale o atentatu, je moglo prebivalstvo polagoma doumeti grozovito dejanje podlega zločinca. Na cestah in ulicah se je ta večer zbralo v posameznih gručah nešteto meščanstva, ki se je tiho pogovarjalo o dogodku in veselo obsojalo zločin nad našim ljubljenim vladarjem, ki se je tolikokrat brez vsake nevarnosti kretal po Gorenjskem in se rad razgovarjal s preprostimi ljudmi.

Vsredo zjutraj je v obeh cerkvah zazvonilo, po vsem mestu pa so zaplapolale žalne zastave, po trgovskih izložbah so bile izstavljene kraljeve slike in liki oviti v črno in v zelenje. Kakor je bila žalostna vest o tragični smrti ljubljenega vladarja, sedni občine mr. ph. G. Zabkar Jože je megljen. Povsod si srečeval žalostne in zaskrbljene obraze, vse se je tiho pogovarjalo o strahovitem dejanju in o odredbah vlade za prenos kraljevske oblasti. Zvečer ob 18. uri se je vršila na mestnem magistratu žalna seja mestnega občinskega odbora, na kateri so bili zbrani vsi odborne, v kolikor so bili v tem času na Jesenicah. Predsednik občine mr. ph. G. Zabkar Jože je poročal o življenju in velikem delu pokojnega kralja za obstoj in veličino države, za ujedinitve vseh jugoslovenov in tvorca za ohranitev evropskega mira, v čigar delu je našel tragično smrt.

Vsi navzoči so poslušali žalni govor gospoda predsednika, ki je zaključil trikrat: »Slava!« pokojnemu vladarju.

Zasavje ob težki narodni tragediji

Litija, 11. oktobra

Vest o blaznem dejanju v Marseillu je zgrozila vse. Vsi razgovori se sučejo le okrog udarca, ki je zadal našo državo in ves naš narod. Prav zdaj občutimo, kako je zavest jugoslovenskega edinstva zajela vsa srca, ki so ob taki katastrofi povezana v silno enoto. Litija, središče Zasavja, okoliški kraji, pa še posamezne hiše v oddaljenih naseljih imajo razbožene zastave. Včeraj popoldne je imel naš občinski odbor žalno sejo, potem pa so vsi odborne k županom G. Lajovicem na čelu odšli k sreske mu načelniku, kjer so izrekli sožalje.

V sredo segajoč prizor se je nudil včeraj na osnovni šoli. Mladina se je zbrala k žalnemu zboru, kjer je očrtal selski upravitelj g. Drago Rostohar nesrečo, ki je zadela vso Jugoslavijo. Ob sporočilu, da je mrtev naš kralj, je zaplakala vsa deca. Sklonjeni glav in otočljivi v molku so naši sicer neugnani otročki — oddali povedati tudi v oddaljene hribovske vase, koga smo izgubili. Popoldne se je zbralo na občini 30 predstavnikov vseh litijskih in okoliških narodnih, prostevnih in strokovnih društev, ki so sklepali o skupnem žalnem zboru.

Zvečer pa se je vse občinstvo zbralo v Sokolskem domu, ki je bil v črni, s sliko kralja Aleksandra sredi rož. Množica je molče pogreznjena v premišljevanje dala s tugo izraza neprebojlivi boli. V imenu vseh naših organizacij je župan g. Lajovic otvoril žalni zbor, starosta Sokola dr. Turato je očrtal življenje in tragično smrt našega vladarja, notar dr. Ivan Gradiš pa je prečital sožalno brzojavko na ministrskega predsednika g. Uzunovića, ki so jo podpisali zastopniki vseh naših društev. Mirko

je razširila vsa množica na svoje domove. Te dni se zbirajo vsi okrog radijskih aparatov in poslušajo poročila v zvezi z marseillsko tragedijo. Vsako jutro pa pričakujejo vsi pismoonošo že kar na ulici in se zbirajo skupine okrog posameznih izvodov »Jutra«. Prav tako roma vse k popoldanskemu vlakcu, ki prinaša »Slovenski narod« in ga v trenutku razgrabi. Vsa dnevna vprašanja so se umaknila v ozadje, os vseh razgovorov je le smrt vladarja, očeta.

Domžalčani kralju mučeniku

Domžale, 11. oktobra

Čudno naključje: ravno v trenutku, ko je prispela med nas tužna vest, je govoril na zborovanju o velikem delu našega kralja gospod minister Pucelj Dejal je: »Poglejmo njegovo delo v Bolgariji in danes vsi gledamo na Francijo!« — Vpravi pri teh besedah je vstopil nekdo v dvorano in sporočil tužno vest: »Kralj je mrtev!« — Vse je prebledelo in presunjenost ostala kakor pribito. Beseda je zamrla v grlu...

Pozno v noč je bil ves trg pokonci in vse je nestrpno pričakovalo poročil, vse se je tolažilo, da morda naš kralj le ni mrtev. Ali žal: ono pred čemer smo trepetali, je postalo resnica... Sinoči ob pol 19. je imelo občinsko zastopstvo žalno sejo. Udeležili so se vsi odborne in zastopniki vseh društev. Sejo je vodil predsednik občine g. dr. Hočevar, ki je v tožnih besedah orisal pretežno izgubo. Po seji so zastopniki vseh društev izrazili svoje globoko sožalje.

Ob 20. sta imela žalno sejo Sokolsko društvo in Narodna odbrana. Za pol 21. uro pa je bila napovedana splošna žalna manifestacija. Pod lipo pred Sokolskim domom stoječi kraljev spomenik iz belega mar-

Počaščenje v Ljubljani

Inženjska zbornica

Imela v sredo ob 18. uri sožalno sejo. Predsednik zbornice inž. Milko Pirkmajer je govoril v daljših izjavah o blagopokojnem kralju Aleksandru I. in o njegovih nesmrtnih zaslugah za Jugoslavijo in za vse sloje jugoslovenskega naroda. Prisotno članstvo se je pridruživlo izjavam svojega predsednika in na kraju zaključilo intimo spominsko svečanost z vzkliki »Slava kralju mučeniku, slava velikemu kralju ujedinitelju!«

Kraljevskemu regentskemu svetu je bila odposlana naslednja brzojavka: »Ljubljanska inženjska komora se v neutešljivi boli nad izgubo ljubljenega vladarja klanja velikemu duhu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Slava kralju vodniku, kralju junaku, kralju mučeniku! Zvesti smernicam, katere nam je zahteval veliki pokojnik, se združujemo v neomajni ljubezni do kraljevskega doma ter kličemo: Naj živi Njegovo Veličanstvo, kralj Peter II.«

Društvo industrijcev in veletrgovcev

Upravni odbor društva industrijcev in veletrgovcev se je na današnji žalni seji poklonil spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Po soglasnem sklepu na tej seji je bila regentskemu svetu odposlana brzojavka naslednje vsebine:

»Pretreseni po strahotni narodni nesreči, ki je iztrgala iz naše srede Velikega Vodnika, Junaka in pobornika mira, kralja Aleksandra I., izrekamo globoko sožalje z obljubo neomajne zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.«

Na seji Udruženja bančnih in zavarovalnih zavodov

Ob 11. popoldne se je vršila v sejni dvorani Zadrzne gospodarske banke žalna seja uprave in nadzorstva udruženja bančnih in zavarovalnih zavodov za dravsko banovino. Predsednik uprave g. dr. Ivan Slokar je imel naslednji spominski govor:

»Ko je naš prikljubljeni blagopokojni kralj Aleksander v izvrševanju svojih vzvišenih državnih dolžnosti stopil na zavezniška francoska tla, ga je čakal skrit med navdušeno množico zavratni morilec. Njegov gnusni in podli zločin je pretrgal naš življenje najboljše sile jugoslovenskega naroda, ko je bil na tem, da položi še močnejše temelje za mir in napredek naroda. Naš pokojni kralj je umrl kot junak na braniku svoje domovine in postal tako največji narodni mučenik. Doživel je kot voditelj naroda triumf v balkanskih vojnah, Golgota pri umiku čez albanske gore in slednjič narodno vstajenje, ki je bilo kro-

morja, savit v državno trobojnico z črnim florom in krasnim vencem, osvetljen s reflektorjem, je napravil globok vtis na veliko množico, ki je nemo zrla v obrez našega mučenika. Prvi je govoril predsednik občine br. dr. Hočevar. V izbranih besedah je očrtal vse vladarjevo delo za narod, domovino, ujedinitve in za jugoslovensko idejo. Zastopnik Sokola br. Stenovec je govoril o delu, ljubezni, zvestobi in vdanosti Sokolstva in vseh jugoslovenov kraljevskemu domu in državi. Zastopnik Narodne odbrane je imel ganljiv govor v pesniškem zanosu. Zastopnik stroške družine br. Milič nas je spomnil na zadnje kraljeve besede: »Čuvajte Jugoslavijo!« In mi strelci smo prisegli, da jo bomo čuvali. Zastopnik Jadranske straže je vzkliknil: »Delaj mi za nas, padeš si za nas! Sreče velikega Jugoslavena je nehale biti, ljubljenega Aleksandra ni več!«

Množici, ki je vidno presunjena prisostvovala žalni manifestaciji, se je zahvalil br. dr. Hočevar in vse se je v miru razšlo.

Ptuj v žalovanju

Ptuj, 11. oktobra

Žalostno je odjeknila v torek zvečer okoli 20. ure žalostna vest, da ni več med živimi našega preljubljenega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Žalostna vest se je bliskovito raznesla po vsem mestu, na ulicah so se takoj začele zbirati velike skupine ljudi, na katerih obrazih se je poznalo, kako globoko jih je pretresla vest o smrti preljubljenega vladarja. Z ogorčenjem so obsojali gnusni zločin. V znak žalovanja so se takoj zaprle vse kavarne, gostilne in drugi javni lokali, prekinjene so tudi bile takoj vse javne prireditve. Ljudstvo je obdržalo hladno kri ter se mirno pokorilo vsem odredbam oblasti. Že na večer smrti in na vse zgodaj v sredo zjutraj se je mesto odelo v črne zastave, po vseh cerkvah pa zvonijo z vsemi zvonovi vsako uro.

Zveza društev privatnih nameščencev

Ob 12.15 so se sestali v Delavski zbornici člani načelstva Zveze društev privatnih nameščencev in zastopniki v Zvezi včlanjenih ljubljanskih nameščenskih strokovnih organizacij. Društva zasebnih in avtonomnih nameščencev, Zveze industrijskih uradnikov in delovodij, Opesta, sekcije Saveza apotekarskih strokovnikov in Društva nameščencev Nabavilne zadruge državnih uslužbencev. Prisoten je bil tudi zastopnik Pomočnega zbora ljubljanskega Zdravnika trgovcev. Žalno sejo je otvoril predsednik Zveze g. Josko Šemrl, ki je svoj nagovor posvetil delu in spominu mučenika umrlega kralja Aleksandra I., največjega Zaščitnika socialne pravičnosti. Sprejeta je bila zadevna brzojavka, ki je bila odposlana ministrskemu predsedniku.

Žalni zbor Ljubljancank

V črno pregmjeni dvorani mestnega poglavarstva se je vršila ob 17. žalna seja Splošnega ženskega društva. Navzlic odlični udeležbi članic in zastopnic prav vseh ženskih društev je vladal v dvorani svečan mir, vse prisotne je obdajala globoka žalost. Žalni nagovor je imela predsednica, dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva:

»Sestre! Od žalosti nam utripajo te dni naša srca: Kralja Aleksandra I. ni več. Na pot se je podal, da bi nam v svoji plemeniti skrbi še bolj pomagal vrniti se na. Pot Njegovega trpljenja je končana. Za nas je dotrpel albansko Golgota, za nas je žrtvoval svojo mladost, za nas se je podal na pot, kjer so ga zadel krogle podlega morila. Zadnje Njegove besede so bile: Čuvajte Jugoslavijo! Zeleni! Vse moramo na delo, da bomo vredne Njegove oporoke. Se bolj se bomo trudile na poljih naše delavnosti, da bo rastila Jugoslavija močna in silna. Vse se moramo potruditi, da bo dragocena Njegova kri, prelita za nas, rodila

največji blagoslov domovini: Slava, trikrat na slava, kralju Aleksandru Ujedinitelju Sestre! Na delo za našega novega kralja Nj. Vel. Petra II. Naj živi!«

Kakor se je prej v solzah topila sleher na izmed zborovalk, tako so zdaj živahno odjeknili klici našemu mlademu kralju Petru II. Dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva je nato pozvala zborovalke, da se vpišejo na polo papirja, ki bo priključena sožalnemu pismu, odposlanemu z žalnega zbora Nj. Vel. kraljici Mariji.

Pravoslavni verniki

Ob 17. se je vršila svečana žalna seja sveta pravoslavne cerkvene obline v cerkvi sv. Nikole na Taboru. Podpredsednik g. Ljubo Jurkovič je imel komemorativni govor za pokojnim kraljem. Na seji je bila izvršena tudi zaprisega 30 »svetovalec in je bil odposlan naslednji brzojav:

»Maršalatu kraljevstva dvora, Beograd. Verujući v veliko Tvorca, da će u rajskom naselju dati zasluženo mesto plemenitoj i uzvišenoj duši velikoga kralja Aleksandra I., neustrašnog junaka, ratnika i pobednika, neumornog, genialnog organizatora države i ljubljenog vodja ujedinenog naroda, srpska pravoslavna poština u Ljubljani izražava ovim bolne osećaje najdubljeg pieteta i saučesća uvičenom kraljevskom domu izjavljajući, da će se u radu stalno rukovoditi velikim idejama blaženopočivšeg kralja junaka-mučenika. Izjavljujemo jednno i svoje najiskrenije osećaje privrženosti, veraosti i ljubavi novome kralju Petru II. i molimo Gospoda, da čuva Jugoslaviju. Počasni predsednik: protijerey Djordje Butnar, vršice dužnosti predsednika: prof. Ljubo Jurkovič.«

JČ liga

Zvečer so se v Kazini sestali odborne izvršilnega odbora Jugoslov.-českoslovaških lig in Jugoslov.-českoslovaške lige v Ljubljani, da počaste spomin velikega kralja Zedinitelja. Žalno sejo je otvoril predsednik dr. Egon Starč, ki je v pietetnem in globoko patriotičnem govoru orisal blagopokojnega kralja kot vladarja, državnika in nacionalnega voditelja. Ob koncu svojega govora je dejal predsednik JČ lige med drugim:

Posebno veliko je bilo kraljevo delo za zblizanje slovenskih narodov. Naši Jugoslov.-českoslovaški ligi je bilo znanjopolitično delo blagopokojnega kralja Aleksandra I. vzor in ideal. Kralj Aleksander I. ni bil samo zaveznik bratske republike Českoslovaške, temveč tudi odkritosrčni prijatelj českoslovaškega naroda in njegovega častiljivega prezidenta T. G. Masaryka, s katerim ga je vezalo od svetovne vojne dalje ozko, presrečno prijateljstvo... Svoje genialnosti in svojega genija ni omejil samo na svoj narod, temveč je tudi bil pripravljen o velikem poslanstvu slovanstva v bodočnosti. S kraljevskim dostojanstvom in srčnim patriotizmom je v svoji ljubezni in vdanosti deloval za zblizanje vseh slovenskih narodov.

Govornik je ob koncu pozval ligaste k vztrajnemu delu za te smotne in je rekel, da nas bo sedanja težka preizkušnja samo še bolj utrdila v ljubezni do domovine in neomajni zvestobi do države. Ob koncu so se vsi navzoči, ki so poslušali žalno besedo, poklonili spominu velikega vladarja s »slava« klici.

Izvršilni odbor JČ lig in JČ liga v Ljubljani sta poslala s te žalne seje maršalatu dvora sožalno brzojavko obenem z izjavo vdanosti novemu kralju. To izjavo so navzočni na predsednikov poziv posebej potrdili s klicem: Naj živi kralj Peter II.!

Žalna seja vodstva NSZ

Izvrševalni odbor Narodno strokovne zveze se je zbral v sredo 10. t. m. ob 18. uri na žalno sejo. Prisostvovali so vsi člani izvrševalnega odbora in odborne ljubljanskih organizacij NSZ. Predsednik g. Rudolf Juvan se je s toplimi besedami spomnil blagopokojnega kralja Aleksandra I. in opisal veliko, težko izgubo, ki jo je utrpel jugoslovenski narod. Svoj komemorativni govor je končal z vzklikom: »Slava mučeniku kralju Aleksandru I., živel kralj Peter II.« Vzkliku so se pridružili vsi zborovalci.

Maršalatu dvora je bila poslana brzojavka: »Narodno strokovna zveza kot predstavica nacionalnega delavstva dravske banovine se globoko ganjena klanja manom velikega kralja mučenika. Slava kralju Aleksandru! živel kralj Peter II.« Enako brzojavko so odposlali predsedniku kr. vlad. g. Uzunoviću. Izvrševalni odbor je na seji sprejel tudi razglas, skaterim je obvestil svoje organizacije in članstvo o smrti blagopokojnega kralja.

Žalna seja planincev

Včeraj je imelo SPD svečano žalno sejo, odkoder je predsedstvo poslalo sožalno brzojavko maršalatu dvora in predsedniku vlade.

Peen:

Portret v zadnji minuti

II.*

V zgornjem levem predalu moje pisalne mize leži album, vezan v rjav kasto platno. (Malokdaj ga vzamem v roke. In še kadar ga, mi je težko pri sru. Kakor živa slaba vest strme vame obrazi bližnjih in daljnih ljudi s teh temnih platnic:

Ali smo to res — mi? Ali je tvoja trda roka pravilno in dokončno zoblakovala sivo ilo? Ali si prepričan, da si s pravičnim očesom prodir skoz te mišice in kosti do onega, bistvenega, edino našega, kar daje življenje in značajno črto prav tem mišicam in kostem? Morda si včasih pozabil na besede starega siveca iz Meudona, ki te uče, da je vsaka zunanja oblika le površina neke forme, ki korenini v notranjosti, v jedru figure. Premisli dobro — ali nisi včasih le prenaplno naznanil svoje g. samozavestnega: Tako — gotovi smo!

O da, čudne stvari mi pripovedujejo obrazi, ki strme vame s teh temnih

* Prvi fejtton pod enakim naslovom je objavilo »Jutra« pred meseci.

platnic in v težki uri se je zgodilo, da sem z eno samo potezo raztrgal ta album na dveje in ga treščil po tleh.

Dobre roke, ki edine poznajo vse te goje in slabosti mojih samotnih ur, so zbrale raztrgane liste in zlepile album — bolj z ljubeznijo kakor pa s klejem: prav tak je, kakor je bil prej...

Med vsemi obrazi me potolaži včas le očka Danilo. Smeje se mi naravnost v lice in mežika z očmi: Beži! ne beži, fantič! Kaj bi tisto! Vse skupaj je le več ali manj posrečen — vici kaj bi se človek mučil! — Jaz pa mu kar ne morem verjeti in obrnem list —

Nekje tam kmalu za očko Danilom bi moral biti nalepljen portre neke žene. Tega portreja nisem fotografiral: ni ga v mojem albumu. Toda kadarkoli obračam te temne liste, se ga spominim in zazebe me v srcu.

Tega je že precej časa, morda leto dni ali več. V moji delavnici je stopil mlad človek. Povedal mi je, da njegova mlada žena umira za neizprosno sušico. Zapiše mu malega, še ne dveletnega sinčka. Temu svojemu plavolasčku bi rad ohranil njeno podobo. In

jaz da bi bil menda edini, ki bi mu lahko napravil to stvar.

Dasi mi je laskalo, da je prišel prav k meni, se nisem mogel takoj odločiti. Naposled pa sem vseeno pristal.

Se mi je povedal, da jo je bolezen zelo izpremenila in da mi bo dal par fotografij »od prej«...

Ogledoval sem te fotografije. Le ena je bila dobra in bi mi lahko služila. Bila je pač fotografija, kakor jih vidim mnogo: mlada, zdrava žena stoji ob možu in se mu naslanja na prsi. Zagorela, črnolasa se smeje z odprtimi ustni, da ji bleščijo zdravi, beli zobje. Smeje se pač, kar tako, ker je lep dan. Ker ljubi, ker je življenje res tako lepo in tako blizu. In smejala bi se prav tako veselo in brezskrbno, če bi stopila prednjo črna senca in ji pošepetala: »Še leto in dan — končano bo!« Smejala bi se in ne bi verjela, ker mladost ne verjame, da bi mogel priti konec, tako nagle in kruti. Mladost ne misli na konec. In če misli — ni več mladost in se več ne smeje.

To fotografijo sem postavil na mizo v svoji delavnici.

Čez par dni sem z možem obiskal umirajočo. Stopila sva v pusto, prostorno sobo. Dišalo je po zdravih. Ob oknu je na belo pogrnjeni postelji ležala bolnica. Poleg nje mizica s stek-

lenicami. Odložil sem plašč in klobuk. Nehote sem posegel v žep po — svinčnik in papir. — Pristopil sem k postelji in pozdravil. Komaj, za spoznanje je okrenila glavo in molče prikimala, češ, že vem, kdo ste in po kaj ste prišli.

Da, ona je vedela vse. Vedela je, da ji ni pomoči in da je ura blizu, neznošno in nepreklicno blizu. Vedela in pristala je na to, da v zadnjih trenutkih, sredi smrtnega boja posnamem poteze njenega lica zato, da bo vedel njen malček-edinec: taka je bila moja mamica —. Njen malček-edinec, ki so ji ga morali iztrgati, komaj ga je rodila, ki ga ni smela nikoli prižeti k sebi, se ogrebi ob njegovem malem, toplem telescu, ne poljubiti ga na žametno lice in mu šepetati v rožnato ušesce: Ti moje vse!

In ona, ki ji je neizprosna bolezen uropala edino in največjo srečo, je mirno in udano sprejela nase še zadnjo, kruto žrtve.

Stal sem tam ob postelji in gledal v njeno udano, izmučeno lice.

To lice je drhtelo v čudni, predsmrtni lepoti. Jasno, okroglo čelo je bilo mirno, tesno ob njem so se lepili temni lasje. Pod močnimi, usločnimi obrvi so sijale trudne, velike oči. Rdeče rože so umirale vročino na upadlih licih, komaj, komaj so pokrivalo

tenke ustne bele zobe. Mir, mir. Saj je vse najhujše že zadaj, tam daleč nekje, vse je prestano, vse pozabljeno. Samo še mir in — konec.

Stal sem tam ob postelji in risal z nemirno roko na papir. —

Dvoje likov se je borilo v meni, ko sem gnetel ilo in mu skušal dati življenje. Kakšno življenje? Ono mlado, veselo, srečno in brezskrbno se smeječe na fotografiji »od prej« — ali to zadnjo, ugašajočo iskro tam v pusti sobi, ob oknu, na beli postelji?

Zdvoim sem dvakrat, trikrat in prenehal. Saj je nemogoče! Pa sem se spet udal in pričel znova.

Nekoč, ko sem spet stal tam ob postelji, me je komaj slišno naprosila: »Pohitite, saj jutri me ne bo več!« —

Da, tega portreja ni v albumu z rjavkastimi platnicami, ki leži v zgornjem levem predalu moje pisalne mize in ki ga le poredko pregledujem. In vendar — me boli.

Marcelle Tinayre:

Upornica

Roman

»Tiho, tiho,« je rekla gospa Pletelova. »Gospa devet naj stori, kar ji drago... A gospod Bonnafous je prihaja, kakor vidim... Na vrtu je... Malo več miru, gospe... Gospod Bonnafous je slaven mož: pred angleško kraljico in pred papežem je razkazoval svoje umetnosti!... Da, gospe, samega papeža je pripravil v smeh! Bodite mirne! Menda ne boste hotele žaliti gospoda Bonnafousa s tem, da bi klepetale...«

Te besede je govorila s žaljivim, krotkim glasom, ne da bi se bil izrazil njen žalostnih oči izpremenil; stopala je zdaj sem, zdaj tja, in povsod skrbela za red in molk. Ženske so kar trepetale od veselja, ko je gospod Bonnafous, lahkonog kakor kak plesni učitelj, s svojimi namazanimi brki in svojimi nežnimi očmi stopil na oder.

Bil je v fraku. Na oko je bil podoben gospodom na modnih slikah. Njegov glas je bil priključen, njegove roke so bile bele. Prišel je »Pazite na moje gibe, cenjene dame! Pazljivo spremljajte moje gibe!... V to roko vzamem kroglo... tako... v to pa svoj klobuk. Pozor!«

Kako ne bi bile pazile! Ko je bil gospod Bonnafous tako lep! Krogle, karte so švigale sem ter tja; in iz svetlega klobuka se je prikazovalo na tucate višnjevo-belo-rdečih travkov in novcev po pet frankov... In služkinje in delavke so pozabljale vse svoje gorje in se sede za odprtimi usti in širokimi očmi ter gledale gospoda Bonnafousa, ki je bil pripravil samega papeža v smeh.

»Pa ne obdružuje toliko njegovega talenta kakor njegovo vnajnost,« je rekla Jozana gospe Pletelovi. »Ta ustreza njegovemu idealu: ta je fini, elegantno oblečeni gospod, ki zna govoriti z

ženskami... Le pogledite njihove zaljubljene oči! Vsaki se zdi, da spoznava v gospodu Bonnafousu kako črto izgubljenega dragega.« Glas, s katerim je to rekla, je bil trpek in podsmehljiv in ni ugajal gospe Pletelovi.

»Kako ste strogi!« je odgovorila. »Da, gospod Bonnafous ustreza kaj skromnemu idealu; a vsaka ima ideal, kakršnega pač more imeti, in že to ni malo, da ga vobče ima. Tista, ki še najbolj sumi nekega gospoda Camilla, nima nobenega ideala, bodite prepričani, da ne... A vendar, naj gre za ženske iz boljše družbe ali za preprosta dekleta: čar lepih oči, zvok glasu, nežna beseda — to je, kar nas omami — nam se pa potem zdi, da je prava ljubezen.«

Njene lepe, žalostne oči so se zagledale v daljno daljavo in utočile v spominih... Položila je svojo roko na Jozanino:

»To je varljiva slika ljubezni, sami veste, draga gospe... In za to varljivo sliko trpijo ženske in se mečejo v smrt... Časih stopi v naše življenje tudi prava ljubezen, in varljiva slika se razblini... a tedaj je prepozno... Tedaj smo že stare... In kar smo ljubile, je bilo vse samo videz, besede in prazne kretnje...«

»Tudi ta!« je pomislila Jozana.

Gospod Bonnafous se ji ni zdel več tako smešen. Postajal je simbol... Dvigal se je visoko nad ženske za zamaknjenimi očmi, z otroškimi možgani, s suženjskimi srci... In v Jozani se je nekaj uprla. »Ne, ne!« je zavpila njena duša. »Nisem taka, kakor te... A njena vest je oporekala: »Lazješ. Tudi ona, Jozana, »upornica« in osvoboditeljica, je bila taka kakor te. Tudi njo je bil omamil čar lepih oči, zvok glasu, nežna beseda... Verjela je, takrat in še danes ta dan, da je bila to prava ljubezen... Da, v Mauricevi bližini je bila takisto šibka, takisto strahopetna, kakor ta dekleta v navzočnosti svojih zapeljivcev, svojih trgovskih pomočnikov, svojih uradnikov, svojih vitezov vatla...«

Kakor te ženske, je tudi ona poznala strah materinstva in grozo gotovosti. Štela je bila dneve in skrivaj zaupala v pomoč na-

rave, da bo uničila nezaželjeno kal. Pozneje, ko ji je postalo tako hudo in je bil steznik že pretesen za njena razbolela ledja, je videla izbruh barbarske sebičnosti moža, ki je bil utolažil svojo slo. Tudi ona je bila zapuščenca, prav kakor te ženske, da, še revnejša od njih, tudi ona je morala lagati in varati... Oh, kako divje in burno je v dneh svoje mučne nosečnosti, da, celo v popadkih, ki rodijo življenje, koprnela po smrti!

In vendar je bila odpustila in ni prenehala ljubiti, ampak je ljubila še danes ta dan...

Le zakaj?

Njena ljubezen ni bila slepa, čutna besnost, a vendar se ni mogla spomniti črt Mauricea Nattierja, ne da bi vse njeno bitje vztrepetalo, ne da bi ji noge klecnile in ne da bi se ji skrčilo srce.

»Oh, gospodična Bonova ima prav! Vseh se nas polšača nagajanje do hlapčevanja, potreba po tem, da bi ljubile in trpele za ljubega — potreba, ubogati in odpustiti... Dokler ljubimo, smo vse enako strahopetno prizanesljive...«

Ogledovala je zavajena telesa v rjavih jopkah, vele obraze pod belimi čepicami, in se čutila tem nesrečnicam tako blizu... svojim sestram v trpljenju, v srčnosti, v slabosti... Čutila je, da je tudi sama zgolj uboga ženska...

In obšlo jo je čuvstvo usmiljenja s seboj, s temi ženskami, s vsemi ženskami, ki v bolečinah rodijo in ki vpije njihovih bolečin vse noči in vse dni drhti po svetu...

Carodej je zdaj uganjal razna hitropostništva, razprostrla pahljača in prižigal sveče... Gledalke so se smejale. Nekatere so skrivaj opazovale gospe od ženskega sveta, ki je bila pod svojo črno čepico tako blede videti.

Nazadnje je bil hokuspokus gospoda Bonnafousa končan. Smejljaje se je priklonil, kakor da bi samega sebe začaroval v nevidnost... Vse se je oziralo po njem... Ali ga ne bo več nazaj? Ne! Izginil je bil — skopnel kakor lepe sanje.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« Din 3.— v znamkah. odgovor, priložite

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismo obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun. Ljubljana št. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Službe išče

Beseda 50 para davka
Din 2.— za šifro ali dajanje
naslova 3 Din. Najmanjši
znesek 12 Din

Delice
pridno in postojno, vajeno
vseh delavskih del, tudi ka-
lendar, šče, ščebo, — Po-
moč na oglasni oddelk
»Jutra« pod šifro »Delice«
30733-2

Zastavnik

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 3 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Strojne pletilnice
pozor!
Vpeljana modna trgovina
v Splitu išče v komercialno
salogo vse vrste boljših
pletenic. Pomoč na na-
slov: R. Priljak, Split.
30039-3

Potnik

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Agilen potnik

o stalno mesečno plačo,
za papirne in galanterijske
strobe, dobi takoj
službo. Pomoč na oglasni
oddelen »Jutra« pod šifro
»Agilen potnik«. 30039-5

Službo dobi

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Natakarico

o osebno pravico in Din
2—3000 gotovine sprejme
Gobece Dragotin, Kraguje-
vac, Ljubljana 20. 30710-4

Ateje Bazarella

Geljeva ulica št. 6, sprej-
me takoj vse vrste gospodarskih
poslov — posebno za
plačilo. 30728-1

Strojepisko

na nemško in slovensko-
bo, zmožno knjigovodstva
in vajenca

Kupim knjižico

Mesta knjižnice Ljubljan-
ske (original) 4000 Din. —
Pomoč na oglasni oddelk
»Jutra« pod šifro »4000«.
»Nastop takoj«. 30714-1

G. Th. Rotman:

Peter Plavec

in Janko Rjavec potujeta

okoli sveta

Reski Lepa sukna se je pretrgala do

ovratnika. Toda rešitev je bila izvršena

tapetnik je izpustil vrvice. V tem je pa

tako nesrečno stopil na lestev, da je ta

mahoma šinila s spodnjim koncem na

avtor. Gospa Rogarčeva in Janko stopa jo

ti strahovito dobila po nosu, da jima je

vse zamigljalo pred očmi, kar seveda ni

bilo primerno plačilo za njuno človeko-

ljubje!

99

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

Sluga-inkasant

30.000 Din kaveje v
gotovini, dobi službo pri
stalnem podjetju. Pomoč na
oglasni oddelk »Jutra«
pod šifro »Dobro plačilo«
30732-4

Pouk

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din. Dopolni
30733-2

Večerni trgov. tečaj

knjigovodstvo, kosepo-
denca, stenografija itd.
Začetek 15. oktobra ob 7.
ur. Vpis vsak dan.
Nabavljajo dopolnilne pri-
loženosti za ljudi v praksi.
Trgovski učni zavod v
Ljubljani, Kongresni trg
2/II. 30039-3

Akademik

instruirati proti stanovanju.
Dopolni na oglasni oddelk
»Jutra« pod šifro »Ulepeh«
30733-4

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Motorni čoln

na Ljubljanskem, sporčen,
Slovenski (30 HP, 120 km/h,
300 km) v izredno do-
brem stanju. Prodaj. —
Vprašanja na Rado Mezi,
Zagreb, Srednjišnji ured za
osiguranje radnika. 30031-6

Vsem

brezobvezno ogled zaloge,
kjer najugodnejše
kupite ali prodate no-
ve, kakor rabljene pred-
mete. »Prilika«, Kormi-
kova 7, poleg Slamiča. 30437-6

Vabimo Vas

k nakupu v največji ob-
sestini A. Prošek, Sv.
Petra cesta 14. 123

Kapital

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Bukovih drv

zdravih, po najnižji ceni
proti takojšnemu plačilu
vse vrste bukovega lesa,
trgovina s kavirom, Ljubljana
VII, Jernejeva 35. 30700-15

Oblacila

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Smučarsko obleko

novi, za moškega sred-
nje postave, prodaj. —
Nador oglaševalni oddelk
»Jutra«. 30019-13

Sobo odda

Beseda 1 Din, davka 2 Din
za šifro ali dajanje na-
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Opremljeno sobo

oddajam takoj ali s 15. ok-
tobrom v Lonsarški stezi
3. (nad Ljudsko kuhinjo). 30723-33

Sobo

s posebnim vzhodom, vso
okirbo in kopalnico, v cen-
tru mesta oddajam gospodu-
ma. Naslov v vseh pošto-
valnikih »Jutra«. 30724-23

Sostanovalec

preprosto, pošteno, sprej-
mem po 30, 50 in 80 Din
mesečno takoj ali pozneje,
ali pa oddam s 100 Din me-
sečno. Glince, Tržaška c.
št. 28 (nasproti šoli). 30719-29

Opremljeno sobo

oddajam v trzinu, s po-
sebnim vzhodom, z 1 ali 2
posteljama po 100—350 Din
ali z vso okirbo po 450 do
600 Din oddam v Sp. Šiški
Cvetarova ulica št. 31. 30716-23

Posredujem denar

na hranilnice knjižice vseh
domaćih zavodov. Rudolf
Zora, Ljubljana, Gledališ-
ka ul. 12, telefon 38-10.
246-16

Knjižice

dobro denarnih zavodov
pisarjem
za polno vrednost
proti dobri garanciji in
mesečnem odplačilu.

Rudolf Zora, Ljubljana

Gledališka ulica št. 12.
Telefon 38-10. 30717-16

Bančne vloge

in akcije kupuje, prodaja,
obdaruje, najdeniškeje
30.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Okrog 100.000 Din

posojila
33.000 proti prvotni
vrednosti na leto 10% bi-
so v Ljubljani. Polovica
je lahko v hranilnici knji-
žice Mestne hranilnice Ljub-
ljanske. Pomoč pod šifro
»Naložitev« na oglasni
oddelen »Jutra«. 30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Knjižice

Ljudske posojilnice št. 1.
8000 Din, Ljudske posojil-
nice v Celju 12.000 Din,
Mestna hranilnica, Radovljica
8.000 Din in Kmetijski po-
stojski dom v Ljubljani
30727-16

Sobe išče

Beseda 50 para davka
Din 2.— za šifro ali dajanje
naslova 3 Din. Najmanjši
znesek 12 Din

Svetlo sobo

s posebnim vzhodom, 1500
gospod. Pomoč na oglasni